

Begroting 2025

Vastgesteld door de raad 7-11-2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding.....	3
I. Beleidsbegroting	11
1. Ruimtelijk domein	12
2. Openbaar domein	15
3. Sociaal domein	18
4. Bestuur	26
5. Algemene dekkingsmiddelen	29
6. Overhead.....	31
7. Vennootschapsbelasting	33
8. Onvoorzien	34
Paragrafen.....	35
§ A Lokale heffingen.....	36
§ B Weerstandsvermogen.....	47
§ C Onderhoud kapitaalgoederen.....	55
§ D Financiering.....	59
§ E Bedrijfsvoering	62
§ F Verbonden partijen	67
§ G Grondbeleid	79
§ H Wet open overheid	81
§ I Subsidies.....	83
II. Financiële begroting	88
Overzicht exploitatie	89
1. Overzicht van baten en lasten	90
2. Meerjarenraming	91
3. Incidentele baten en lasten.....	93
4. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	94
Uiteenzetting van de financiële positie	96
1. Geprognosticeerde balans 2025-2028.....	97
2. Geprognosticeerd EMU-saldo.....	99
3. Stand en het gespecificeerde verloop van de reserves	101
4. Stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen	103
5. Financiering.....	105
6. Investeringskredieten	107
7. Verplichtingen jaarlijks terugkerende arbeidskosten	107
III. Bijlagen.....	113
1. Uitvoeringsinformatie 2025-2028.....	114
2. Overzicht van baten en lasten per taakveld	118
3. Afkortingenlijst.....	121
COLOFON.....	122

Inleiding

Ondanks de ravijnjaren in het gemeentefonds (2026 en verder) bieden wij, conform de wens van de raad, een meerjarig sluitende begroting aan. Om tot een sluitende begroting te komen hebben wij een aantal keuzes gemaakt. Daarbij is in combinatie met de voorjaarsnota gekozen voor een 50/50 verdeling tussen verhoging van de inkomsten en bezuinigingen. Bij het opstellen van deze begroting wordt conform de standaard werkwijze uitgegaan van de meicirculaire van het gemeentefonds.

In deze meerjarenbegroting zijn de baten en lasten verhoogd met de in de in de voorjaarsnota genoemde kaders voor de begroting 2025. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting kiezen wij ervoor om de verlaging van de inkomsten uit het gemeentefonds deels te compenseren door een inhaalverhoging van de Onroerende Zaak Belasting (OZB) en de Roerende Zaak Belasting (RZB). De OZB en de RZB zijn in het verleden verhoogd op basis van de schattingen van het inflatiepercentage door het Centraal Planbureau (CPB). De werkelijke inflatie week af van de vooraf gemaakte inschattingen waardoor de inkomsten en uitgaven in de loop der jaren uit de pas zijn gaan lopen. Middels deze verhoging van 13,9% van de OZB en de RZB wordt een inhaalslag van 11% gepleegd over de jaren 2017 t/m 2023.

Daarnaast zullen de lasten van de burgers toenemen door het kostendekkend maken van de afvalstoffenheffing (50% in 2025 en 50% in 2026). De afgelopen jaren is de afvalstoffenheffing laag gehouden door kostenstijgingen vanuit de exploitatiebegroting te financieren. Dit wordt thans rechtgetrokken.

Vanuit de gemeenten in Zaanstreek-Waterland is aan de gemeenschappelijke regelingen gevraagd een bijdrage te leveren in de tekorten die ontstaan door de lagere inkomsten vanuit het gemeentefonds. Deze bijdrage in de vorm van een 5% lagere gemeentelijke bijdrage is met ingang van 2026 in deze meerjarenbegroting verwerkt.

In de begroting zijn structureel € 451.392 extra middelen opgenomen voor hogere kosten huishoudelijke hulp en vervoer en inflatie Wmo en Jeugd. Tegenover deze extra uitgaven is vanaf 2026 een taakstelling van € 450.000 voor de WMO opgenomen. In het eerste kwartaal van 2025 kunt u daarvoor een separaat voorstel, waarin de beoogde maatregelen worden gepresenteerd, tegemoetzien.

De inkomsten uit parkeerbelasting van het parkeerterrein Marken zijn aangepast aan de lagere opbrengsten die wij de afgelopen jaren geconstateerd hebben.

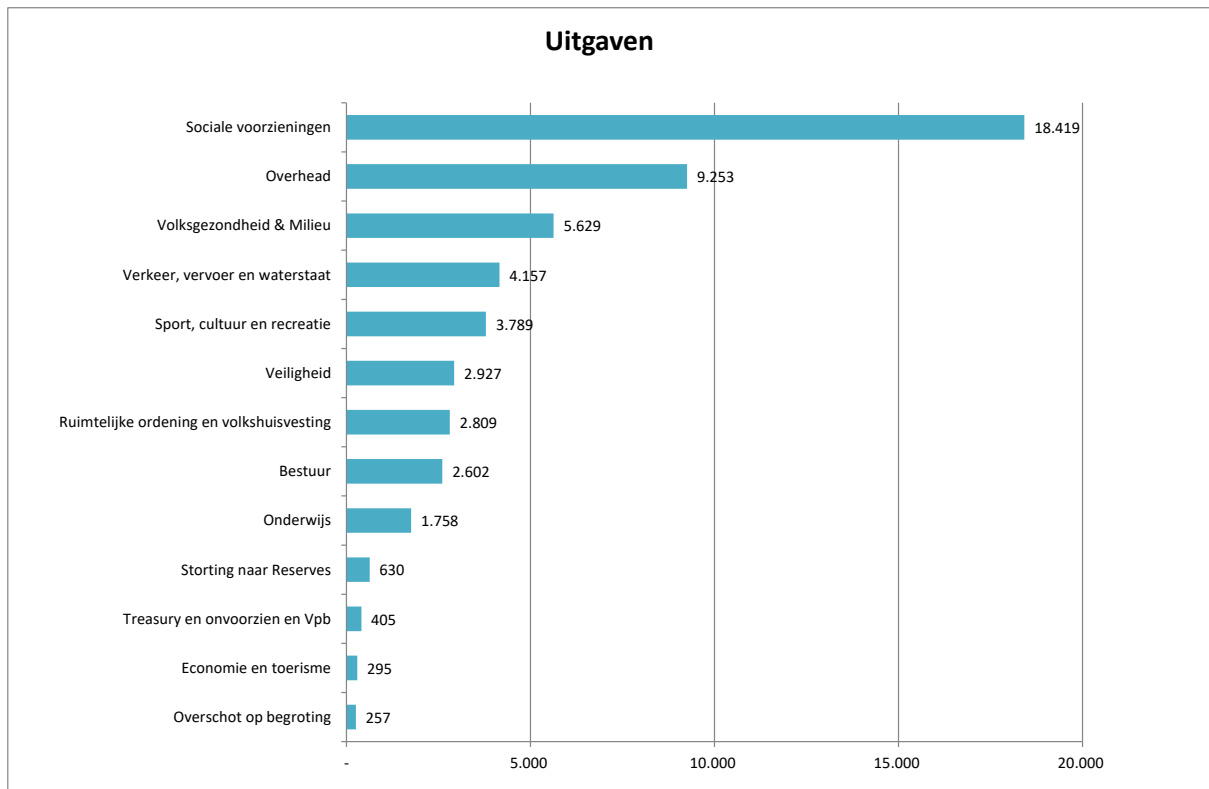
De hoogte van het krediet voor de nieuwe sporthal is voor inflatie aangepast. De start van de bouw is gepland voor 2027 en de oplevering in 2028 waardoor de afschrijving in 2029 start. Er zal in 2029 naar huidig inzicht een totaal bedrag van € 1,2 mln. nodig zijn om de kapitaallasten te dekken. In de begroting 2025 en het saldo is reeds een bedrag van € 500.000 gevonden/beschikbaar. In de voorjaarsnota 2025 zal dus een bedrag van circa € 700.000 aan benodigde middelen moeten worden gevonden. Mocht het huidig overleg tussen de VNG en het Rijk over de compensatie voor de ravijnjaren nog tot een aanvullend bedrag in het gemeentefonds leiden, dan zullen wij dit bedrag ook hiervoor benutten.

De keus om gebruik te maken van de door de VNG aangedragen mogelijkheid om middels een reserve incidentele inkomsten om te zetten in 'structurele' inkomsten voor een periode van 6 jaar maakt het mogelijk om een aantal extra voorzieningen te realiseren. De keuze die het college heeft gemaakt zijn: versterking van de organisatie, nieuw Sportbeleid en een dotatie aan het dorps huisfonds. Voor andere extra voorzieningen zoals naar voren halen nieuwbouw Bernard Nieuwentijt College, Stads- pas en tijdelijke woningen ontbreken de middelen.

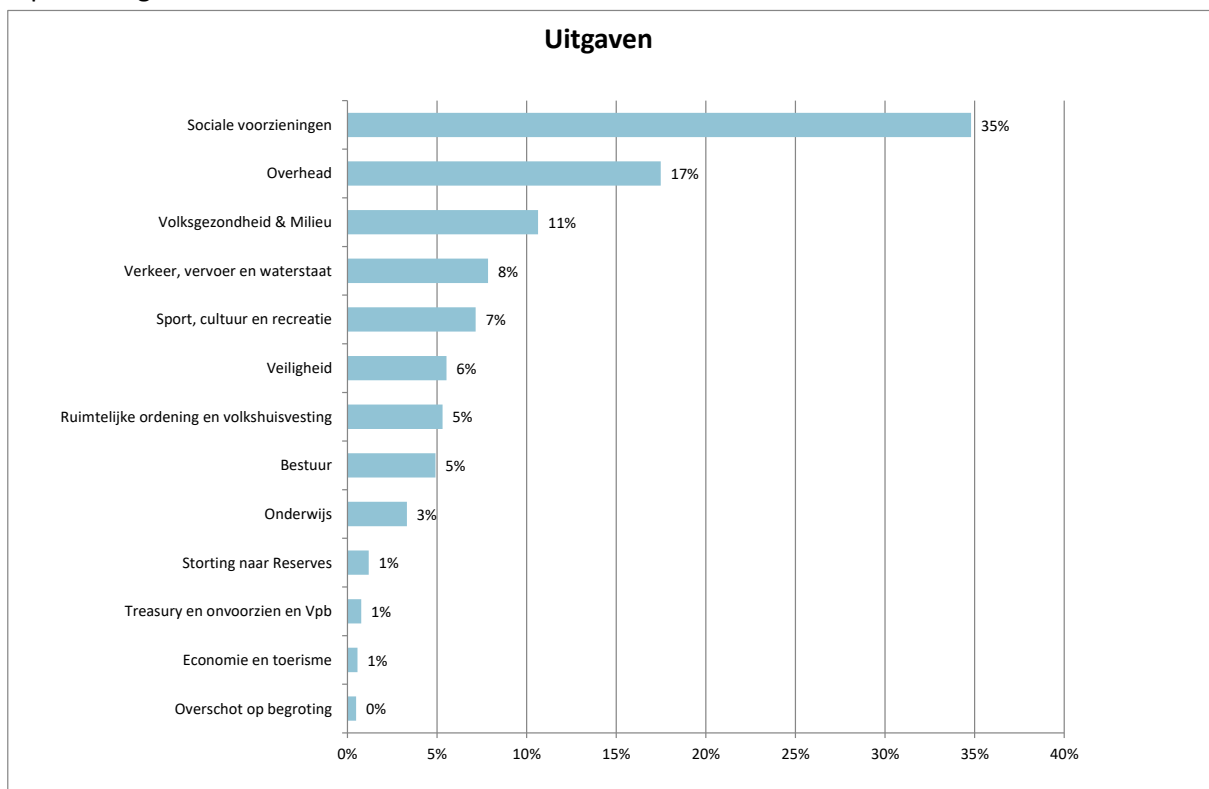
Het college erkent de zwaarte van de gemaakte keuzes (meer dan € 1 mln. bezuinigen en meer dan € 1 mln. lastenverhoging). Deze zijn echter wel noodzakelijk om, ondanks de zware bezuinigingen van de Rijksoverheid, de gemeentelijke begroting 'op orde' te houden.

Hieronder worden overzichten weergegeven van de verschillende inkomsten en uitgaven in percentages en bedragen binnen de gemeente Waterland betreffende de begroting 2025:

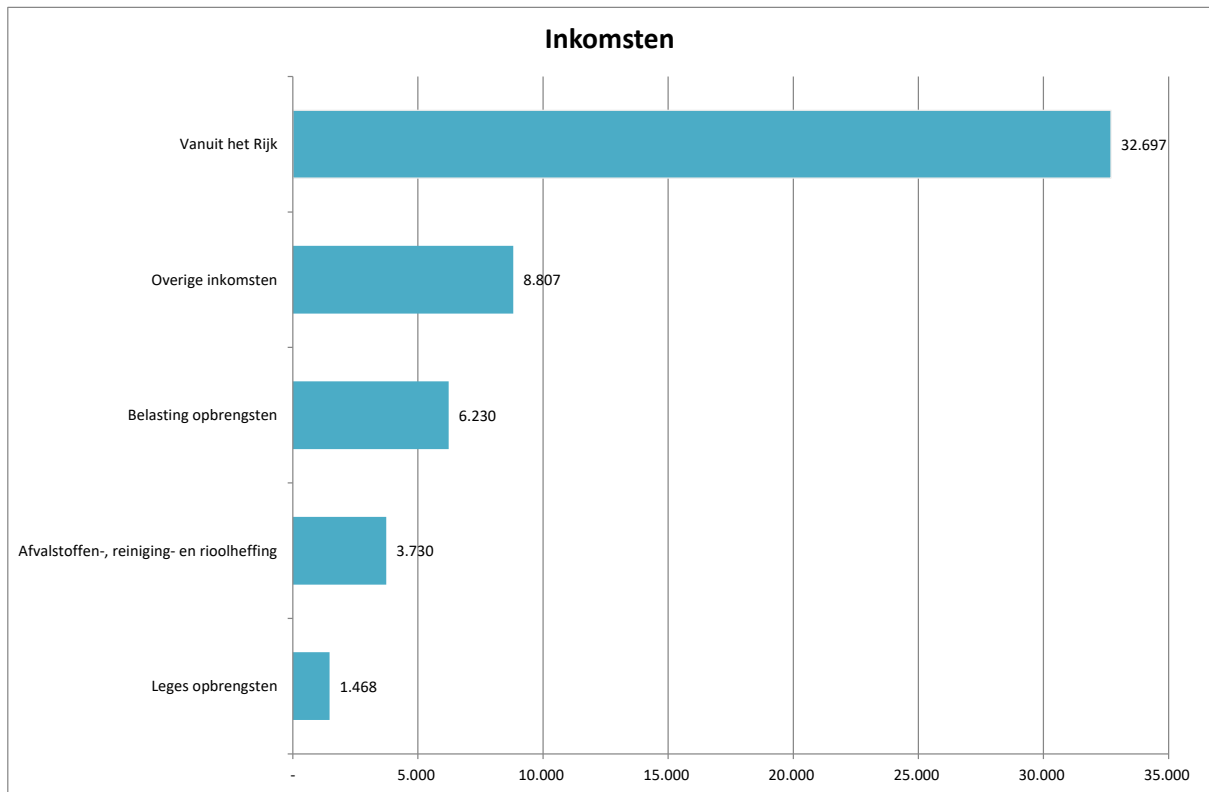
In bedragen (x € 1.000):

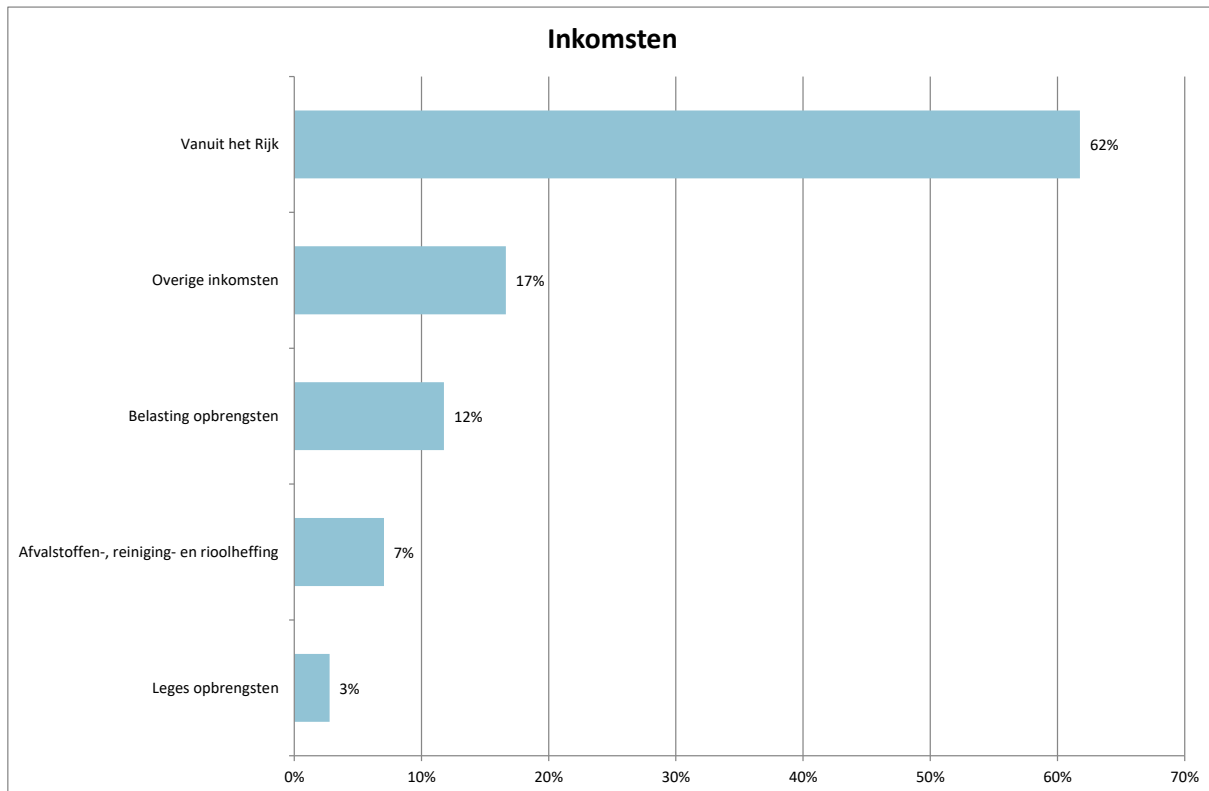
In percentages:

In bedragen (x € 1.000):

In percentages:

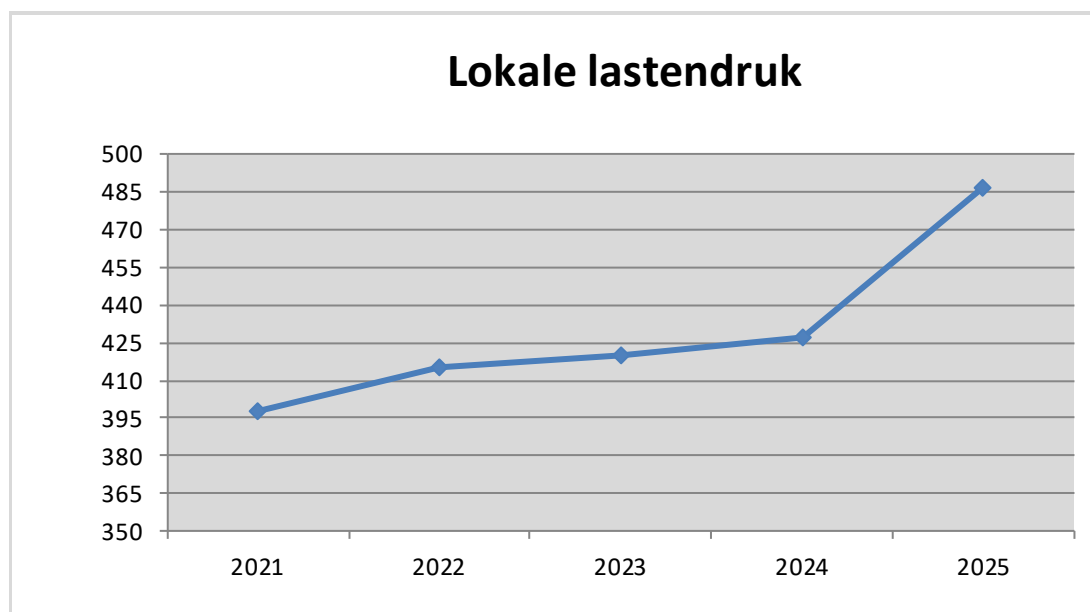

Lokale lastendruk

In onderstaande tabel is het totaal van de onroerendezaakbelasting, belasting op roerende woon- en bedrijfsruimte, afvalstoffenheffing en rioolheffing per inwoner weergegeven.

Lokale heffing	2021	2022	2023	2024	2025
OZB+RZB	220,77	236,74	236,18	240,27	274,99
Rioolheffing	69,76	70,91	73,40	74,67	77,21
Afvalstoffenheffing	106,91	107,91	110,05	112,10	134,78
Totaal	397,44	415,56	419,63	427,04	486,98

Op basis van deze tabel kan het meerjarenperspectief van de lokale lastendruk als volgt worden weergegeven.

In onderstaande tabel is het totaal van de onroerendezaakbelasting, belasting op roerende woon- en bedrijfsruimte, afvalstoffenheffing en rioolheffing per huishouden weergegeven. Deze tabel wordt vanaf 2022 opgebouwd waarmee de tabel per inwoner uiteindelijk zal vervallen. Door de cijfers per huishouden op te nemen, zijn de gegevens beter vergelijkbaar met andere gemeenten. Over de jaren 2021 en eerder zijn deze cijfers niet beschikbaar.

Lokale heffing	2022	2023	2024	2025
OZB+RZB	540,71	549,78	561,85	637,25
Rioolheffing	168,03	170,85	174,60	178,93
Afvalstoffenheffing	251,95	256,18	262,14	312,33
Totaal	960,69	976,81	998,59	1.128,51

In onderstaande overzichten wordt een vergelijking gemaakt tussen de tarieven die gelden binnen de gemeente Waterland en de overige gemeenten van de regio Zaanstreek-Waterland. De gepresenteerde informatie is afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl. De overige gemeenten bestaan uit: Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Wormerland en Zaanstad.

OZB			Afval			Riool		
Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland	Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland	Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland
2021	0,1049%	0,0962%	2021	€ 289	€ 342	2021	€ 175	€ 249
2022	0,0997%	0,0887%	2022	€ 294	€ 351	2022	€ 178	€ 248
2023	0,0902%	0,0788%	2023	€ 302	€ 360	2023	€ 183	€ 255
2024	0,0894%	0,0790%	2024	€ 311	€ 369	2024	€ 188	€ 270

De gegevens van de overige gemeenten voor 2025 zijn nog niet beschikbaar. Alle gemeenten worden komende jaren geconfronteerd met de ravijnjaren in het gemeentefonds.

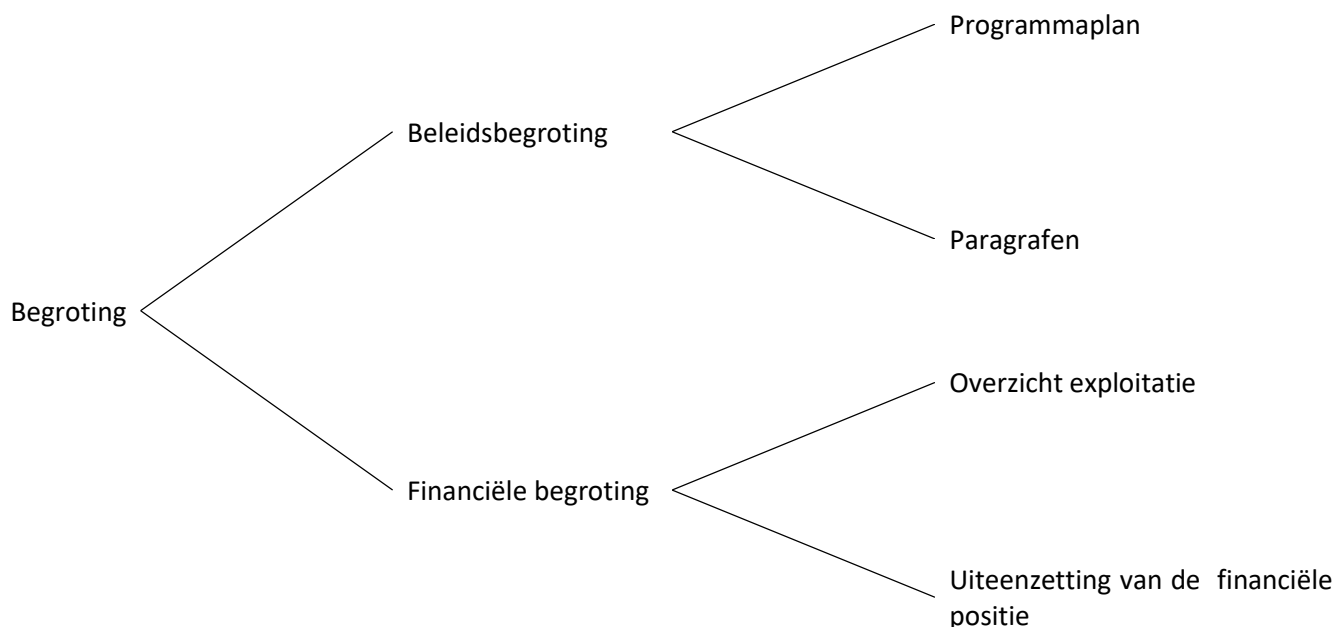
Samenvattend overzicht

In onderstaande tabel treft u een overzicht van de saldo's per programma aan, alsmede de mutaties in de reserves, voor de komende jaren, na verwerking van alle mutaties.

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Saldo 2025	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028
1.	Ruimtelijk domein	- 4.344	- 4.244	- 4.066	- 4.066
2.	Openbaar domein	- 6.725	- 6.286	- 6.335	- 6.179
3.	Sociaal domein	- 17.195	- 16.149	- 16.214	- 16.364
4.	Bestuur	- 2.228	- 2.211	- 2.214	- 2.214
5.	Algemene dekkingsmiddelen	38.938	37.366	37.583	37.664
6.	Overhead	- 9.196	- 9.223	- 9.275	- 9.217
7.	Vennootschapsbelasting	- 3	- 3	- 3	- 3
8.	Onvoorzien	- 50	- 50	- 50	- 50
	Totaal saldo van baten en lasten	- 802	- 801	- 573	- 428
	Onttrekking aan de reserves	1.689	1.059	1.159	1.092
	Totaal Algemene reserve	1.050	420	520	520
0.101	- algemene reserve	630	-	100	100
0.125	- algemene reserve surplus	420	420	420	420
	Totaal Bestemmingsreserves	639	639	639	572
0.102	- reserve kapitaallasten gebouwen	50	50	50	50
0.108	- reserve afschrijvingen gemeentewerf	122	122	122	122
0.112	- reserve nieuwbouw de Verwondering	36	36	36	-
0.113	- reserve nieuwbouw sporthal	148	148	148	148
0.114	- reserve afschrijvingen ICT	220	220	220	189
0.121	- reserve kapitaallasten 2e SDOB veld	50	50	50	50
0.123	- reserve kapitaallasten kunstgrasvelden	13	13	13	13
	Stortingen in de reserves	- 630	-	-	-
	Totaal Bestemmingsreserves	- 630	-	-	-
0.121	- reserve kapitaallasten 2e SDOB veld	- 630	-	-	-
	Geraamd resultaat	257	258	586	664

Leeswijzer

De begroting is onderverdeeld in een beleidsbegroting en een financiële begroting. De beleidsbegroting en de financiële begroting zijn op hun beurt weer verdeeld in twee onderdelen. Schematisch ziet de onderverdeling van de begroting er als volgt uit:

Programmaplan

In de gemeente Waterland zijn de volgende programma's vastgesteld:

1. Ruimtelijk domein
2. Openbaar domein
3. Sociaal domein
4. Bestuur
5. Algemene dekkingsmiddelen
6. Overhead
7. Vennootschapsbelasting
8. Onvoorzien

Paragrafen

De paragrafen bij de beleidsbegroting geven een dwarsdoorsnede van de begroting gezien vanuit een bepaald perspectief. Alle baten en lasten die vermeld worden in de paragrafen zijn dus al verwerkt in de verschillende programma's.

In de begroting worden de volgende paragrafen opgenomen:

- § A Lokale heffingen
- § B Weerstandsvermogen
- § C Onderhoud kapitaalgoederen
- § D Financiering
- § E Bedrijfsvoering
- § F Verbonden partijen
- § G Grondbeleid
- § H Wet Open Overheid
- § I Subsidies

Overzicht exploitatie

Het overzicht exploitatie bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Overzicht van baten en lasten

Alle baten en lasten van het programmaplan in een samenvattende tabel. Het betreft hier een integraal overzicht van alle baten en lasten en het saldo van het begrotingsjaar. Alle baten en lasten van de programma's leiden tot een totaal saldo van baten en lasten. Vervolgens wordt aangegeven welke bedragen aan de reserves worden onttrokken of toegevoegd. Na deze toevoegingen en onttrekkingen volgt het geraamde resultaat. Met de vaststelling van de begroting worden de bedragen uit deze tabel door de raad geautoriseerd.

2. Meerjarenraming

In de meerjarenraming worden opgenomen, het gerealiseerde bedrag van het voorvorige begrotingsjaar, het geraamde bedrag van het vorige begrotingsjaar, het geraamde bedrag van het begrotingsjaar en een raming voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar.

3. Incidentele baten en lasten

In het overzicht incidentele baten en lasten worden de baten en lasten met een niet-structureel karakter opgenomen. Deze baten en lasten worden deels toegevoegd respectievelijk onttrokken aan de reserves.

4. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

In het overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden de baten en lasten met een structureel karakter opgenomen.

Uiteenzetting van de financiële positie

De uiteenzetting van de financiële positie bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Geprognoseerde balans 2025-2028;
2. Geprognoseerd EMU-saldo;
3. Stand en het gespecificeerde verloop van de reserves;
4. Stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen;
5. Financiering;
6. Investeringskredieten;
7. Verplichtingen jaarlijks terugkerende arbeidskosten.

Bijlagen

Tot slot bevat dit begrotingsdocument drie bijlagen. In de 1^e bijlage wordt de Uitvoeringsinformatie 2025-2028 weergegeven. Hierin worden de begrotingscijfers gepresenteerd op een gedetailleerder niveau. In de 2^e bijlage wordt het verplichte overzicht van baten en lasten per taakveld weergegeven. In de 3^e bijlage is een afkortingenlijst opgenomen.

I. Beleidsbegroting

1. Ruimtelijk domein

Omschrijving programma

Het programma Ruimtelijk domein richt zich op bouwen en wonen, duurzaamheid, energietransitie, klimaatadaptatie, economie, toerisme, landschap en recreatie, markten, standplaatsen, evenementen.

Wat willen we bereiken?

Gewenste maatschappelijke effecten

1. Faciliteren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving waarin iedereen kan wonen, werken, recreëren en verblijven.

Operationele doelstellingen

1. Voldoende betaalbare woningen voor jongeren en ouderen realiseren.
2. Werken aan de energietransitie d.m.v. het reduceren van (fossiele) energie en uitbreiden van duurzame opwekking richting 2030.
3. Het toerisme en de recreatie, ook in regionaal verband, verder ontwikkelen, met oog voor de balans tussen inwoners en toerisme en focus op spreiding van bezoekers.
4. Zoveel mogelijk tegengaan van veenoxidatie door vernatting van veenbodems. Beoogd resultaat is het afremmen van bodemdaling en de reductie van de uitstoot van broeikasgasen; tot stand brengen van een robuust natuurnetwerk ten behoeve van behoud en bevordering van de biodiversiteit; toekomstbestendige en duurzame agrarische bedrijfsmodellen die goed samengaan met voornoemde doelstellingen.
5. Goede landschappelijke inpassing van de nieuwe dijk op Marken en een dijk die wat betreft uiterlijke verschijningsvorm voldoet aan het Kader Ruimtelijke Kwaliteit (KRK) en het Esthetisch Programma van Eisen (EPvE) enerzijds en verbetering van de recreatieve aantrekkingskracht van de dijk anderzijds.

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023	2024
6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	Stichting Halt	7,3	7,3	8,9	nb
8	Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	CBS	0,9	0,6	1,1	nb
9	Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	CBS	2,6	2,3	1,4	nb
10	Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	CBS	1,7	1,2	1,1	nb
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	CBS	5,5	4,6	4,3	nb
14	Functiemenging	%	LISA	38,9	39,9	39,8	nb
16	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	188,3	202,1	234	nb
35	Gemiddelde WOZ waarde	x € 1.000	CBS	382	413	457	467
36	Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	BAG	0,1	11,7	0,8	nb
37	Demografische druk	%	CBS	87,9	89,8	89,7	88,8
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	€	COELO	718	795	811	823
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	COELO	860	939	959	975
W1	Opgesteld vermogen zonnepanelen	Kw	CBS	7.510	9.667	12.950	nb

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten

1. Wij geven uitvoering aan het Meerjarenprogramma Woningbouw, met plannen voor ca. 2.000 woningen. Hierbij staat centraal het ruimtelijke faciliteren van de projecten met de daarvoor beschikbare en meest doelmatige instrumenten. Daarbij is tevens aandacht voor kansen die zich aandienen voor locaties die niet in het meerjarenprogramma staan. Deze worden per locatie integraal beoordeeld op mogelijkheden en kansen.
2. Conform de nota grondbeleid hanteren wij bij nieuwbouw projecten de volgende verdeling:
 - a. 30% sociale huur en middenhuur
 - b. 30% betaalbare koop en middenhuur
 - c. 40% vrije sector
3. Op basis van de in 2023 uitgevoerde locatie analyse en opgestelde businesscases blijft het streven om zo mogelijk 100 tijdelijke woningen te realiseren, gedurende deze bestuurstermijn. Momenteel ontbreken hiervoor echter de middelen.
4. Op basis van de in 2023 opgestelde woonzorgvisie worden specifieke locaties aangewezen waar alternatieve woonvormen voor ouderen gestimuleerd en gefaciliteerd worden.
5. Continuering van de vastgestelde transitievisie warmte en bijbehorende activiteiten
6. Continuering van de regionale energie strategie (RES), met bijbehorende procesactiviteiten/besluiten.
7. Vervolg geven aan het (herzien) duurzaamheidsfonds (met aandacht voor energiearmoede) voor de inwoners conform het coalitieakkoord.
8. Monitoren van de werking van het convenant groepsrondleiding Marken ten behoeve van evaluatie in 2024.
9. Er wordt een registratiesysteem voor particuliere vakantieverhuur ingevoerd.
10. Wij continueren voor toerisme de regionale samenwerking tussen Purmerend, Edam-Volendam, Overgemeenten en Landsmeer. Daarnaast zetten we de regionale samenwerking met Bureau Toerisme Laag Holland (BTLH) voort en zetten we in op een efficiëntere samenwerking tussen de lokale promotie organisaties, BTLH en de samenwerkende gemeenten.
11. Wij zetten in op kansen op het gebied van recreatie en toerisme en sluiten hierbij aan op de agenda van de Metropoolregio Amsterdam toerisme.

Verbonden partijen

Een deel van de beleidsdoelstellingen van dit programma wordt gerealiseerd door samenwerking met andere partijen, volgens de begrotingsvoorschriften (BBV) Verbonden partijen genoemd. Naast de paragraaf Verbonden partijen waarin de bestuurlijke en financiële belangen worden vermeld, worden onderstaand de bijdragen (per verbonden partij) aan de gemeentelijke doelstelling vermeld.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is een samenwerkingsverband tussen de Brandweer Zaanstreek-Waterland, GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio), politie en de gemeenten Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad. We werken samen bij het voorkomen en bestrijden van rampen en crises.

ROM InWest B.V.

ROM InWest verbindt ondernemers onderling, kennisinstellingen en overheden zodat ze samen gestructureerd kunnen bouwen aan innovatieve, ondernemende en duurzame ecosystemen. ROM InWest ondersteunt de groeiambities van ondernemers met producten, diensten en programma's om innovatie en groei te stimuleren.

Omgevingsdienst IJmond

De Omgevingsdienst zorgt voor uitvoering van het basistakenpakket om een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit te bereiken en in stand te houden.

Recreatieschap Twiske/Waterland

Het Recreatieschap bevordert een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie, helpt bij het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu.

Wat mag het kosten?

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo 2025
1.01	Veiligheid	2.927	34	- 2.893
1.02	Economie en toerisme	295	32	- 263
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	2.809	1.622	- 1.187
Totaal		6.031	1.688	- 4.344

2. Openbaar domein

Omschrijving programma

Het programma Openbaar domein richt zich op een openbare ruimte die er goed uitziet en een gezonde balans tussen groen en grijs heeft.

In dit programma besteden we aandacht aan groen, infrastructuur, afval, riolering vastgoed en accommodaties.

Wat willen we bereiken?

Gewenste maatschappelijke effecten

1. Een veilige, prettige, duurzame leefomgeving en infrastructuur waarbij bij de vormgeving hiervan rekening wordt gehouden met de veranderende weersinvloeden.
2. Bijdragen aan een goede dienstverlening voor de inwoners en ondernemers van Waterland.

Operationele doelstellingen vanuit coalitieakkoord en collegeprogramma

1. Klimaatbewust inrichten en netjes onderhouden van de openbare ruimte met extra aandacht voor verkeer en groen.
2. Mogelijkheden afvalinzameling verschillende afvalstromen uitbreiden.
3. Toegankelijkheid van sport voor zoveel mogelijk inwoners.
4. Verbeteren bereikbaarheid gemeente.
5. Verbeteren verbinding inwoners met bestuur en organisatie: bouwen aan vertrouwen.

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023	2024
20	Niet-sporters*	%	RIVM	43,8	43,1	nb	nb
33	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS	129	126	nb	nb
34	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	27,7	34,5	nb	nb

*betreft een 4-jaarlijks onderzoek, zodra de onderzoeksresultaten bekend zijn worden de cijfers geactualiseerd

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten

1. Een voorbeeldfunctie vervullen waar het gaat om klimaatbewuste inrichting. Hier is aandacht nodig voor de inrichting van de openbare ruimte bij nieuwbouwprojecten en bij herinrichting van de bestaande openbare ruimte.
2. Bomen planten: 11 voor 10 bosjes. Er worden locaties aangewezen waar ruimte is voor extra aanplant van bomen. En bij de uitval van bomen door bijvoorbeeld storm of ziekte worden bomen herplant.
3. Het openbaar groen in stand houden en waar mogelijk uitbreiden. Hier is doorlopend aandacht voor.
4. De afname van insecten zoveel mogelijk voorkomen. Bij de keuze voor beplanting bij het herplanten/herinrichten van plantvakken wordt gekozen voor diversiteit in plantsoorten om zo de afname van insecten te voorkomen. Minder maaien op geschikte locaties die niet worden gebruikt voor spelen/recreatie.
5. De openbare ruimte netjes en toegankelijk houden. Daartoe worden de onderhoudsplannen uitgevoerd en meldingen opgepakt.
6. Een rollator- en rolstoelvriendelijke openbare ruimte realiseren. Bij herinrichting van openbare ruimte wordt dit meegenomen en bij meldingen wordt dit opgepakt. De kernraden worden hierbij betrokken.

7. Het groenonderhoud in de kernen optimaliseren, waarbij extra aandacht is voor onkruid in groenvlakken en op bestrating.
8. Verkeersproblematiek in de verschillende kernen helder krijgen via consultatie van de inwoners en de problemen aanpakken. De betreffende werkgroep van de gemeenteraad heeft het college een handreiking gedaan. Dat zal leiden tot concrete voorstellen.
9. Realistische aanpassingen in de openbare ruimte vanuit meldingen en/of gesprekken met inwoners en ondernemers uitwerken en waar mogelijk uitvoering aan geven.
10. De huurovereenkomst Alliantie jaarlijks beoordelen vanuit de vraag of verlengen opportuun is.
11. Op basis van ervaringen vanuit de lopende pilot kleine milieupunten wordt voor verschillende afvalstromen de dienstverlening verder ingericht. Voor groenafval wordt een overeenkomstige actie opgetuigd.
12. Stimuleren van multifunctioneel gebruik van de sportvoorzieningen.
13. Een duurzame sporthal bouwen die voldoet aan de normen voor spelen van volwaardige competities.
14. Bij de ontwikkeling van de sporthal worden de bewoners verder betrokken. Er zijn al informatiebijeenkomsten geweest.
15. Ontsluiting sporthal via de Pierebaan realiseren. Dit wordt meegenomen in de uitwerking van de plannen voor de realisatie van een sporthal.
16. De fysieke, digitale en telefonische bereikbaarheid van de gemeente verbeteren. Vanuit het onderzoek dat wordt uitgevoerd in 2024 verbeteracties vormgeven.
17. Kortere responstijden op mail en meldingen realiseren. Vanuit het onderzoek dat wordt uitgevoerd in 2024 verbeteracties vormgeven.
18. De openstelling van het gemeentehuis opnieuw iken. Vanuit het onderzoek dat wordt uitgevoerd in 2024 verbeteracties vormgeven.
19. Meer signalen delen via de website.
20. Voortgaan met het inloopspreekuur college. Sinds februari 2023 is het inloopspreekuur gestart. Dit spreekuur vindt nu maandelijks op een dinsdag plaats.
21. De externe oriëntatie van de ambtelijke organisatie versterken. Hier is doorlopend aandacht voor. Dit krijgt ook aandacht bij de start van nieuwe medewerkers bij de gemeente.

Verbonden partijen

Een deel van de beleidsdoelstellingen van dit programma wordt gerealiseerd door samenwerking met andere partijen, volgens de begrotingsvoorschriften (BBV) Verbonden partijen genoemd. Naast de paragraaf Verbonden partijen waarin de bestuurlijke en financiële belangen worden vermeld, worden onderstaand de bijdragen (door de betreffende verbonden partij) aan de gemeentelijke doelstelling vermeld.

HVC

HVC is als samenwerkingsverband werkzaam op gebied van beheer van afval, reststromen en duurzame energie en direct of indirect verband houdende andere activiteiten ten dienste van de aandeelhouders (gemeenten, waterschappen en samenwerkingsverbanden van gemeenten onderling en/of waterschappen.)

Wat mag het kosten?

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo 2025
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	4.157	666	- 3.491
2.02	Sport, cultuur en recreatie	3.789	431	- 3.358
2.03	Milieu	4.430	4.555	125
Totaal		12.377	5.652	- 6.725

3. Sociaal domein

Omschrijving programma

Binnen het programma Sociaal Domein hebben Waterlanders aandacht voor een gezonde levensstijl en ontwikkelen zij zich tot actieve en weerbare inwoners. Kinderen kunnen veilig, gezond en in geborgenheid opgroeien. De Waterlandse samenleving is inclusief en iedereen kan meedoen. Waterlanders staan samen voor de gemeenschap. Zij ondersteunen elkaar en zetten zich actief in voor de samenleving. Waterlanders wonen zelfstandig of zo thuisnabij als mogelijk is.

Het programma Sociaal Domein richt zich op Jeugd(hulp), Wmo (inclusief vrijwilligerswerk en mantelzorg), Participatie (inclusief arbeidsmarkt), Schuldhulpverlening, (Passend) onderwijs en voor-schoolse voorzieningen (VVE), Volksgezondheid (inclusief preventie en handhaving alcohol), Welzijnswerk en voorliggende voorzieningen (inclusief sport en bibliotheek).

Wat willen we bereiken?

Gewenste maatschappelijke effecten uitgewerkt in vier pijlers. De pijlers zijn meerjarig.

1. Gezond opgroeien en leven

Waterlanders hebben aandacht voor een gezonde levensstijl en ontwikkelen zich tot actieve en weerbare inwoners. Alle Waterlandse jongeren ontwikkelen zich, op basis van hun eigen talenten en interesses, tot gezonde, betrokken en levenslang bewegende burgers (*actielijn 1: gezonde inwoners en actielijn 2: optimaal opgroeien*).

2. Meedoen

We streven naar een samenleving waarin iedereen meetelt, meedoet en zelfredzaam is. We willen dat Waterlanders hun kansen, talenten en mogelijkheden benutten. We ondersteunen hen hierbij waar nodig. Zij kunnen die ondersteuning makkelijk vinden en ondervinden geen drempels bij het organiseren van hun dagelijks leven. Wij houden daarbij in beeld dat er grenzen zijn aan de mogelijkheden van informele hulp die mantelzorgers en een sociaal netwerk kunnen geven. Ook weten we dat vragen om hulp moeilijk is en inwoners soms zorg mijden. We proberen daarom ook de vraag achter de vraag te zien. En ondersteuning op maat te bieden (*actielijn 3: iedereen doet mee en actielijn 4: ondersteuning op maat*).

3. Samen voor de gemeenschap

We streven naar een gemeente waarin inwoners elkaar kennen en op elkaar terug kunnen vallen. We willen dat Waterlanders elkaar kunnen ondersteunen. We willen ook dat inwoners met elkaar hun omgeving leefbaar houden door verbinding in de kernen. De gemeente Waterland communiceert helder over het Sociaal Domein. Waterlanders voelen zich gehoord door de gemeente in het sociaal domein (*actielijn 5: leefbare kernen en actielijn 6: gehoord worden*).

4. Kwetsbare inwoners voldoende beschermd

We willen dat Waterlanders zich veilig voelen in de buurt, op school, op hun werk en in hun thuissituatie. Dit betekent dat we overlast en criminaliteit willen voorkomen en aanpakken. En dat wij willen dat inwoners huiselijk geweld, kindermishandeling en oudermishandeling herkennen en hulp vragen. Voor kwetsbare inwoners moet er een plek zijn waar ze zich thuis voelen. Voor ouderen kan dit bijvoorbeeld ook hun eigen (aangepaste) huis zijn. Voor kinderen en jongeren, die niet thuis kunnen wonen, kan het ook een pleeggezin of een beschermd woonvorm zijn. (*Actielijn 7: sociale veiligheid en actielijn 8: een thuis voor kwetsbare inwoners*).

Actielijn 1: Gezonde inwoners

In deze actielijn brengen wij de ontwikkelingen rondom het Integraal Zorg Akkoord (IZA) het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) samen met relevante ontwikkelingen uit het Sportakkoord II. We nemen hierin ook de acties mee die al in gang zijn gezet met het Sportakkoord I en het Preventieakkoord.

- 1.a. Vermijdbare valincidenten onder ouderen worden voorkomen.
- 1.b. Inwoners die langdurige mantelzorg bieden, hebben de mogelijkheid om gebruik te maken van respijtzorg.
- 1.c. Inwoners een preventieve aanpak bieden om zowel fysieke als cognitieve vitaliteit te behouden en/of verbeteren.
- 1.d. Kinderen en jongeren worden gestimuleerd om gezond te leven en op te groeien.

Actielijn 2: Optimaal opgroeien

In deze actielijn brengen wij de relevante onderdelen uit het Preventieakkoord, de inventarisatie preventie Jeugd (zie hoofdstuk 5) en de Hervormingsagenda Jeugd samen met de laatste ontwikkelingen binnen Passend Onderwijs en Kinderopvang.

- 2.a. Waterlandse gezinnen kunnen ontlast worden bij het opvoeden en opgroeien.
- 2.b. Kwetsbare gezinnen worden extra ondersteund voor-, tijdens en na de geboorte.
- 2.c. Ouders kunnen makkelijk digitale informatie vinden over opvoeden en opvoeden.
- 2.d. Er is een optimale samenwerking tussen alle betrokken partijen rondom het jonge kind (0-6 jaar) in het kader van een doorlopende leerlijn.
- 2.e. We willen (school)uitval voorkomen in de overstap en vroegtijdig ondersteuning bieden aan jeugdigen en hun ouders.

Actielijn 3: Iedereen doet mee

In deze actielijn brengen wij in beeld hoe wij de bestaanszekerheid willen handhaven dan wel verbeteren middels lokale en landelijk ontwikkelingen op het gebied van de participatiewet, de schuldhulpverlening en bestaanszekerheid regelingen.

- 3.a. Wij ondersteunen Waterlanders richting bestaanszekerheid door vroegtijdige screening op de financiën.
- 3.b. Onderzoek naar de geschiktheid van de huidige minimaregelingen voor bestaanszekerheid.
- 3.c. Voor Waterlanders is het duidelijk op welke sociale voorzieningen zij recht hebben en waar zij terecht kunnen met hun (hulp)vragen over zorg, welzijn, werk en inkomen.
- 3.d. We ondersteunen Waterlanders die aan hun basisvaardigheden willen werken.

Actielijn 4: Ondersteuning op maat

In deze actielijn werken wij de integrale toegang uit naar de zorg op maat die de gemeente kan bieden vanuit de Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet.

- 4.a. Inwoners met een psychische kwetsbaarheid kunnen zelfstandig blijven wonen met passende ondersteuning thuis.
- 4.b. Intensiever begeleiden van statushouders naar werk en opleiding.
- 4.c. Zorg en ondersteuning wordt zoveel mogelijk gezamenlijk (regionaal) efficiënt ingekocht.
- 4.d. Waterlanders vroegtijdig en middels maatwerk ondersteunen bij financiële problemen.
- 4.e. We bieden integrale en stimulerende ondersteuning zodat Waterlanders naar vermogen kunnen participeren in de samenleving en op de arbeidsmarkt. In aansluiting hierop willen wij dat alle inwoners over een toereikend en zeker bestaansminimum beschikken.

Actielijn 5: Leefbare kernen

In deze actielijn werken we uit hoe wij samenwerken met partners in de verschillende kernen en welke ondersteuningsmogelijkheden wij daarbij kunnen bieden.

- 5.a. Waterlanders kunnen makkelijk informatie vinden over het complete cultuur- en welzijnsaanbod.
- 5.b. We versterken het voorliggend veld op het gebied van het sociaal-cultureel werk.
- 5.c. We hebben een volwaardige bibliotheek met een brede maatschappelijke functie in iedere kern.

Actielijn 6: Gehoord worden

In deze actielijn werken wij uit hoe wij inwoners structureel willen betrekken bij het ontwikkelen van beleid en de uitvoering daarvan. Wij willen gebruik maken van de ervaringsdeskundigheid van onze inwoners.

- 6.a. We onderzoeken manieren van inspraak voor inwoners.
- 6.b. We gebruiken feedback van inwoners om onze dienstverlening te verbeteren.
- 6.c. De expertise van de adviesraad sociaal domein benutten wij bij het opstellen van beleid.
- 6.d. We communiceren met onze inwoners op taalniveau B1.

Actielijn 7: Sociale veiligheid

In deze actielijn gaan wij onder andere in op de ontwikkelingen in het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

- 7.a. Wij werken de nieuwe werkwijze voor onze lokale teams conform het Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming verder uit (voor inwoners van 0-100 waarbij er sprake is van onveiligheid in huiselijke kring).
- 7.b. We zorgen voor een goed lokaal opleidingsplan en intern protocol in het kader van het Kwaliteitskader Sociaal Domein, welke landelijk herijkt wordt. Daarnaast werken we regionaal goed samen met betrekking tot het onderwerp Huiselijk Geweld.
- 7.c. Wij implementeren de WAMS (Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein), met als doel om knelpunten bij uitwisselen van persoonsgegevens weg te nemen in complexe situaties.
- 7.d. Sportverenigingen commiteren zich aan sociale veiligheid en versterken hiermee de laagdrempeligheid.

Actielijn 8: Een thuis voor kwetsbare inwoners

In deze actielijn brengen wij de ontwikkelingen rondom wonen en zorg samen voor specifieke doelgroepen. We denken daarbij aan regionale plannen rondom het Integraal Zorg Akkoord en de verplichte regionale Woonzorg visie en het convenant Beschermd Wonen. Daarnaast hangt deze actielijn ook samen met de lokale Woon zorg visie en de doorontwikkeling van Beschermd Thuis. Voor de jeugd werken we in Noord-Holland samen aan een Thuis voor Noordje. Tot slot richt deze actielijn zich op het passend huisvesten van nieuwkomers in de gemeente Waterland, van Oekraïense ont-heemden tot asielzoekers.

- 8.a. Wij werken regionaal samen om de uitstroom uit intramurale woonvoorzieningen te bevorderen.
- 8.b. Wij geven uitvoering aan de lokale woon-zorgvisie.
- 8.c. Wij zijn betrokken bij het regionale woon-zorgoverleg.
- 8.d. Wij zorgen voor passende en veilige huisvesting voor nieuwkomers.

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023	2024
17	Absoluut verzuim*	per 1.000 leerlingen	DUO	nb	nb	<5	nb
18	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO	23	43	37	nb
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	1,8	1,9	2,5	nb
21	Banen	per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	460,5	481,7	479,6	nb
22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	1	1	nb	nb
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	4	4	nb	nb
24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	69,6	71,7	72,9	nb
26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	nb	1	nb	nb
27	Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	CBS	232,6	nb	161,1	nb
28	Lopende reïntegratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	97,6	127,5	106,4	nb
29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	11,1	12,9	11,3	nb
30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,6	0,5	0,3	nb
31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar.	CBS	nb	nb	nb	nb
32	Cliënten met een maatwerk-arrangement WMO	per 10.000 inwoners	GMSD	630	660	680	nb

* aantallen <5 worden niet meer weergegeven

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Wat gaan we daarvoor doen?

Actielijnen en gekoppelde activiteiten

Actielijn 1: Gezonde inwoners

- 1.a. In 2025 bieden wij tenminste 120 personen uit de risicogroep van 65-plussers een cursus valpreventie aan.
- 1.b. Inwoners een preventieve aanpak bieden om zowel fysieke als cognitieve vitaliteit te behouden en/of verbeteren.
- 1c. In 2025 werken we de ambities van de vastgestelde Sportnota 2025-2028 verder uit in activiteiten.
- 1.d. In 2025 pakken we vanuit het Plan van Aanpak Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) twee speerpunten op uit het plan (bijvoorbeeld gezonde lunch op school en meer water drinken).
- 1.e In 2025 realiseren wij een ketenaanpak bij overgewicht bij volwassenen.
- 1.f. We starten in 2025 met Welzijn op recept: samen met huisartsen doorverwijzen naar welzijnsinstellingen mogelijk maken.

Actielijn 2: Optimaal opgroeien

- 2.a. In 2025 is Buurtgezinnen als pilot gestart.
- 2.b. In 2025 is er een lokale of regionale coalitie Kansrijke start.
- 2.c. In 2025 is de website van het Centrum Jeugd en Gezin Waterland een betrouwbare vindplek voor informatie en is er een goede koppeling tussen deze website en de sociale kaart van Waterland (Wegwijzer).

2.d.1 In 2025 wijzen wij twee locaties van kinderopvangorganisaties aan als locaties voor schoolse educatie (VVE).

2.d.2 In 2025 zijn er duidelijke afspraken vastgelegd over de overgang van voorschools naar vroegschool.

2.e. In 2025 maken wij afspraken met de samenwerkingsverbanden voor de zorg op school om onderzoek te doen naar schoolaanwezigheid (als indicator voor later schooluitval).

Actielijn 3: Iedereen doet mee

3.a. In 2025 hebben wij de vroegsignalering en het hulpaanbod volledig ingericht.

3.b. In 2025 hebben wij de minimaregelingen behouden of aangepast.

3.c. In 2025 starten wij met de inrichting van de toegang voor Waterlanders die (hulp-)vragen hebben over zorg, welzijn, werk en inkomen.

3.d. In 2025 stellen wij een nieuw plan op voor volwasseneneducatie in de regio.

Actielijn 4: Ondersteuning op maat

4.a. In 2025 blijven we ambulante ondersteuning bieden ter voorkoming van plaatsing in een beschermd wonen voorziening.

4.b. 1. In 2025 worden statushouders in samenwerking met NewBees al tijdens de inburgering intensief begeleid bij hun participatie in de samenleving.

2. Regionale samenwerking voor het effectief begeleiden van statushouders naar werk middels een regionaal verbinder. Deze verbinder maakt de behoeften van de doelgroep en werkgevers inzichtelijk, en legt contacten met de belanghebbenden.

4.c. 1. In 2025 sluiten wij nieuwe overeenkomsten met zorgaanbieders voor het leveren van Wmo zorg en ondersteuning vanaf 2026.

2. In 2025 sluiten we nieuwe overeenkomsten met zorgaanbieders voor het leveren van specialistische jeugdzorg in het kader van de Jeugdwet vanaf 2026.

3. In 2025 nemen wij deel aan de regionale werkgroep wijziging GR in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd.

4.d. In 2025 bieden wij meer maatwerk schuldhulpverlening aan inwoners die middels de vroeg signalering in beeld worden gebracht.

4.e.1. In 2025 bereiden wij ons voor op de invoering van de 'Participatiewet in Balans' en de maatregelen die hieruit voortkomen.

4.e.2. Daarnaast zetten wij in 2025 een structuur op om integrale ondersteuning aan inwoners te bieden.

Actielijn 5: Leefbare kernen

5.a. In 2025 is er een wegwijzer waar het cultuur- en welzijnsaanbod in meegenomen wordt.

5.b.1. In 2025 gaan wij van start met het opzetten van een duurzame samenwerking met verschillende partijen in het voorliggend veld als onderdeel van de uitvoering van het heroriëntatieplan van het sociaal cultureel werk.

5.b.2. Voortkomend uit het plan starten wij ook met de voorbereidingen voor het opzetten van een dorps huisfonds.

5.c. In 2025 wordt het aanbod van de bibliotheek uitgebreid en voldoen we aan de wettelijke zorgplicht van gemeenten voor volwaardige bibliotheken die in 2025 in gaat.

Actielijn 6: Gehoord worden

6.a. In 2025 is er een handreiking hoe wij inwoners structureel betrekken bij beleid.

6.b. In 2025 wordt er binnen de WMO en Jeugd door middel van continumeten de ervaringen rondom de ondersteuning van ons lokale team in kaart gebracht om de ondersteuning vanuit de gemeente te kunnen verbeteren.

6.c. Alle beleidsstukken Sociaal Domein zijn ingebracht bij de Adviesraad Sociaal Domein.

6.d. In 2025 zijn de brieven vanuit Sociaal Domein zoveel mogelijk op taalniveau B1.

Actielijn 7: Sociale veiligheid

7.a. In 2025 hebben we de Leidraad Samenwerken aan veiligheid vertaald naar onze lokale situatie en zijn er bijbehorende werkprocessen gemaakt.

7.b. Medewerkers in uitvoering, beleid en management worden getraind in de meldcode Huiselijk Geweld. Er wordt een intern (opleidings-)protocol uitgewerkt. Dit protocol voldoet aan de eisen van het kwaliteitskader Samen werken aan veiligheid.

7.c. Na meer duidelijkheid over de inwerkingtreding bereiden wij ons voor op de WAMS.

7.d. Alle verenigingen laten bestuurders en trainers meedoen aan een cursus sociale veiligheid en alle verenigingen hebben een vertrouwenspersoon.

Actielijn 8: Een thuis voor kwetsbare inwoners

8.a. In 2025 zijn er afspraken gemaakt tussen gemeenten en wooncorporaties over de uitstromers van intramurale woonvoorzieningen in de regio Waterland.

8.b. Wij geven uitvoering aan de acties 2024-2025 opgenomen in het actieplan van de lokale woon-zorgvisie.

8.c. In 2025 inventariseren we aan de hand van de regionale woon-zorg analyse welke regionale uitdagingen er zijn op het gebied van wonen en zorg.

8.d. Door goede en regelmatige afstemming met interne en externe partijen zorgen wij voor passende en veilige huisvesting van nieuwkomers.

Prestatie indicatoren

Nummer indicator	Naam indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
1a	Cursus valpreventie	aantal Waterlanders dat gaat deelnemen	Jaarverslag fysiopraktijk	0	0	60	80
1b	Cursus fysieke en cognitieve vitaliteit	aantal gestarte cursussen	Jaarverslag Team Sportservice	0	0	4	6
6b	Tevredenheid ondersteuning lokaal team	percentage van inwoners dat aangeeft snel te zijn geholpen	Factsheet CEO WMO en Jeugd	65%	-	-	-
6b	Tevredenheid ondersteuning lokaal team	percentage van inwoners dat aangeeft dat de hulp aansluit bij de behoefte	Factsheet CEO WMO en Jeugd	83%	-	-	-
7b	Training meldcode huiselijk geweld	Aantal medewerkers	Intern	0	1	5	5

Verbonden partijen

Een deel van de beleidsdoelstellingen van dit programma wordt gerealiseerd door samenwerking met andere partijen, volgens de begrotingsvoorschriften (BBV) Verbonden partijen genoemd. Naast de paragraaf Verbonden partijen waarin de bestuurlijke en financiële belangen worden vermeld, worden onderstaand de bijdragen (door de betreffende verbonden partij) aan de gemeentelijke doelstelling vermeld.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zaanstreek-Waterland

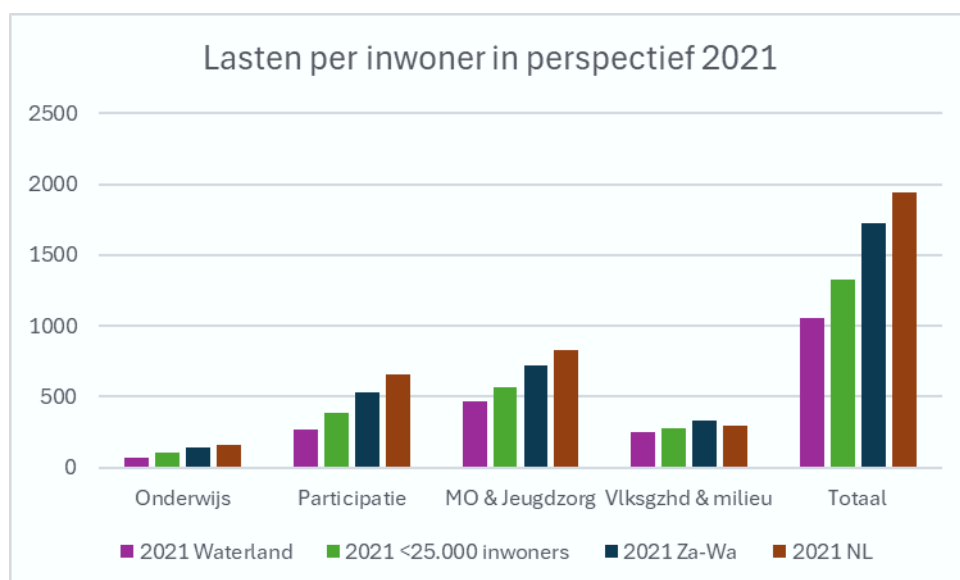
De GGD is de belangenbehartiger van de regio Zaanstreek-Waterland op het gebied van collectieve preventie en andere gemeentelijke activiteiten in het kader van de gezondheidszorg.

Wat mag het kosten?

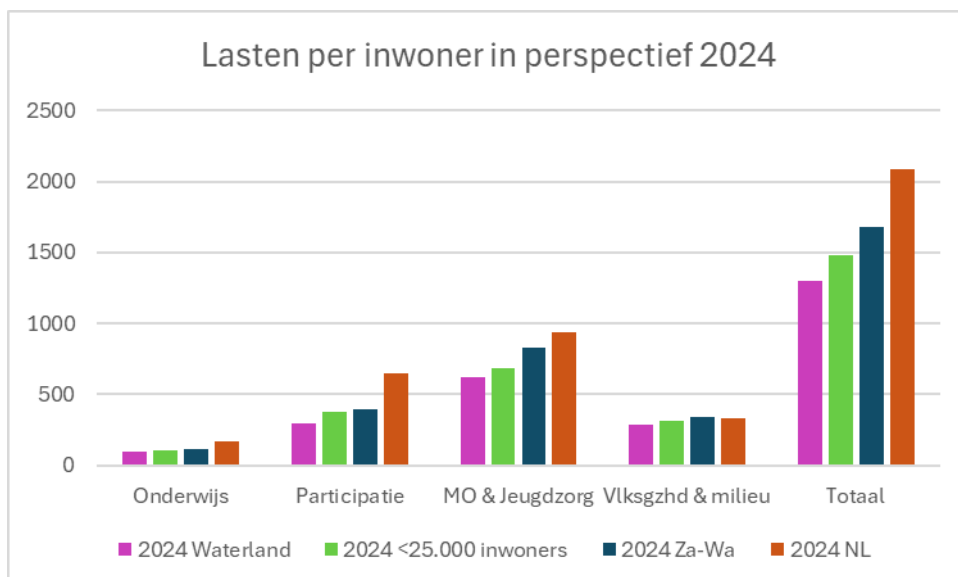
Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo 2025
3.01	Onderwijs	1.758	119	- 1.639
3.02	Sociale voorzieningen	18.419	3.938	- 14.481
3.03	Volksgesondheid	1.199	125	- 1.075
Totaal		21.376	4.181	- 17.195

Uitgaven Sociaal Domein in perspectief

In onderstaande grafieken worden de lasten per inwoner vergeleken met de regio, landelijke cijfers en gemeenten van vergelijkbare grootte. Het programmaonderdeel 3.02 Sociale voorzieningen bestaat in de tabellen 1 en 2 uit de onderdelen Participatie en Maatschappelijke Ondersteuning & Jeugdzorg (MO & Jeugdzorg). De programmaonderdelen 3.01 Onderwijs en 3.03 komen niet geheel overeen met dezelfde onderdelen in 'Onderwijs' en 'Volksgesondheid en milieu'.

Tabel 1. Overzicht lasten per inwoner 2021. Bron: waarstaatjegemeente.nl / dashboard gemeentefinanciën

Tabel 2. Overzicht lasten per inwoner 2024. Bron: [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) / dashboard gemeentefinanciën

Uit bovenstaande grafieken blijkt weliswaar dat de lasten per inwoner stijgen, maar in vergelijking met andere gemeenten zijn de lasten per inwoner lager.

4. Bestuur

Omschrijving programma

Het programma Bestuur richt zich op het democratisch proces en de dienstverlening richting de inwoners van de gemeente Waterland.

In dit programma besteden we aandacht aan formatie, apparaatskosten, externe inhuur, dienstverlening, burgerparticipatie en een gezond financieel meerjarenbeleid.

Wat willen we bereiken?

Gewenste maatschappelijke effecten

1. Het borgen van democratische en transparante besluitvorming alsmede goede dienstverlening aan inwoners, instellingen, ondernemers en bezoekers.

Operationele doelstellingen

1. De gemeentelijke organisatie gereed te maken om als regisserende netwerkorganisatie te kunnen functioneren.
2. Burgerparticipatie bevorderen met passend verwachtingsmanagement en een accent op consultatie.
3. Een gezond financieel meerjarenbeleid.
4. Een hoogwaardige dienstverlening: digitaal waar het kan, persoonlijk als het moet.

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
1	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	8,2	8,5	8,7	8,8
2	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	8,5	8,7	8,8	8,3
3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	873	982	1.066	1.144
4	Externe inhuur	Kosten als percentage van totale loonsom + totale inhuur externen	Eigen gegevens	3,4%	4,7%	4,3%	4,1%

De apparaatskosten zijn toegenomen door met name de CAO stijging van de loonkosten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten

1. Het implementeren van een strategische personeelsplanning zodat de organisatie toekomstbestendig en weerbaar is. Hierdoor kunnen we tijdig anticiperen op ontwikkelingen in de samenleving.
2. Het benutten van de uitkomsten van het Medewerkers tevredenheidsonderzoek (MTO).
3. Initiatieven van bewoners worden aangemoedigd, wij faciliteren daar waar mogelijk dan wel wenselijk is.
4. Op basis van het in 2024 uitgevoerde onderzoek en de uitwerking hiervan voert het college de verbetering van de participatie door. Hier geen uitgebreide visie, maar een heldere aanpak op diverse beleidsterreinen en publieke functies.

5. Zorg dragen dat wij bij burgerparticipatie steeds duidelijkheid bieden over de reikwijdte (kaders), dit wordt gedaan aan de hand van de kaders die in de uitwerking van dit onderwerp in 2024 zijn beschreven.
6. Het college streeft ernaar de raad jaarlijks een structureel sluitende meerjarenbegroting aan te bieden.
7. Structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten.
8. Wij zorgen voor een optimale dienstverlening. Vanuit het programma Dienstverlening en het Strategisch Plan Informatievoorziening worden verschillen acties uitgevoerd:
 - a. De implementatie van Zaakgericht/procesmatig werken en de Moderne Digitale werkplek. De focus ligt op een gebruiksvriendelijke en veilige informatievoorziening. Hiermee hebben onze inwoners/ondernemers en de organisatie snel toegang tot informatie én kan informatie efficiënt worden uitgewisseld.
 - b. De digitale kanalen voor onze aanvragen en bezwaarschriften aanpassen zodat we voldoen aan de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv).
 - c. Werkafspraken maken over telefonische bereikbaarheid.
 - d. Optimaliseren van de elektronische dienstverlening en uitbreiden van het aantal producten dat via (e-)dienstverlening kan worden aangevraagd.
 - e. Zorgdragen dat de website voldoet aan de vereisten, zoals gesteld in het Besluit digitale toegankelijkheid overheid en dat de informatie op de website actueel is.
 - f. Registreren en monitoren van onze dienstverlening.
9. Uitvoering geven aan en actualiseren van het Informatiebeleidsplan en het I-projectenplan. Daarbij is 'beveiliging' van gegevens en informatie evident. Ons uitgangspunt is op alle audits een voldoende te scoren. En daar waar we (inmiddels) voldoende scoren (met name informatiehuishouding en gemeentelijke financiën) doen we dat structureel.
10. Het college faciliteert de raad op het actief grip houden op regionale samenwerking/verbonden partijen. De opgeleverde inventarisatie en het daaropvolgende Raadsinformatiedocument geeft ons daarbij houvast.

Prestatie indicatoren

Nummer indicator	Naam indicator	Eenheid	Bron	2023	2024	2025
2	Medewerkerstevredenheid	Rapportcijfer	Medewerkers tevredenheidsonderzoek	-	-	7,5
8d	Het aantal digitale producten (e-dienstverlening)	Aantal stuks	Eigen gegevens	4	15	18
8e	Digitale toegankelijkheid en actuele informatie op de website*	Rapportcijfer	Rapport Digitale toegankelijkheid	D	B	B
8	Klanttevredenheid	Rapportcijfer	Klanttevredenheidsonderzoek			7

* de wet voor digitale toegankelijkheid vereist dat we (op een schaal van A t/m E) ten minste B scoren. Sinds Q1 2024 voldoen we aan 74% van de eisen die de wet stelt en is onze score "B". Daarmee voldoen we aan de wet. Om dat zo te houden blijven we verbeteringen doorvoeren aan de website.

Verbonden partijen

Bij dit programma zijn geen verbonden partijen.

Wat mag het kosten?

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo 2025
4.01	Bestuur	2.602	375	- 2.228
Totaal		2.602	375	- 2.228

5. Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving programma

Het programma Algemene dekkingsmiddelen richt zich op alle middelen die vrij inzetbaar zijn. In dit programma besteden we aandacht aan dividend, lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, de algemene uitkering, het saldo van de financieringsfunctie en de overige dekkingsmiddelen.

Dividend

De gemeente Waterland ontvangt dividend uit hoofde van haar aandelenbezit in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Alliander en de Huisvuilcentrale Groep (HVC). In de begroting 2025 en verder is een verwacht dividend opgenomen voor genoemde naamloze vennootschappen van € 220.000.

Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is

In dit overzicht zijn onder de lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, opgenomen:

- onroerendezaakbelasting;
- belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten;
- forensenbelasting;
- toeristenbelasting;
- parkeerbelasting;
- hondenbelasting;
- precariobelasting.

Lokale heffingen waarvan de besteding wél gebonden is, zoals de riool- en afvalstoffenheffing en de leges worden niet in dit overzicht verantwoord, maar staan vermeld in programma 2. Openbaar domein.

Algemene uitkering

Het gemeentefonds is het fonds van waaruit gemeenten jaarlijks een algemene uitkering ontvangen van het Rijk. Deze uitkering komt ten goede aan de algemene middelen van de gemeente en is dus vrij besteedbaar. De verdeling van de gelden over de verschillende gemeenten in Nederland geschiedt middels een ingewikkelde systematiek. Hierbij worden de volgende verdeelmaatstaven gehanteerd:

- belastingcapaciteit onroerendezaakbelasting van de gemeenten (onderscheiden naar woningen en niet-woningen);
- de inwoners van de gemeenten (onderscheiden naar leeftijd, woonplaats, inkomen, recht op uitkering, behorende tot een minderheidsgroep en een beroep doen op voorzieningen in de gemeenten);
- het grondgebied van de gemeenten (onderscheiden naar oppervlakte, bodemgeschiktheid en historische kern);
- de bebouwing in de gemeenten (onderscheiden naar grondoppervlak bebouwing, woonruimten, historisch aantal woonruimten, noodzaak voor vernieuwing van de bebouwing en de dichtheid van de bebouwing).

Door middel van circulaire 2024 informeert het Rijk de gemeenten over de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Naar aanleiding van de mei circulaire 2024 is de verwachte algemene uitkering als volgt:

Bedrag x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Algemene uitkering	32.697	31.114	31.418	31.717

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie kan worden gedefinieerd als het saldo van:

- de verwachte te betalen rente over de aangegane leningen en over de aan te trekken middelen;
- de verwachte te ontvangen rente over de uitzettingen.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Onder overige algemene dekkingsmiddelen wordt verstaan de berekende rente van 0,7% over de vaste activa. Dit percentage is gebaseerd op de huidige rentelasten afgezet tegen de totale boekwaarde van de vaste activa.

Wat mag het kosten?

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo 2025
5.01	Dividend	4	220	216
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	366	6.230	5.864
5.03	Algemene uitkering	-	32.697	32.697
5.04	Saldo van financieringsfunctie	336	143	- 192
5.05	Overige dekkingsmiddelen	- 353	-	353
Totaal		353	39.290	38.938

6. Overhead

Omschrijving programma

Het programma Overhead richt zich op de kosten die gemaakt worden in het primaire proces van de gemeente.

Wat willen we bereiken?

Gewenste maatschappelijke effecten

1. De gemeente is een faciliterende organisatie, dichtbij en toegankelijk, passend bij onze schaal. Opgaven worden waar nodig integraal aangepakt. Onze medewerkers, ondernemers én inwoners voelen en tonen meer en meer eigenaarschap.

Operationele doelstellingen

1. Informatie is betrouwbaar, beschikbaar en toegankelijk. Onze inwoners en ondernemers weten wat Waterland voor hen kan betekenen en krijgen overzicht in de status van lopende (aan)vragen en verzoeken.
2. Het werven en selecteren van de meest geschikte kandidaten voor onze gemeente.
3. Het vergroten van vaardigheden en kennis van medewerkers, waardoor zij effectiever kunnen bijdragen aan de organisatie en hun carrièrepotentieel volledig kunnen benutten.
4. Versterken van de grip op verbonden partijen.
5. Iedereen mag kunnen rekenen op een dienstbare overheid die oog heeft voor de menselijke maat conform de 'Wet versterking waarborgfunctie Awb'.

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
5	Overhead	Percentage van totale lasten	Eigen gegevens	19,4%	19,8%	18,3%	17,7%

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten

1. Vanuit het programma Dienstverlening en het Strategisch Plan Informatievoorziening worden zaakgericht/procesmatig werken en de Moderne Digitale Werkplek geïmplementeerd. De focus ligt op een gebruiksvriendelijke en veilige informatievoorziening. Hiermee hebben onze inwoners/ondernemers en de organisatie snel toegang tot informatie én kan informatie efficiënt worden uitgewisseld.
2. Het realiseren van een efficiënt en modern werving- en selectiebeleid en -proces.
3. Nieuwe medewerkers krijgen bij de on-boarding vaste trainingen zodat zij leren hoe een gemeente werkt en competenties kunnen door ontwikkelen (bestuurlijke advisering, projectmatig werken).
4. Het uitbreiden en aanbieden van een integraal lesaanbod met behulp van een geschikt Learning & Development (L&D) Platform.
5. Het actualiseren van de nota Verbonden Partijen waarbij de vier criteria voor samenwerking, als genoemd in het coalitieakkoord verwerkt zijn.
6. Bewustwordingsstappen zetten als het gaat om dienstverlening/communicatie in het kader van de Wet versterking waarborgfunctie Awb.

Prestatie indicatoren

Nummer indicator	Naam indicator	Eenheid	Bron	2023	2024	2025
3	Het aantal jaarlijkse trainingen dat wordt aangeboden aan nieuwe medewerkers	Aantal stuks	Eigen gegevens	0	2	3

Verbonden partijen

Een deel van de beleidsdoelstellingen van dit programma wordt gerealiseerd door samenwerking met andere partijen, volgens de begrotingsvoorschriften (BBV) Verbonden partijen genoemd. Naast de paragraaf Verbonden partijen waarin de bestuurlijke en financiële belangen worden vermeld, worden onderstaand de bijdrage (door de verbonden partij) aan de gemeentelijke doelstelling vermeld.

Waterlands Archief

Het Waterlands Archief bevordert de politiek-bestuurlijke samenwerking en verzorgt het beheer van archiefstukken van de deelnemende gemeenten.

Wat mag het kosten?

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo 2025
6.01	Overhead	9.253	57	- 9.196
Totaal		9.253	57	- 9.196

7. Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 zijn wij als gemeente belastingplichtig in het kader van de vennootschapsbelasting.

Voor gemeente Waterland zijn de volgende onderwerpen in de VPB aangifte betrokken:

- Parkeren op Marken. Hiervoor wordt aangifte gedaan, maar de activiteit is vrijgesteld dus hoeft er geen VPB te worden betaald.
- Potentieel winstgevende activiteiten zijn de grondexploitaties. De grondexploitaties zijn extern getoetst op VPB plicht. Alleen voor het project Galgeriet is de gemeente Waterland ondernemer dus VPB plichtig in het jaar dat de gronden geleverd worden. Dat is voor het eerst in 2024. Inschatting is dat er geen fiscale winst gemaakt wordt.
- Reclame inkomsten zijn een ondernemersactiviteit dus VPB plichtig. Vanaf juli 2020 is een contract gesloten voor reclame op bushaltes. We verwachten hiervoor een fiscaal resultaat van ongeveer € 16.000. Te betalen VPB € 2.500
- Reststromen opbrengst uit afval. We ontvangen vergoedingen voor oud papier, metaal, vet etc. De kosten voor het inzamelen van deze materialen is 99% van de opbrengst. We verwachten een fiscale winst hiervoor van ongeveer € 1.000 per jaar. Te betalen VPB € 150.

Wat mag het kosten?

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo 2025
7.01	Vennootschapsbelasting	3	-	- 3
Totaal		3	-	- 3

8. Onvoorzien

Definitie onvoorzien

Verplicht te ramen bedrag op de begroting voor het opvangen van onvoorzienbare, onuitstelbare en onvermijdbare uitgaven die ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet waren voorzien.

Bij het gebruik van onvoorzien dient er een onderscheid gemaakt te worden tussen structurele en incidentele lasten. Gebruik van de post onvoorzien voor structurele zaken heeft tot gevolg dat in jaar t (het begrotingsjaar) dekking door de post onvoorzien aanwezig is, maar in jaar t+1 (het volgende begrotingsjaar) deze dekking niet meer aanwezig is. De dekking moet dan worden gevonden in de totale afweging van de begroting. Gesteld kan worden dat de post onvoorzien alleen gebruikt moet worden als dekkingsmiddel voor incidentele zaken. Waarbij het te hanteren criterium alleen voor de incidentele uitgave is, waarbij uitgegaan moet worden van het 'drie O's-scenario', te weten: onvoorzienbaar, onuitstelbaar en onvermijdbaar. Overigens wordt bij het opstellen van de begroting de post onvoorzien wel als een structurele last aangemerkt, alsmede onderdeel van het weerstandsvermogen.

Wat mag het kosten?

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo 2025
8.01	Onvoorzien	50	-	- 50
Totaal		50	-	- 50

Paragrafen

§ A Lokale heffingen

De gemeentelijke inkomsten bestaan voor een belangrijk deel uit de gemeentelijke heffingen. Enerzijds gaat het daarbij om lokale heffingen waarvan de besteding gebonden is, zoals de riool- en afvalstoffenheffing en de leges. Deze inkomsten moeten specifiek aangewend worden voor het doel waarvoor ze worden geheven en worden verantwoord in de desbetreffende programma's. Anderzijds zijn er ook lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, zoals de onroerendezaakbelasting. De hieruit voortvloeiende inkomsten worden verantwoord in het overzicht van algemene dekkingsmiddelen.

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden als de heffingen waarvan de besteding niet gebonden is. In deze paragraaf zijn opgenomen:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- de tarieven van de verschillende heffingen;
- de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Per heffing wordt de kostendekkendheid weergegeven zoals voorgeschreven in de BBV-regels.

1. Overzicht

Bedrag x € 1.000 Omschrijving lokale heffing	Inkomsten 2022	Inkomsten 2023	Begroting 2024 na wijziging*	Begroting 2025
Onroerendezaakbelasting	4.137	3.935	4.002	4.786
Belasting op roerende woon- en bedrijfsr.	33	34	33	34
Forensenbelasting	35	32	33	34
Toeristenbelasting	712	668	808	832
Parkeerbelasting	283	297	388	427
Hondenbelasting	64	64	69	71
Precariobelasting	15	25	46	48
Subtotaal besteding niet gebonden	5.280	5.054	5.379	6.230
Rioolheffing	1.249	1.277	1.315	1.353
Afvalstoffenheffing	1.901	1.976	1.974	2.362
Reinigingsheffing	13	12	14	15
Haven-, kade- en liggelden	80	87	90	94
Lijkbezorgingsrechten	200	279	251	269
Markt- en standplaatsgelden	18	4	18	21
Leges	1.244	1.562	1.280	1.468
Totaal	9.986	10.252	10.322	11.812

* begroting inclusief reeds door de raad vastgestelde wijzigingen

2. Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

We houden vast aan een sluitende meerjarenbegroting en het uitgangspunt dat de gemeentelijke belastingen met niet meer dan de inflatiecorrectie zullen worden verhoogd. Jaarlijks vindt de inflatiecorrectie plaats op basis van het gewogen gemiddelde van de CPB index loonvoet sector overheid en de CPB index bruto overheidsinvesteringen. Voor de begroting 2025 wordt uitgegaan van een percentage van 2,9%. Daarnaast is een extra verhoging voor de (on)roerende zaakbelasting en de afvalstoffenheffing toegepast in verband met de verlaging van de inkomsten vanuit het Rijk. In de jaren

2025 tot en met 2028 worden de tarieven van een aantal heffingen stapsgewijs kostendekkend gemaakt. Het gaat hierbij om haven-, kade- en liggelden, markt- en standplaatsgelden, lijkbezorgingsrechten en de leges onder titel 1 en 3.

Onderscheid wordt gemaakt tussen belastingen als algemene dekkingsmiddelen en retributies. De algemene dekkingsmiddelen zijn de niet aan een programma gebonden belastingen (bijvoorbeeld onroerendezaakbelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting en forensenbelasting). De gemeente mag de inkomsten hiervan vrij besteden.

Retributies daarentegen zijn heffingen van gebruikers waarvoor de gemeente een tegenprestatie levert. Voor een aantal rechten mogen de tarieven niet zodanig worden vastgesteld dat de geraamde baten uitkomen boven de geraamde lasten. Met andere woorden het is niet toegestaan om winst op de aangehaalde rechten te maken (zie ook artikel 229b van de Gemeentewet).

3. Onroerendezaakbelasting

Onder de naam onroerendezaakbelasting (OZB) worden de volgende twee belastingen geheven:

- een gebruikersbelasting voor onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen, en
- een eigenarenbelasting voor alle onroerende zaken (woningen én niet-woningen).

Maatstaf van heffing is de WOZ-waarde van de desbetreffende onroerende zaak. Bij het bepalen van de WOZ-waarde van woningen wordt de zogeheten vergelijkingsmethode gehanteerd. Dit wil zeggen dat de waarde is afgeleid van vergelijkbare woningen die recent zijn verkocht. Van die woningen is bekend welke verkoopprijzen er rond de waardepeildatum zijn gerealiseerd.

Tussen de woning en de woningen waarmee wordt vergeleken, kunnen verschillen bestaan in grootte, bouwkundige staat, ligging en dergelijke. Met die verschillen moet de gemeente rekening houden voor zover ze objectief gezien de waarde beïnvloeden. Voor objecten anders dan woningen wordt de waarde afgeleid van de huurwaarde of de vervangingswaarde.

Omschrijving	Tarief 2022 %	Tarief 2023 %	Tarief 2024 %
Gebruikersbelasting	0,2365	0,2424	0,2455
Eigenarenbelasting woning	0,0997	0,0902	0,0894
Eigenarenbelasting niet-woning	0,3103	0,3180	0,3221

Het tarief voor 2025 is onderdeel van de verordening die eind 2024 wordt vastgesteld. Voor het nieuwe belastingjaar worden de WOZ-waarden opnieuw bepaald. Voor 2025 wordt dit de waarde per 1 januari 2024. Bij het opstellen van deze begroting kan deze waarde nog niet exact worden vastgesteld. Op het moment van de vaststelling van de belastingverordening in de raad zullen de nieuwe WOZ-waarden echter wel bekend zijn. Een waardestijging zal leiden tot lagere tarieven en visa versa. Ditzelfde geldt ook voor de belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten.

Doordat de werkelijke inflatie de afgelopen jaren afweek van de vooraf gemaakte inschattingen wordt in 2025 een inhaalslag van 11% gepleegd, waardoor de totale verhoging op 13,9% komt.

4. Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten

Onder de naam belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten worden de volgende twee belastingen geheven:

- een gebruikersbelasting voor roerende zaken die dienen als bedrijfsruimte, en
- een eigenarenbelasting voor alle roerende zaken (woningen én niet-woningen).

Maatstaf van heffing is de waarde die aan de roerende zaak kan worden toegekend.

Omschrijving	Tarief 2022 %	Tarief 2023 %	Tarief 2024 %
Gebruikersbelasting	0,2365	0,2424	0,2455
Eigenarenbelasting woning	0,0997	0,0902	0,0894
Eigenarenbelasting niet-woning	0,3103	0,3180	0,3221

Het tarief voor 2025 wordt opgenomen in de verordening die eind 2024 wordt vastgesteld.

5. Forensenbelasting

Onder de naam forensenbelasting wordt een belasting geheven van natuurlijke personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, hier gedurende meer dan 90 maal nachtverblijf kunnen houden of een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Deze belasting is ingevoerd omdat de gemeente voor deze belastingplichtigen, nu zij niet ingeschreven zijn in de gemeentelijke basisadministratie, geen uitkering krijgt uit het gemeentefonds, maar wel kosten maakt voor gemeentelijke diensten en voorzieningen.

Omschrijving	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024	Tarief 2025
(Sta)caravan, zomerhuisje, woonboot tot 15 m ²	169,65	174,57	179,29	184,49
(Sta)caravan, zomerhuisje, woonboot van 15-20 m ²	226,25	232,81	239,10	246,03
(Sta)caravan, zomerhuisje, woonboot groter dan 20 m ²	452,61	465,74	478,31	492,18
Ieder ander gemeubileerde woning	1.352,78	1.392,01	1.429,59	1.471,05

6. Toeristenbelasting

Ter zake van het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente door personen die niet als ingezetenen in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente zijn ingeschreven, wordt een nachttoeristenbelasting geheven. Ook wordt watertoeristenbelasting geheven ter zake van het houden van verblijf binnen de gemeente op vaartuigen door personen die niet als ingezetenen in de BRP van de gemeente zijn ingeschreven.

Omschrijving	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024	Tarief 2025
Nachttoeristenbelasting, per persoon per nacht	2,65	2,75	3,10	3,20
Watertoeristenbelasting, per persoon per etmaal	1,95	2,05	2,15	2,25

De tarieven zijn afgerond op € 0,05.

7. Parkeerbelasting

Onder de naam parkeerbelasting wordt geheven:

- een belasting ter zake van het parkeren van een voertuig op een bepaalde plaats, tijdstip en wijze (op dit moment is alleen op Marken sprake van betaald parkeren)
- een belasting ter zake van een van gemeentewege verleende vergunning voor het parkeren van een voertuig op de in die vergunning aangegeven plaats en wijze.

Omschrijving	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024	Tarief 2025
Parkeren van een motorvoertuig anders dan bus/toeringcar	3,25 max 10,00	3,35 max 10,50	3,80 max 12,00	3,90 max 12,00
Parkeren bus/toeringcar	16,40	16,90	19,20	19,75
Parkeervergunning per jaar	32,50	33,45	34,35	35,35
1e en 2e kentekenwisseling	gratis	gratis	gratis	gratis
3e kentekenwisseling	30,00	30,00	30,00	30,00

Alle tarieven zijn afgerond op € 0,05.

8. Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt een belasting geheven ter zake van het houden van één of meerdere honden binnen de gemeente.

Omschrijving	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024	Tarief 2025
Eerste hond	57,48	59,16	60,72	62,52
Tweede hond	78,84	81,14	83,28	85,68
Iedere hond boven het aantal van twee	99,60	102,48	105,24	108,24

Het percentage van de verhoging kan iets afwijken aangezien de tarieven, in verband met mogelijke restitutie, zijn berekend op deelbare bedragen per maand (tarief is 12 maanden).

9. Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt ter zake van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond voor de openbare dienst bestemd, belasting geheven.

Omschrijving	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024	Tarief 2025
<u>Algemeen tarief voor gebruik gemeentegrond of -water</u>				
- per m ² per dag	0,81	0,84	0,86	0,88
- per m ² per week	2,71	2,79	2,86	2,95
- per m ² per maand	7,91	8,14	8,36	8,60
- per m ² per jaar	82,04	84,42	86,70	89,21
<u>Bouw-, sloop- en onderhoudswerk</u>				
- tot 10 m ² per dag	4,50	4,63	4,75	4,89
- tot 10 m ² per week	12,90	13,27	13,63	14,02
- tot 10 m ² per maand	38,69	39,81	40,89	42,07
- tot 10 m ² per jaar	309,19	318,15	326,74	336,22
- tot 20 m ² per dag	6,39	6,58	6,76	6,95
- tot 20 m ² per week	19,29	19,85	20,39	20,98
- tot 20 m ² per maand	58,09	59,77	61,39	63,17
- tot 20 m ² per jaar	464,10	477,56	490,46	504,68
- tot 100 m ² per dag	25,74	26,48	27,20	27,99
- tot 100 m ² per week	77,32	79,57	81,71	84,08
- tot 100 m ² per maand	231,81	238,53	244,97	252,07
- tot 100 m ² per jaar	1.854,14	1.907,91	1.959,42	2.016,24
- vanaf 100 m ² per dag	58,09	59,77	61,39	63,17
- vanaf 100 m ² per week	174,10	179,15	183,99	189,32
- vanaf 100 m ² per maand	521,70	536,83	551,33	567,31
- vanaf 100 m ² per jaar	4.174,16	4.295,21	4.411,18	4.539,11
<u>Kramen, kiosken, wagens, tenten, automaten e.d.</u>				
- per m ² per dag	1,35	1,39	1,43	1,47
- per m ² per week	4,99	5,13	5,27	5,42
- per m ² per maand	14,74	15,17	15,58	16,03
- per m ² per jaar	145,11	149,32	153,35	157,80
- maximumbedrag	1.628,83	1.676,07	1.721,32	1.771,24
<u>Septictanks, beer- of vetvangputten, etc.</u>				
- per jaar	9,70	9,98	10,25	10,55
<u>Terrassen</u>				
- per m ² per jaar	48,85	50,27	51,63	53,12
<u>Kermissen</u>				
- per m ² per dag	0,52	0,53	0,55	0,56

10. Rioolheffing

Onder de naam rioolheffing wordt een belasting geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

Omschrijving	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024	Tarief 2025
Gebruik door één persoon	147,95	152,25	156,40	160,95
Gebruik door twee personen	162,60	167,35	171,90	176,90
Gebruik door meer dan twee personen	178,15	183,35	188,35	193,85
Gebruik door bedrijven	variabel	variabel	variabel	variabel

De tarieven zijn afgerond op € 0,05.

De berekening van de kostendekkendheid 2025 van de heffing riool ziet er als volgt uit:

Kosten		Bedrag
2.1	Verkeer en vervoer	€ 5.423
6.3	Inkomensregelingen (kwijtschelding)	€ 36.302
7.2	Riolering	€ 1.119.331
	Overhead	€ 289.560
	BTW	€ 162.138
Totaal Kosten		€ 1.612.754

Opbrengsten		Bedrag
7.2	Rioolrecht woningen	€ 1.353.235
Totaal Opbrengsten		€ 1.353.235

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		€ 1.612.754
Totaal opbrengsten		€ 1.353.235
Kostendekkendheidspercentage		83,91%

11. Afvalstoffenheffing

Onder de naam afvalstoffenheffing wordt een directe belasting geheven ter bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan het beheer van huishoudelijke afvalstoffen. De belasting wordt geheven van degene die in de gemeente daadwerkelijk gebruik maakt van een perceel waarvoor een verplichting geldt tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen. Om tot een kostendekkend tarief van de afvalstoffenheffing te komen zal deze heffing in twee stappen (in 2025 en 2026) worden verhoogd.

Omschrijving	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024	Tarief 2025
Gebruik door één persoon	179,75	185,00	190,00	227,25
Gebruik door twee personen	271,65	279,55	287,10	343,40
Gebruik door meer dan twee personen	293,80	302,35	310,55	371,45
Extra groene container van 140 liter	86,60	89,15	91,60	109,60
Extra grijze container van 140 liter	107,20	110,35	113,35	135,60
Extra grijze container van 240 liter	134,00	137,90	141,65	169,45

De tarieven zijn afgerond op € 0,05.

12. Reinigingsheffing

De hiervoor genoemde afvalstoffenheffing wordt uitsluitend geheven van particuliere huishoudens. In 2009 is voor bedrijven de reinigingsheffing ingevoerd. Dit is voor bedrijven met bedrijfsafval dat qua samenstelling overeenkomt met huishoudelijk afval. Als deze bedrijven voor de verwijdering van bedrijfsafval geen geldig contract met een particuliere inzamelaar hebben afgesloten, worden zij aangeslagen voor het reinigingsrecht. Voor de heffing wordt gebruik gemaakt van een indeling van de bedrijven in categorieën. Deze indeling is gebaseerd op het aantal werkzame personen en de branche. Horeca en industrie komen standaard één categorie hoger omdat zij gemiddeld meer afval produceren dan andere bedrijven.

Omschrijving	Tarief 202	Tarief 2023	Tarief 2024	Tarief 2025
Categorie 1: werkzame personen 0 t/m 1	193,10	198,70	204,10	210,05
Categorie 2: werkzame personen 2 t/m 4	316,80	326,00	334,85	344,60
Categorie 3: werkzame personen 5 t/m 10	594,30	611,55	628,10	646,35
Categorie 4: werkzame personen 11 en meer	1.076,55	1.107,80	1.137,75	1.170,75

De tarieven zijn afgerond op € 0,05.

De berekening van de kostendekkendheid 2025 van de afvalstoffen- en reinigingsheffing ziet er als volgt uit:

Kosten		Bedrag
2.1	Verkeer en vervoer	€ 5.423
6.3	Inkomensregelingen (kwijtschelding)	€ 54.440
7.3	Afval	€ 2.056.071
	Overhead	€ 307.103
	BTW	€ 313.877
Totaal Kosten		€ 2.736.913

Opbrengsten		Bedrag
7.3	Particulieren	€ 2.362.119
7.3	Bedrijven	€ 14.799
Totaal Opbrengsten		€ 2.376.918

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		€ 2.736.913
Totaal opbrengsten		€ 2.376.918
Kostendekkendheidspercentage		86,85%

13. Haven-, kade- en liggelden

- Onder de naam "havengelden" wordt een heffing opgelegd voor het gebruik van gemeentelijke vaarwaters die bestemd zijn voor openbare dienst (zogenaamde passantentarief).
- Onder de naam van liggelden wordt een recht geheven ter zake van het geregeld gebruik van een aangewezen ligplaats in de gemeentelijke haven.
- Onder de naam van kadegelden wordt een recht geheven ter zake van het gebruik van langs de kaden of wallen van de haven gelegen voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond ten

behoefte van opslag van goederen of het gebruik door scheepswerven en bedrijven voor toerisme en recreatie.

Omschrijving	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024	Tarief 2025
<u>Havengeld</u>				
- Passagiersschepen per dagdeel voor elke strekkende meter	0,45	0,45	0,50	0,50
- Passagiersschepen per dag tot en met een lengte van 12 meter	10,08	10,37	10,79	11,28
- Passagiersschepen per dag voor elke strekkende meter boven 12 meter	1,03	1,07	1,12	1,16
- Pleziervaartuigen langer dan één uur voor elke strekkende meter	0,37	0,37	0,37	0,41
- Pleziervaartuigen per dag tot en met een lengte van 6 meter	6,61	6,82	7,11	7,44
- Pleziervaartuigen per dag voor elke strekkende meter boven 6 meter	1,20	1,20	1,28	1,32
<u>Liggelden</u>				
- Woonschepen voor een jaar per strekkende meter	37,85	38,93	40,58	42,36
- Passagiers- en pleziervaartuigen zomerseizoen per strekkende meter	84,42	86,86	90,54	94,50
- Passagiers- en pleziervaartuigen winterseizoen per strekkende meter	42,77	44,01	45,87	47,89
- Passagiers- en pleziervaartuigen per jaar per strekkende meter	124,75	128,35	133,76	139,63
- Charterschepen zomerseizoen per strekkende meter	62,89	64,75	67,50	70,41
- Charterschepen winterseizoen per strekkende meter	25,66	26,40	27,50	28,76
- Charterschepen per jaar per strekkende meter	83,18	85,62	89,20	93,14
- Historische Zuiderzee schepen zomerseizoen per strekkende meter	34,05	35,04	35,50	38,14
- Historische Zuiderzee schepen winterseizoen per strekkende meter	17,36	17,85	18,60	19,42
- Historische Zuiderzee schepen per jaar per strekkende meter	50,41	51,90	54,10	56,45
<u>Kadegeld</u>				
- Tijdelijke opslag per vierkante meter per dag	0,83	0,83	0,87	0,91
- Gebruik voor toerisme en recreatie per strekkende meter per dag	1,28	1,32	1,36	1,45
- Gebruik voor toerisme en recreatie per strekkende meter per maand	35,04	36,04	37,56	39,21
<u>Elektriciteit en water</u>				
- Elektriciteit (per Kwh)	n.v.t.	n.v.t.	0,55	0,57
- Water (per liter)	n.v.t.	n.v.t.	0,0025	0,0026

In verband met de BTW component kan deze verhoging niet exact worden uitgevoerd.

De berekening van de kostendekkendheid 2025 van de heffing haven-, kade- en liggelden ziet er als volgt uit:

Kosten		Bedrag
2.3	Recreatieve havens	€ 79.347
	Overhead	€ 74.368
	BTW	€ 0
Totaal Kosten		€ 153.715

Opbrengsten		Bedrag
1	Havens	€ 93.665
Totaal Opbrengsten		€ 93.665

Totaaloverzicht	Bedrag
Totaal kosten	€ 153.715
Totaal opbrengsten	€ 93.665
Kostendekkendheidspercentage	60,93%

14. Markt- en standplaatsgelden

- Onder de naam van marktgelden worden rechten geheven voor het hebben van een standplaats betreffende het gebruik van, voor de openbare dienst bestemde gemeentebezittingen, werken of inrichtingen op de onderscheidene markten gedurende de voor die markten aangewezen marktdagen.
- Onder de naam van standplaatsgelden worden rechten geheven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond en het hebben van een standplaats waarvoor door het college een vergunning is verleend voor wagens, tenten, kramen en dergelijke inrichtingen dienende tot het verkopen of het voor verkoop uitstellen van goederen en waren van elke aard.

Omschrijving	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024	Tarief 2025
Vaste standplaatshouders per kwartaal/per meter doch ten minste	22,60	23,30	28,10	33,20
Losse standplaatshouders per dag/per meter doch ten minste	89,75	92,40	111,35	131,50
	2,70	2,80	3,40	4,05
	10,05	10,35	12,50	14,80
<u>Elektriciteit per dag</u>				
verlichting, koeling, oven en/of overige elektrische apparatuur	5,90	6,10	6,30	6,50
verlichting	3,40	3,50	3,60	3,75
<u>Locatie A</u>				
per dag	11,10	11,45	13,80	16,30
per maand (bij een dag per week)	44,05	45,35	54,55	64,45
per jaar (bij een dag per week)	526,95	542,25	651,75	769,65
<u>Locatie B</u>				
per dag	8,65	8,95	10,80	12,80
per maand (bij een dag per week)	32,45	33,40	40,15	47,45
per jaar (bij een dag per week)	395,80	407,30	489,55	578,10

De tarieven zijn afgerond op € 0,05.

De berekening van de kostendekkendheid 2025 van de heffing markt- en standplaatsgelden ziet er als volgt uit:

Kosten	Bedrag
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (marktgelden)	€ 17.021
Overhead	€ 5.381
BTW	€ 0
Totaal Kosten	€ 22.402

Opbrengsten	Bedrag
3.3 Marktgelden	€ 21.157
Totaal Opbrengsten	€ 21.157

Totaaloverzicht	Bedrag
Totaal kosten	€ 22.402
Totaal opbrengsten	€ 21.157
Kostendekkendheidspercentage	94,44%

15. Lijkbezorgingsrechten

Onder de naam lijkbezorgingsrechten worden rechten geheven voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de algemene begraafplaats, overige begraafplaatsen of de lijkbezorging. Voor de tarieven wordt verwezen naar de tarieventabel behorend bij de Verordening lijkbezorgingsrechten Waterland.

De berekening van de kostendekkendheid 2025 van de heffing lijkbezorgingsrechten ziet er als volgt uit:

Kosten		Bedrag
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	€ 164.508
	Overhead	€ 88.737
	BTW	€ 15.424
Totaal Kosten		€ 268.669

Opbrengsten		Bedrag
7.5	Begraafplaatsen	€ 268.669
Totaal Opbrengsten		€ 268.669

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		€ 268.669
Totaal opbrengsten		€ 268.669
Kostendekkendheidspercentage		100,00%

16. Leges

Onder de naam leges worden rechten geheven ter zake van het genot van door het gemeentebestuur verstrekte diensten. Voor de tarieven wordt verwezen naar de tarieventabel uit de Legesverordening.

De berekening van de kostendekkendheid 2025 van de leges ziet er als volgt uit:

Titel 1 Algemene dienstverlening			Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
paragraaf	1	Burgerlijke stand	€ 64.496	€ 35.023	54,30%
paragraaf	2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	€ 261.272	€ 220.454	84,38%
paragraaf	3	Rijbewijzen	€ 93.652	€ 75.766	80,90%
paragraaf	4	Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	€ 13.815	€ 7.031	50,89%
paragraaf	7	Overige publiekszaken	€ 8.828	€ 5.387	61,01%
paragraaf	9	Bijzondere wetten	€ 182.327	€ 138.025	75,70%
paragraaf	10	Diversen	€ 9.634	€ 8.625	89,54%
Kostendekking Titel 1			€ 634.024	€ 490.311	77,33%

Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
paragraaf	2	Voorfase	€ 151.485	€ 54.896	36,24%
paragraaf	3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	€ 827.052	€ 810.239	97,97%
paragraaf	4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	€ 13.386	€ 4.819	36,00%
paragraaf	7	Aanlegactiviteiten	€ 24.987	€ 8.453	33,83%
paragraaf	8	Overige activiteiten	€ 4.462	€ 1.319	29,56%
paragraaf	11	Overige tarieven	€ 1.227	€ 27.239	2219,97%
paragraaf	12	Modaliteiten	€ 59.405	€ 57.618	96,99%
paragraaf	13	Vermindering	€ 0	€ -55.095	36,24%
Kostendekking Titel 2			€ 1.082.004	€ 909.488	84,06%

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn			Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
paragraaf	1	Horeca	€ 11.235	€ 15.832	140,91%
paragraaf	2	Seksbedrijven	€ 1.846	€ 770	41,71%
paragraaf	4	Organiseren evenementen of markten	€ 29.171	€ 8.416	28,85%
Paragraaf	5	Standplaatsen	€ 1.025	€ 556	54,24%
Kostendekking Titel 3			€ 43.277	€ 25.574	59,10%

17. Lokale lastendruk

In onderstaande overzichten wordt een vergelijking gemaakt tussen de tarieven die gelden binnen de gemeente Waterland en de overige gemeenten van de regio Zaanstreek-Waterland. De gepresenteerde informatie is afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl. De overige gemeenten bestaan uit: Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Wormerland en Zaanstad.

OZB		
Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland
2021	0,1049%	0,0962%
2022	0,0997%	0,0887%
2023	0,0902%	0,0788%
2024	0,0894%	0,0790%

Afval		
Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland
2021	€ 289	€ 342
2022	€ 294	€ 351
2023	€ 302	€ 360
2024	€ 311	€ 369

Riool		
Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland
2021	€ 175	€ 249
2022	€ 178	€ 248
2023	€ 183	€ 255
2024	€ 188	€ 270

18. Kwijtscheldingsbeleid

Voor huishoudens en zelfstandigen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting. Verwezen wordt naar de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Waterland 2023.

§ B Weerstandsvermogen

Deze paragraaf geeft antwoord op de vraag hoe robuust de begroting is. Dit antwoord is van belang wanneer er zich een financiële tegenvaller voordoet. Het weerstandsvermogen is gedefinieerd als het vermogen van de gemeente Waterland om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen om de taken te kunnen voortzetten. Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

1. Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van de gemeente Waterland wordt als volgt berekend:

Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)	
Weerstandscapaciteit exploitatie		
Onvoorzien	50	
Weerstandscapaciteit vermogen		
Algemene reserve	15.743	
Totale weerstandscapaciteit		15.793

Toelichting

- Onvoorzien

De budgetten per programmaonderdeel zijn scherp begroot. Om in operationele situaties snel te kunnen handelen is in de begroting een budget van € 50.000 voor onvoorzien opgenomen. Het college kan (indien nodig) over dit budget beschikken.

2. Inventarisatie risico's

De risico's relevant voor deze paragraaf zijn risico's die niet (geheel) gedekt worden door beheersmaatregelen, een negatieve financiële impact kunnen hebben en waar geen voorziening voor opgenomen is. Om deze in kaart te brengen heeft het Management Team (MT) van ieders verantwoordingsgebied de (rest)risico's geïnventariseerd en daarbij de mogelijke financiële impact en kans ingeschat. Middels een gezamenlijk overleg zijn deze afgewogen en is er een top 15 samengesteld.

Als resultaat van deze inventarisatie zijn de volgende risico's bepaald.

Nr.	Risico	Maximum impact (x € 1.000)	Bruto kans
1	Hogere uitgaven sociale voorzieningen	800	50%
2	Uitval van de ICT-omgeving met mogelijk gijzeling van gegevens	2.000	15%
3	Project Galgeriet	17.483	1%
4	ICT ontwikkelingen	250	50%
5	Hogere lasten inhuur	200	50%
6	Extreme weersomstandigheden	300	25%
7	Duurder uitvallen van aanbestedingen	150	50%
8	Bestuurlijke boete en aansprakelijkheid bij het niet voldoen aan privacy wetgeving	300	20%
9	Garantstelling leningen HVC	3.094	1%
10	Lagere ontwikkeling gemeentefonds	250	10%
11	Wachtgeld betalingen politieke ambtsdragers	100	25%
12	Juridische kosten	100	20%
13	Garantstelling medewerkers zwembad	180	10%
14	Deelname Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) InWest	110	15%
15	Falen kritische infrastructuur	150	10%
Totaal		25.467	

Door de Monte-Carlo¹ methodiek toe te passen en ongeveer 90% van de mogelijke onfortuinlijke scenario's het vereiste weerstandsvermogen te hanteren wordt met het opmaken van deze jaarstukken de benodigde weerstandscapaciteit geschat op ongeveer € 1.371.000. Dit is een stijging ten opzichte van het laatste moment dat deze risico inschatting is gemaakt (Jaarrekening 2023: € 1.369.000).

Toelichting

1. Hogere uitgaven Sociale voorzieningen

De uitgaven voor Jeugd en Wmo in het sub-programma Sociale voorzieningen zijn afhankelijk van de aanvragen die wij ontvangen. Voor enig jaar is het niet uitgesloten dat er aanzienlijk meer uitgaven moeten plaatsvinden dan begroot.

2. Ongeautoriseerde toegang, gebruik, openbaarmaking, verstoring, wijziging of vernietiging van informatie

Met het steeds verder digitaliseren van processen en gegevens wordt cybercrime of een digitale oorlog als bedreiging ook steeds relevanter. Organisaties worden steeds meer afhankelijk van de beschikbaarheid van data en continuïteit van systemen. Zo ook de gemeentelijke organisatie is dit relevant en helaas zal een waterdicht systeem een utopie blijven. In het afgelopen jaar is duidelijk geworden dat criminelen het niet uitmaakt in welke organisatie ze binnenkomen. De impact van een dergelijke 'aanval' kan enorm zijn op vrijwel de volledige organisatie. De gemeente is druk bezig de processen en systemen zo in te richten om ervoor te zorgen dat de impact bij een 'aanval' beperkt blijft.

¹ Een Monte-Carlo simulatie is een techniek welke gebruikt wordt in de statistische wetenschap waarbij middels vele herhaalde simulaties uitkomsten in beeld worden gebracht in een grafiek. Het resultaat is een verdeelfunctie die het hele gebied van mogelijke uitkomsten weergeeft. De naam van deze techniek vindt zijn oorsprong in de behoefte naar een schuilnaam, welke refereert naar het beroemde casino.

3. *Project Galgeriet*

Voor dit project zijn grote investeringen gedaan en er is sinds 8 juli 2022 een koopovereenkomst gesloten. Indien zich een probleem voordoet waardoor het project (in zijn geheel) afgeblazen wordt en dit tot gevolg kan hebben dat deze investeringen niet meer terugverdiend kunnen worden dan zou dit bedrag afgeschreven moeten worden waardoor het in de lasten terecht zal komen. Bij dit soort projecten valt er niet met zekerheid te zeggen vanuit welke hoek een risico zich kan vormen welke de totale investering negatief kan beïnvloeden. De belangen zijn voor een kleine gemeente enorm, zodoende kan dit onderdeel niet buiten beeld gelaten worden in deze paragraaf. Op basis hiervan wordt het maximale risico geschat op het geïnvesteerde bedrag van € 17.483.000. De kans dat deze totale investering in de huidige markt niet tot een positief resultaat kan leiden of zelfs in zijn volledigheid afgeschreven moet worden, wordt als zeer gering geschat: 1% of kleiner.

4. *ICT ontwikkelingen*

Onvoorziene ontwikkelingen en gewijzigde vereisten in de ICT omgeving kunnen leiden tot extra lasten. Voor het IV landschap is een inventarisatie gemaakt om de planning en prioriteiten te kunnen opmaken en bijstellen voor de verschillende systemen waar investeringen gedaan moeten worden. Dit kan ontstaan door interne factoren (bijvoorbeeld een aanpassing van het eisenpakket of efficiëntie van werkmethoden en processen), maar ook externe ontwikkelingen kunnen vereisen dat wij over gaan op een andere oplossing. Voorbeelden hiervan zijn aangepaste vereisten van het Kadaster voor de software van de belastingaanslagen of dat de software ontwikkelaar stopt met de ondersteuning van het pakket en deze aanpast naar wat bekend staat als een *Software as a service* (Saas) oplossing.

5. *Hogere lasten inhuur*

Ontwikkelingen binnen de organisatie en de omgeving kunnen leiden tot extra verloop en uitval van personeel. Dit zou extra inhuurlasten tot gevolg kunnen hebben. Het risico wordt geschat op € 200.000. Het huidige klimaat op de arbeidsmarkt rechtvaardigt nog steeds een aanzienlijke inschatting van dit risico, met een kans van 50%.

6. *Extreme weersomstandigheden*

In de afgelopen jaren is gebleken dat er vaker overlast en schade is door extreme weersomstandigheden. Door een hogere frequentie van stormen met harde windstoten en hogere waterstanden als gevolg wordt het risico groter dat de reguliere begroting niet toereikend is om uitschieters in de lasten te dekken van bijvoorbeeld een overstroming of omgewaaide bomen.

7. *Duurder uitvallen van aanbestedingen*

Aanbestedingen zijn een continue proces. Het risico bestaat dat deze duurder uitvallen dan verwacht.

8. *Bestuurlijke boete en aansprakelijkheid bij het niet voldoen aan privacy wetgeving*

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) kan een bestuurlijke boete opleggen wanneer de gemeente als verwerkingsverantwoordelijke de privacyregels onvoldoende naleeft. Ook kunnen er claims volgen vanuit betrokkenen. Zo is de AP ook verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van Wet politiegegevens (Wpg) bij o.a. gemeentes. Dit risico is moeilijk in te schatten omdat de hoogte van boetes en dwangsommen behoorlijk uiteenlopen.

9. *Garantstelling leningen HVC*

Het aandeelhouderschap van HVC gaat gepaard met een garantstelling voor de langlopende leningen. In het ergste geval dient de gemeente aan de betreffende lening verstrekkers € 3.094.000 uit te keren. Op basis van het risico profiel van HVC zelf, wordt deze kans ingeschat op bijna nihil (1%).

10. *Lagere ontwikkeling gemeentefonds*

Als gemeentelijke organisatie zijn wij continu blootgesteld aan het risico dat inkomsten uit het gemeentefonds tegenvallen door ontwikkelingen welke opgelegd worden door het Rijk. Wat per heden resteert is het risico wat getypeerd wordt als het “ravijnjaar 2026”. Verder bestaat er het risico dat de inflatie onvoldoende gecompenseerd wordt.

11. *Wachtgeld betalingen politieke ambtsdragers*

Op de balans is een voorziening opgenomen voor wachtgeld betalingen. Het is mogelijk dat er (buiten wat er redelijkerwijs voorzien kan worden) extra verloop en kosten ontstaan door bijvoorbeeld tussentijds vertrek van een wethouder.

12. *Juridische kosten*

Juridische kosten laten zich beperkt schatten. In de begroting is budget opgenomen voor de standaard juridische procedures zoals deze jaarlijks voorkomen. In het geval van uitzonderlijke specialistische procedures is het niet ongebruikelijk dat de kosten de inschattingen overstijgen.

13. *Garantstelling voor het personeel van het zwembad*

De gemeente heeft zich garant gesteld voor een eventuele transitievergoeding van het personeel van het zwembad in het geval de voorziening wordt beëindigd.

14. *Deelname Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) InWest*

Er is voor 30% van het toegezegde bedrag opgevraagd en geïnvesteerd in het ROM InWest. Deze investering en dus ook het risico, zal naar verwachting stijgen tot het totale toegezegde bedrag van € 366.000. Dit geld wordt gebruikt om te investeren in ondernemers welke zich inzetten op onderwerpen zoals de energietransitie en hoog-innovatieve proposities binnen het mkb. Hierbij is het risico dat het geïnvesteerde bedrag geen rendement oplevert en deels of geheel afgeschreven moet worden. Het risico dat het geheel afgeschreven moet worden is klein, maar theoretisch mogelijk. Vanuit de MRA wordt geadviseerd hiervoor een percentage van 15% te hantieren, omdat de financiële analyse door een onafhankelijke deskundige aantoont dat de revolve-rendheid van het fonds op minimaal 85% ligt. Wij zien geen reden om hiervan af te wijken.

15. *Falen kritische infrastructuur*

Door een versobering in het onderhoud van kunstwerken (bijvoorbeeld bruggen e.d.) in de openbare ruimte wordt het risico op falen en calamiteiten groter. Dit heeft doorgaans niet direct een effect, maar op termijn kunnen hierdoor periodiek in de lasten zich grotere uitschieters voordoen. Zo kan het voorkomen dat een brug of doorgang met spoed gerepareerd moet worden wanneer dit in het belang is van het verminderen van risico's, zoals bijvoorbeeld de veiligheid.

Weerstandscapaciteit versus inventarisatie risico's

De exploitatie kent een weerstandscapaciteit van € 50.000, daarnaast beschikt de gemeente over een weerstandscapaciteit in het vermogen van € 15.742.689. Totaal is er een weerstandscapaciteit van € 15.792.689 beschikbaar. Deze weerstandscapaciteit is voldoende om het geïnventariseerde risico van € 1.371.000 op te vangen.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit.

Ratio weerstands- vermogen	Beschikbare weerstandscapaciteit	15.793	11,52
	Benodigde weerstandscapaciteit	1.371	

De hieronder opgenomen normentabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement.

Normenkader		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	Voldoende
D	0.8- 1.0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

De ratio van de gemeente Waterland valt in klasse A. Gemeente Waterland streeft naar minimaal factor 2.

3. Kengetallen

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van de horizontale controle door de raad op de financiële positie van de gemeente. Welke informatie daarvoor nodig is, is een onderwerp dat al geruime tijd de nodige aandacht heeft. In de afgelopen jaren zijn vervolgens verschillende wijzigingen doorgevoerd met als doel de horizontale verantwoording en het verticale toezicht te versterken door de financiële informatie inzichtelijker en transparanter te maken. Het opnemen van kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie en omdat daarmee wordt beoogd de raad in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en de lasten van de gemeente. De kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die de raad bij de beoordeling van de financiële positie kan betrekken om daar een verantwoord oordeel over te kunnen geven.

Kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Om dit te bereiken wordt voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Hieronder wordt per kengetal weergegeven welke verhouding wordt uitgedrukt.

- Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen.
Deze kengetallen geven de verhouding tussen het vreemd vermogen en het eigen vermogen weer en geeft daarmee inzicht in het niveau van de schuldenlast. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De netto gecorrigeerde schuldquote houdt rekening met de door de gemeente doorgeleende gelden aan derden.

- Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.
- Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, door de structurele baten en structurele lasten te vergelijken met de totale baten.
- Grondexploitatie
Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.
- Belastingcapaciteit
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen en of ruimte is voor nieuw beleid.

Kengetallen gemeente Waterland

Omschrijving	Gemeente Waterland						Signaleringskader		
	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Categorie A Minst risicovol	Categorie B Neutraal	Categorie C Meest risicovol
Netto schuldquote	57,35%	69,06%	31,28%	30,47%	37,06%	73,81%	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	55,44%	66,68%	29,02%	28,19%	34,85%	71,67%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	24,51%	22,47%	38,39%	38,70%	36,11%	26,97%	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte	1,39%	2,18%	1,90%	1,08%	0,97%	1,14%	Begr >0%	Begr = 0%	Begr <0%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit	99,33%	101,14%	105,13%	99,84%	99,84%	99,84%	<95%	95-105%	>105%

Hieronder de volgende analyse per kengetal:

- **Netto schuldquote**
De daling van de netto schuldquote in 2025 ten opzichte van 2024 wordt met name veroorzaakt door de te verwachten ontvangen gelden vanuit het project Galgeriet en het positieve exploitatieresultaat in 2024. In 2028 zal de netto schuldquote oplopen door nieuwe leningen in verband met verwachte investeringen in De Rietlanden en de sporthal.
- **Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen**
Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Dit is voor gemeente Waterland bijna niet van toepassing.
- **Solvabiliteitsratio**
Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid. De solvabiliteitsratio drukt immers het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. Dit komt in 2025 voor de gemeente Waterland uit in de categorie 20-50%. Door de te verwachten gelden vanuit het project Galgeriet is minder vreemd vermogen nodig, wat gunstig is voor de solvabiliteit. Daarnaast neemt het eigen vermogen toe door het positieve exploitatieresultaat in 2024.

- **Structurele exploitatieruimte**
Een positief percentage betekent dat structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Met de sluitende meerjarenbegroting is de structurele exploitatieruimte positief.
- **Belastingcapaciteit**
Allereerst even wat achtergrond informatie. Om deze ruimte weer te kunnen geven is een ijkpunt nodig. Op voorstel van de stuurgroep BBV die naar aanleiding van het advies door de Commissie vernieuwing BBV is ingesteld is ervoor gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven. In de eerste plaats is voor een landelijk gemiddelde gekozen omdat over het algemeen geen maximum is gesteld aan belastingtarieven. Daarnaast geeft een gemiddelde meer inzicht in de betekenis van de belastingcapaciteit voor de financiële positie dan wanneer het gerelateerd wordt aan een maximaal te heffen tarief. De hoogte van belastingtarieven komt dus niet in een vacuüm tot stand; er wordt daarbij rekenschap gegeven hoe de eigen lastendruk (via tarifiering) zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. Zo publiceert het Coelo de Atlas van de Lokale Lasten, een macro- en micro-overzicht van opbrengsten van de hoogte en ontwikkeling van tarieven, heffingen en woonlasten dat mede daarvoor wordt gebruikt. Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Voor de rioolheffing geldt dat er in de begroting nog ongeveer € 259.000 ruimte beschikbaar zou kunnen komen, voor afvalstoffenheffing bedraagt deze ruimte € 360.000. De reden voor deze extra beschikbare ruimte is dat de tarieven die de gemeente Waterland berekent niet kostendekkend zijn. In de komende beleidsplannen zal hier aandacht voor zijn. Overigens kunnen deze tarieven hoger zijn dan de landelijk gemiddelde tarieven, omdat bijvoorbeeld de kosten van het riool hoger kunnen zijn voor de gemeente Waterland ten opzichte van de landelijk gemiddelde kosten. Gesteld kan worden dat ten opzichte van de landelijk gemiddelde woonlasten, de berekende ratio belastingcapaciteit voor de gemeente Waterland niets zegt over welke ruimte er is ten opzichte van het maximaal te heffen tarief. Echter er kan wel gesteld worden wanneer men alleen kijkt naar de onbenutte belastingcapaciteit in de begroting van de gemeente Waterland er nog circa € 1.583.381 ruimte beschikbaar zou kunnen komen, rekening houdend met de artikel 12 status die hiervoor geldt.

Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen hierboven blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatie ruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie. De kengetallen zijn daarom gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Gesteld kan worden dat op basis van de onderlinge samenhang de kengetallen voor de gemeente Waterland in 2025 als positief beschouwd kunnen worden.

§ C Onderhoud kapitaalgoederen

Ook de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft een dwarsdoorsnede van de begroting. Lasten van onderhoud kunnen voorkomen in diverse programma's. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie. Onder kapitaalgoederen wordt verstaan het geheel aan zaken die onder het beheer van de gemeente vallen en al dan niet publiekrechtelijk kunnen worden gebruikt. Hierbij kan gedacht worden aan wegen, riolering, kunstwerken, openbare verlichting, waterwegen, gebouwen en beschoeiingen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. De lasten van dit onderhoud vormen jaarlijks een aanzienlijk deel van de begroting. Het beleid voor onderhoud van deze kapitaalgoederen is opgenomen in diverse beheerplannen. Hieronder wordt per onderdeel ingegaan op de feitelijke situatie. Aan het einde van deze paragraaf wordt een samenvattend overzicht gepresenteerd, mede op verzoek van de provincie.

1. Wegen

In 2018 is het huidige wegenbeheerplan vastgesteld. Met het wegenbeheerplan zijn de benodigde middelen voor het (dagelijks) onderhoud verankerd en blijft de veiligheid en bruikbaarheid van de wegen gewaarborgd. In 2024 wordt het wegenbeheerplan geactualiseerd en aan de gemeenteraad ter vaststelling voorgelegd. De begrotingswijziging ten behoeve van het geactualiseerde plan wordt na vaststelling verwerkt. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer volgens het nu nog geldende plan:

Bedrag x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Geplande kosten	715	699	699	699

2. Riolering

In juli 2018 is het (regionale) Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) vastgesteld door de raad. Het rioleringsplan geeft aan hoe de gemeente omgaat met de zorgtaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater. In 2024 wordt het GRP geactualiseerd en aan de gemeenteraad ter vaststelling voorgelegd. De begrotingswijziging ten behoeve van het geactualiseerde plan wordt na vaststelling verwerkt. Onderstaand overzicht geeft het verloop van de voorziening Riolering weer volgens het nu nog geldende plan:

Bedrag x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Stand voorziening 1 januari	2.969	2.710	2.452	2.195
Toevoeging aan voorziening	1.353	1.353	1.353	1.353
Geplande kosten	- 1.613	- 1.611	- 1.610	- 1.605
Stand voorziening 31 december	2.710	2.452	2.195	1.944

3. Groen

In december 2019 heeft het college ingestemd met de Groenvisie 2020-2024. In de visie staat op welke manier gemeente Waterland zich inzet om groen in de openbare ruimte te onderhouden en verder te verbeteren. . In 2025 wordt de Groenvisie geactualiseerd. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer:

Bedrag x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Geplande kosten	1.641	1.679	1.719	1.700

4. Gebouwen

In december 2017 is het geactualiseerde gebouwenbeheerplan voor de periode 2018-2037 vastgesteld door de raad. In dit plan is het onderhoudsniveau vastgelegd op basis van de technische levensduur van materialen en onderdelen van een gebouw. Uitgangspunt hierin is dat het onderhoud wordt aangevuld met duurzaamheidsmaatregelen waarmee de gemeentelijke gebouwen verder verduurzaamd worden. In 2024 wordt het gebouwenbeheerplan geactualiseerd en aan de gemeenteraad ter vaststelling voorgelegd. De begrotingswijziging ten behoeve van het geactualiseerde plan wordt na vaststelling verwerkt. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer volgens het nu nog geldende plan:

Bedrag x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Geplande kosten	332	332	332	332

5. Civiele kunstwerken

In juli 2017 is het nieuwe beheerplan Civiele kunstwerken 2017-2026 vastgesteld door de raad. Hiermee zijn de benodigde middelen voor het (dagelijks) onderhoud verankerd en blijft de veiligheid en bruikbaarheid van de civiele kunstwerken gewaarborgd. In 2024 wordt het beheerplan Civiele kunstwerken geactualiseerd en aan de gemeenteraad ter vaststelling voorgelegd. De begrotingswijziging ten behoeve van het geactualiseerde plan wordt na vaststelling verwerkt. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer volgens het nu nog geldende plan:

Bedrag x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Geplande kosten	292	292	292	292

6. Openbare verlichting

In januari 2021 heeft het college het beheerplan Openbare verlichting Waterland 2021 tot en met 2025 vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe wordt omgegaan met de openbare verlichting binnen de gemeente en op welke wijze deze wordt verduurzaamd. In 2025 wordt het beheerplan Openbare Verlichting geactualiseerd. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer:

Bedrag x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Geplande kosten	128	128	128	128

7. Oevers

In april 2020 is het nieuwe Oeverbeheerplan 2020-2024 vastgesteld. Elke vijf jaar worden de oeververdedigingen geïnspecteerd op basis waarvan de noodzakelijke onderhoudsmaatregelen voor de komende periode worden vastgesteld. Deze werkzaamheden worden vertaald in het oeverbeheerplan. In 2024 wordt het beheerplan Oevers geactualiseerd en aan de gemeenteraad ter vaststelling

voorgelegd. De begrotingswijziging ten behoeve van het geactualiseerde plan wordt na vaststelling verwerkt. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer volgens het nu nog geldende plan:

Bedrag x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Geplande kosten	260	260	260	260

8. Renovatie sportvelden

In 2022 is het Beheerplan buitensport vastgesteld. Eens per drie jaar wordt door het Instituut voor Sportaccommodaties (Kiwa ISA Sport) een renovatieadvies voor alle natuurgrasvelden gegeven. Voor kunstgrasvelden geldt dat deze eens per acht jaar worden gekeurd. Op basis van de keuringen wordt het beheerplan indien nodig bijgesteld. In 2025 wordt een nieuw beheerplan buitensport opgesteld. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer volgens het nu nog geldende plan:

Bedrag x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Geplande kosten	60	62	63	65

9. Baggeren gemeentehaven Monnickendam

Bij de 1^e IBU 2016 is voor de gemeentehaven een voorziening in het leven geroepen om baggerwerkzaamheden uit te kunnen voeren. Met deze voorziening wordt gespaard om eens in de tien jaar baggerwerkzaamheden te kunnen uitvoeren. Deze toekomstige baggerwerkzaamheden staan nu geprognoseerd voor 2027. Onderstaand overzicht geeft het verloop van de voorziening Baggeren gemeentehaven Monnickendam weer:

Bedrag x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Stand voorziening 1 januari	93	105	118	5
Toevoeging aan voorziening	13	13	13	13
Geplande kosten	-	-	- 125	-
Stand voorziening 31 december	105	118	5	18

Samenvattend overzicht onderhoud kapitaalgoederen

Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen / Looptijdplannen	Financiële consequenties conform plannen
1. Wegen	Ja	max 16% onveilig	2025 - 2035	Nee
2. Riolering	Ja	Conform GRP	2025 - 2035	Nee
3. Groen	Ja	Conform beheerplan	2020 - 2024	Ja
4. Gebouwen	Ja	Conform beheerplan	2025 - 2035	Nee
5. Civiele kunstwerken (bruggen en tunnels)	Ja	Conform beheerplan	2025 - 2035	Nee
6. Openbare verlichting	Ja	Conform beheerplan	2021 - 2025	Ja
7. Oevers (kades en beschoeiingen)	Ja	Conform beheerplan	2025 - 2035	Nee
8. Renovatie sportvelden	Ja	NOC*NSF norm	2022 - 2042	Ja
9. Baggeren gemeentehaven Monnickendam	1x in de tien jaar baggeren	Minimale diepgang conform keuring	2017 - 2027	Ja
Categorie	Ramingen tlv exploitatie / voorzieningen	Ramingen volledig en reëel in begroting?	Is er sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?	Zo ja, zijn er toereikende voorzieningen/reserves voor AOH?
1. Wegen	Voorziening	Nee	Nee	-
2. Riolering	Voorziening	Nee	Nee	-
3. Groen	Exploitatie	Ja	Nee	-
4. Gebouwen	Voorziening	Nee	Nee	-
5. Civiele kunstwerken (bruggen en tunnels)	Voorziening	Nee	Nee	-
6. Openbare verlichting	Voorziening	Ja	Nee	-
7. Oevers (kades en beschoeiingen)	Exploitatie	Nee	Nee	-
8. Renovatie sportvelden	Voorziening	Ja	Nee	-
9. Baggeren gemeentehaven Monnickendam	Voorziening	Ja	Nee	-

§ D Financiering

1. Beleidsvoornemens

Volgens de huidige plannings blijft Waterland in 2025 binnen de kasgeldlimiet. De rente-risiconorm zal in 2025 worden overschreden.

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal één jaar en de rente-risiconorm op leningen met een looptijd vanaf één jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet financiering decentrale overheden (Fido) is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen er grote schokken kunnen optreden in de hoogte van de rente die door de gemeente moet worden betaald. De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet, is gelimiteerd tot 8,5% van het bedrag van de begroting. Onderstaand treft u de berekening van de kasgeldlimiet aan.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025
Begrotingstotaal per 1 januari	52.045
1. Toegestane kasgeldlimiet	
in procenten van de grondslag	8,5%
in bedrag	4.424
2. Omvang vlottende schuld	
Opgenomen gelden < 1 jaar	8.000
Schuld in rekening-courant	-
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-
Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	-
Totale omvang van de vlottende schuld	8.000
3. Vlottende middelen	
Contante gelden in kas	2
Tegoeden in rekening-courant	300
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	9.137
Totale omvang van de vlottende middelen	9.439
4. Toets kasgeldlimiet	
Totaal netto-vlottende schulden (2-3)	- 1.439
Toegestane kasgeldlimiet	4.424
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	5.863

De rente-risiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherzelingen niet meer dan 20% van de begroting mogen bedragen. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd. Onderstaand treft u de berekening van de rente-risiconorm aan.

Rente-risiconorm (bedragen x € 1.000)		Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1.	Renteherzieningen op leningen o/g	-	-	-	-
2.	Betaalde aflossingen	20.100	2.600	2.600	4.500
3.	Renterisico (1+2)	20.100	2.600	2.600	4.500
	Begrotingstotaal 2025	52.045	52.045	52.045	52.045
4.	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
5.	Rente-risiconorm	10.409	10.409	10.409	10.409
	Toets rente-risiconorm (5 - 3)				
	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	- 9.691	7.809	7.809	5.909

De verwachting is dat de rente-risiconorm in 2025 overschreden zal worden. De oorzaak hiervan is dat de aangetrokken lening in 2022 van totaal € 7 miljoen en de aangetrokken lening in 2023 van € 3 miljoen in 2025 moeten worden afgelost. Daarnaast moet een nog aan te trekken lening in 2024 ook in 2025 worden afgelost. Hierdoor neemt het aandeel Betaalde aflossingen toe. Deze leningen zijn aangetrokken, omdat de inkomsten uit het project Galgeriet later binnenkomen dan eerder aangegeven. De aflossing van genoemde leningen zal naar verwachting deels middels het aantrekken van een nieuwe lening en deels middels de inkomsten vanuit het project Galgeriet worden gefinancierd. In de jaren na 2025 zal de rente-risiconorm naar verwachting binnen de toegestane limiet blijven.

2. Overzicht rentelasten

Lening	Rente %	Aflossing	Bedrag x € 1.000			
			Stand per 01-01-2025	Rente 2025	Aflossing 2025	Stand per 31-12-2025
BNG	0,190%	2025	7.000	19	7.000	-
BNG	0,657%	2025	3.000	6	3.000	-
BNG	3,070%	2033	4.500	147	500	4.000
BNG	3,270%	2028	2.400	89	600	1.800
BNG	3,020%	2029	2.500	76	500	2.000
BNG	2,895%	2029	2.500	72	500	2.000
Totaal			21.900	409	12.100	9.800

Het bedrag Aflossing wijkt af van de Betaalde aflossingen in het overzicht met betrekking tot de rente-risiconorm doordat er in december 2024 nog een lening moet worden doorgerold.

3. Overzicht rentebaten

In 2025 is een bedrag van € 100.000 rentebaten begroot ten aanzien van de rekening-courant. Dit betreft het uitstaand saldo in 's Rijks schatkist. Ook staan hier de rentebaten van diverse verstrekte leningen.

4. Ontwikkelingen

De aflossing van leningen zorgt er voor dat er in 2025 een nieuwe geldlening afgesloten moet worden.

Voor het aantrekken van geld in 2025 is rekening gehouden met het laatst bekende rentepercentage, namelijk 2,895%. Op dit moment is sprake van een dalende rente op zowel de kapitaal- als de geldmarkt. In 2028 is er naar verwachting een financieringsbehoefte van zo'n € 22 miljoen in verband

met de te bouwen sporthal. Voor de overige jaren is er naar verwachting een minimale financieringsbehoefte, de reden hiervoor zijn de binnenkomende gelden met betrekking tot het project Galgeriet.

Gelet op de planning voor 2025, plus aflossingen van reeds aangegane leningen, minus afschrijvingen is nog circa € 5 miljoen nodig. Deze middelen zullen, afhankelijk van de behoefte, worden opgenomen in 2025.

5. Renteresultaat op het taakveld Treasury

Het BBV schrijft voor dat er inzicht in het renteresultaat wordt gegeven op het taakveld Treasury. Hieronder de specificatie:

Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	326
De externe rentebaten over de korte en lange financiering	28
Saldo rentelasten en rentebaten	298
De rente die aan de grondexploitatie moet worden toegerekend	-
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= project-financiering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
	-
Aan taakveld toe te rekenen externe rente	298
Rente over eigen vermogen	-
Rente over voorzieningen	-
Totaal aan taakveld toe te rekenen rente	298
De aan taakveld toegerekende rente (renteomslag)	344
Renteresultaat op het taakveld Treasury	46

Aan de diverse taakvelden wordt 0,7% rente over de boekwaarde van de vaste activa en de huurvoortuitbetaling aan Wooncompagnie inzake de Brede School IJpendam toegerekend. Dit percentage is gebaseerd op de huidige rentelasten afgezet tegen de totale boekwaarde van de vaste activa.

§ E Bedrijfsvoering

Duidelijkheid en snelheid voor inwoners en ondernemers

Onze maatschappelijke opgaven staan centraal, daarbij wordt gedaan wat minimaal nodig is. Er wordt ruimte geboden voor Waterlandse inwoners en partners om zelf met oplossingen te komen en deze zoveel mogelijk zelf te realiseren. Het college verbindt zich aan haar partners (samenwerking) en pakt daarbij ook haar rol. Er wordt eigenaarschap getoond. Het college is en voelt zich verantwoordelijk om met de gemaakte plannen de daarin beoogde maatschappelijke impact te realiseren. Daar zijn wij proactief in. Vanuit het Programma Dienstverlening worden de acties uitgevoerd zodat het gestelde doel: ‘Dienstverlening te realiseren die dicht bij de mensen en zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving is’ wordt behaald.

Samen zijn we sterker

Er wordt actief samengewerkt met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere partners in de Waterlandse samenleving. We kunnen het (als kleine gemeente) nu eenmaal vaak niet alleen. De inventarisatie van alle samenwerkingsverbanden heeft ons een goed en waardevol inzicht gegeven. Daar werken we naar, nut en noodzaak houden we gefocust. Daarnaast betekent een kleinschaligheid van de gemeente een grote toegankelijkheid van bestuurders, bestuur en ambtelijk organisatie. Dit is een tegenwicht voor in de samenleving op veel plaatsen waarneembare individualisering, vervreemding en eenzaamheidsproblematiek. Zo mag Waterland trots zijn op de hoge opkomst bij verkiezingen.

Organisatieontwikkeling

De organisatie richt zich op de volgende zes pijlers:

1. Denken en handelen als een compacte, regisserende netwerkorganisatie
2. Het behartigen van de Waterlandse belangen in regionale netwerken
3. Het bieden van dienstverlening die dicht bij mensen, zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving, is verankerd
4. Het versterken van integraal werken
5. Data gedreven werken binnen de digitale transformatie
6. Tonen van goed werkgeverschap

De vastgestelde strategische plannen Informatievoorziening en Personeelsplan samen met het Programma Dienstverlening, hebben als doel het realiseren van deze zes pijlers. Inmiddels zijn er diverse projecten opgestart, waarvan enkele inmiddels ook al zijn afgerond. Als organisatie blijven we in beweging en spelen we in op de ontwikkelingen: daarom worden deze plannen herijkt en wordt de onderlinge samenhang verbeterd.

De gemeentelijke organisatie is volop in ontwikkeling. Werkprocessen worden efficiënter ingericht, projectmatig werken geleerd en de ICT-ontwikkelingen worden steeds beter benut. Een groot deel van het personeelsbestand is nieuw in de gemeente en er zijn ook een aantal ervaren medewerkers “terug van weg geweest”. Deze mix brengt veel positieve energie; de saamhorigheid is voelbaar op het gemeentehuis en bij de buitendienst. Wat allemaal goed en nodig is, ook als we bezien voor welke taken Waterland staat. De ondernemingsraad pakt meer positie en er is een levendige personeelsvereniging.

Manier van werken

Onze bedrijfsvoering werkt waar nodig integraal, vanaf de start van diverse processen. We leveren integraal tot stand gekomen producten en diensten, en dat doen we zo efficiënt en effectief mogelijk. Als gemeente (met een kleine, compacte en wendbare organisatie) wordt kritisch gekeken naar wat wij zelf kunnen en wat mogelijk moet worden uitbesteed. Zo wordt onze digitale werkplek voor een groot deel door een externe partij, vanwege de juiste expertise en continuïteit, beheerd. Er wordt daardoor minder zelf beheerd en steeds meer hebben we een regiehouderrol, passend bij onze schaalgrootte en expertise.

Voor onze bedrijfsvoering is maatwerk nodig en zijn regels en routines ondergeschikt aan het resultaat, binnen wetgevende grenzen en kaders.

Cultuur en structuur

Onze kernwaarden zijn lef, verbinding, vertrouwen en nieuwsgierigheid. Er wordt gedacht vanuit de inwoner/ondernemer en er wordt in toenemende mate met hen samengewerkt als netwerkpartner. De gemeente is een faciliterende organisatie, dichtbij en toegankelijk, passend bij onze schaal. Opgaven worden waar nodig integraal aangepakt. Onze medewerkers, ondernemers én inwoners voelen en tonen meer en meer eigenaarschap. In 2025 leggen we de focus op het verder ontwikkelen van eigenaarschap binnen de organisatie. Resultaten tellen, dat verwachten de inwoners en ondernemers ook van ons. Die inwoner en ondernemer en zijn/haar opgaven staan dan ook centraal. Dat geeft energie en voldoening. In de genen van de organisatie zit de wil het beter te doen dan wat verwacht mag worden. In Ons Strategisch Huis zijn naast deze kernwaarden en de pijlers van de organisatieontwikkeling, onze kernkwaliteiten en de bouwstenen voor samenwerking vastgesteld. Het MT voert het gesprek met de organisatie over wat deze kernkwaliteiten voor onze dienstverlening naar onze inwoners en ondernemers betekenen.

Onze medewerkers

De organisatie werkt aan concrete maatschappelijke opgaven. Hiertoe is een wendbare organisatie ingericht, omdat opgaven vaak en snel veranderen. Door opgabegericht werken organiseert de gemeentelijke organisatie zich steeds meer rondom het (steeds veranderende) werk buiten. In 2025 wordt vervolg gegeven aan het Strategisch Personeelsplan (SPP). De HR-processen worden efficiënter gemaakt en gedigitaliseerd. Daarnaast wordt gewerkt aan het opstellen van een strategische personeelsplanning, wat ons inzicht geeft in de benodigde personeelscapaciteit en kennis voor de komende jaren. Daarbij krijgen we ook inzicht in de problematiek bij kleinere gemeenten waarbij een aantal functies vervuld worden door één persoon. Met dit inzicht kunnen we werken aan oplossingen om kwetsbaarheid en bijhorende risico's te verminderen. Het doel hiervan is om (politieke) ambities, beschikbare middelen en benodigde expertise in balans te brengen.

Op vacatures wordt waar mogelijk geanticipeerd. Wij doen dat via een 'dakpanconstructie': de bijvoorbeeld vanwege pensionering vertrekkende medewerker krijgt en neemt tijd om een opvolger enkele maanden in te werken, waarbij hij/zij zoveel mogelijk kennis en ervaring overdraagt: dat gaat dus verder dan een zogenaamde buddy, waar iedere nieuwe medewerker door begeleid wordt. In het derde kwartaal van 2024 start het project Werving & Selectie met als doel een efficiënt en modern werving- & selectieproces & -beleid op te stellen. Dit krijgt verdere uitvoering in 2025.

Het proces ontwikkelcyclus van medewerkers wordt geoptimaliseerd met aandacht voor het ontwikkelpotentieel en competenties van medewerkers.

In 2025 gaan we de (extra) talenten van medewerkers en onze inwoners inzichtelijk maken en deze breed inzetten voor onze gemeente.

In Q3 van 2024 wordt een Medewerkers tevredenheidsonderzoek (MTO) uitgevoerd. In 2025 worden de verbeteracties gerealiseerd.

In de tweede helft van 2024 is het Arbobeleid inclusief de uitvoering van de wettelijke Risico, Inventarisatie en Evaluatie (RI&E). Dit beleid wordt in 2025 verder geoptimaliseerd en verder uitgevoerd.

Versterken ambtelijke organisatie

Tijdens het opstellen van de begroting 2024 onderkende het college dat de gemeentelijke organisatie sterk belast is. De bevinding was toen dat voor een soepel functioneren een uitbreiding van vier fte gerechtvaardigd was. Inmiddels moet worden vastgesteld dat de taakomvang voor de ambtelijke organisatie zeker niet is afgenomen. Reden voor het college om de raad alsnog voor te stellen de formatie met vier fte uit te breiden.

Informatievoorziening

Met het instellen van diverse projecten zorgen we ervoor dat er een stevig fundament gebouwd wordt op het gebied van informatievoorziening. We verbeteren de kwaliteit van de informatie, zorgen ervoor dat informatie beter beveiligd is en faciliteren het gebruik maken, delen en publiceren van onze informatie. Dit heeft rechtstreeks invloed op (het verbeteren van) onze dienstverlening. Informatie is betrouwbaar, beschikbaar en toegankelijk. Onze inwoners en ondernemers weten wat Waterland voor hen kan betekenen en hebben overzicht in de status van lopende (aan)vragen en verzoeken. Onder andere de projecten Zaakgericht/procesmatig werken en Moderne Digitale Werkplek dragen hieraan bij door te focussen op een gebruiksvriendelijke en veilige informatievoorziening. Hiermee hebben we snel toegang tot informatie en kan informatie efficiënt uit worden gewisseld. Hoewel geen doel op zich, zullen deze verbeterlagen ook tot gevolg hebben dat we blijvend voldoen aan de eisen rondom informatieveiligheid, datakwaliteit en databetrouwbaarheid.

Ook in het kader van de Woo en naar aanleiding van het Interbestuurlijk toezicht is het goed op orde hebben van de informatievoorziening essentieel: we publiceren openbare informatie actief op onze website en zorgen ervoor dat deze door de landelijke Woo-index eenvoudig vindbaar is. Wij zien hiermee het verstrekken van informatie als een van onze kerntaken.

Sturing

In het organisatiemodel is de aansturing versterkt. De afdelingsmanagers richten zich vooral op de strategische en personele taken, terwijl elk team een coördinator heeft die de rol heeft als inhoudelijk eerste aanspreekpunt: zowel voor medewerkers als de managers. Daardoor is inhoudelijke aansturing door de afdelingsmanagers meer in balans. Zorg over en aandacht voor de kwaliteit en ontwikkeling van onze organisatie en haar medewerkers staan immer hoog op de MT-agenda.

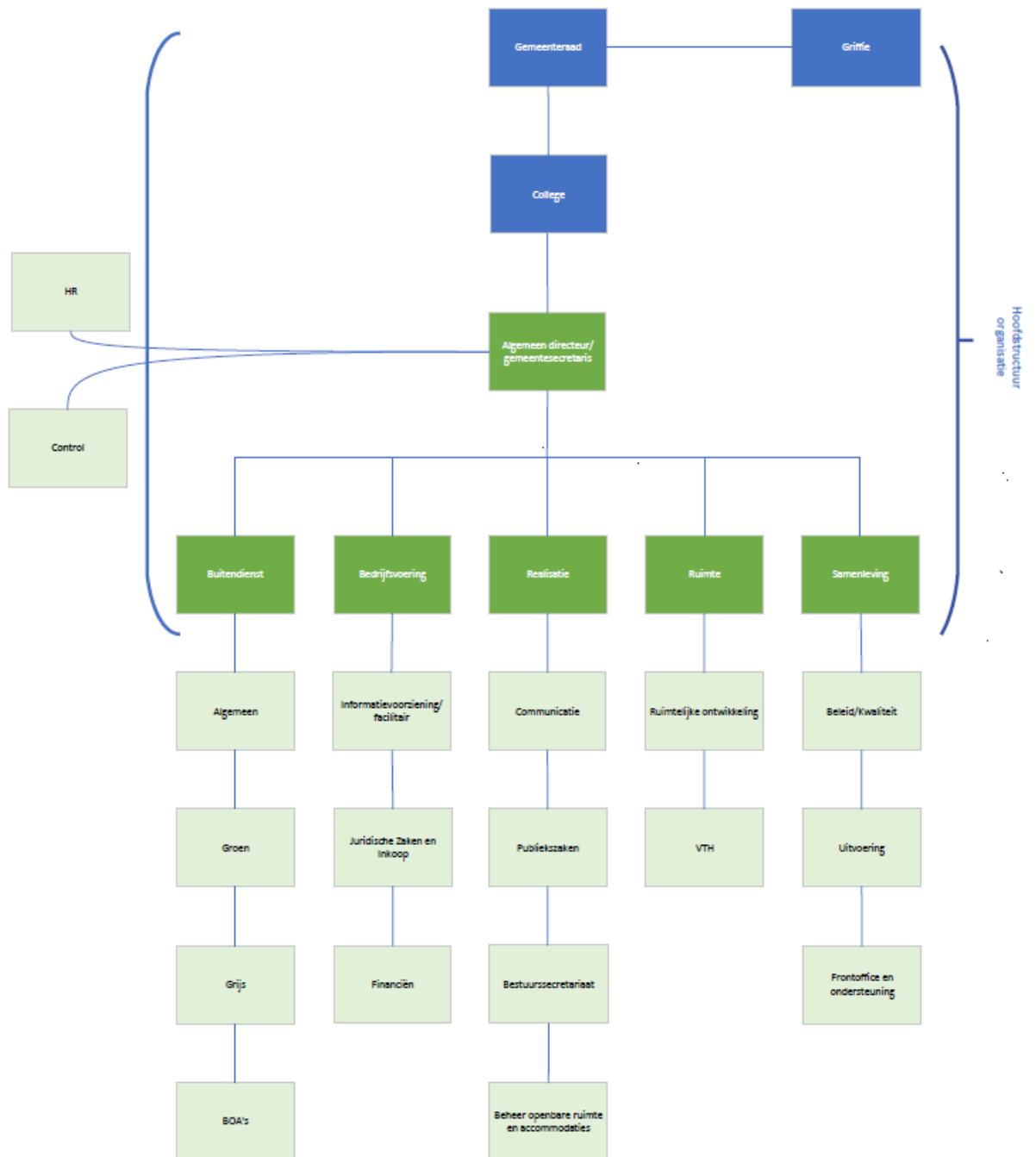
Bestuurskracht

In het kader van Interbestuurlijk toezicht (IBT) door de provincie scoren op alle onderdelen voldoende. In 2025 zetten we in om op alle onderdelen van het IBT goed te scoren. Dat is nu al het geval voor de onderdelen Financieel toezicht en Omgevingsrecht. Dat proberen we uiteraard zo te houden.

Bij de het onderdelen Informatiebeheer' en Statushouders scoren we "enige verbetering noodzakelijk". In 2025 zetten we de ingezette weg tot verbetering door, om ook voor deze twee onderdelen een goed te scoren. Op het gebied van de kwaliteit van de door ons beheerde gegevens in de geobasisregistraties (BAG, BGT en BRO) is nog veel werk te verzetten. Dit blijkt uit de uitkomst van de kwaliteitsmeting van de ENSIA-zelfevaluatie uit 2022. Vanuit het Kadaster hebben we namens het ministerie van BZK hiervoor een formele waarschuwing ontvangen. Het verbeteren van de kwaliteit van deze gegevens is in het derde kwartaal van 2024 opgepakt met het streven in 2025 ten minste 'voldoende' te scoren bij de ENSI-audits, zodat we aan de eisen te voldoen zoals gesteld in de wetgeving die de basis vormt van deze basisregistraties.

Hoewel er nog veel te doen is op het gebied van datakwaliteit, sterken de resultaten van de verbetertrajecten ons tot nu toe in het besef dit op de juiste wijze te hebben aangepakt. We zijn dus goed op weg in ons streven.

Organisatiestructuur 2025

Toelichting

- De raad bestaat uit zeventien raadsleden;
- De functie griffier is één fulltime-equivalent (fte) en een griffiemedewerker/raadsadviseur van 0,89 fte. Deze maken geen onderdeel uit van de formatie binnen de organisatie;
- Het college bestaat uit de burgemeester (één fte), drie parttime wethouders (totaal 2,8 fte) en de gemeentesecretaris/algemeen directeur;
- De organisatie bestaat uit de gemeentesecretaris/ algemeen directeur onder wie vijf afdelingen en twee teams ressorteren. De formatie van de organisatie telt 158,93 fte. Dit is inclusief de formatie die wordt ingezet voor het uitvoeren van taken voor regionale partners (4,5 fte). De bezetting bedraagt 150,09 fte.
- De afdeling Bedrijfsvoering bestaat uit drie teams, elk met het gemeenschappelijke doel: de organisatie zo goed mogelijk te ondersteunen. Die teams zijn: Informatievoorziening/ Facilitair (IV), Financiën (Fin) en Juridische zaken/ Inkoopondersteuning (JZI). Het team Human Resources (HR) valt rechtstreeks onder verantwoordelijkheid van de algemeen directeur/ gemeentesecretaris.

De indeling van de formatie is per afdeling als volgt:

Afdeling	Aantal fte
Bedrijfsvoering	32,22
Buitendienst	31,22
Samenleving	30,70
Realisatie	25,87
Ruimte	21,23
Management	7,00
HRM	4,78
Control	4,50
Projecten	1,41

Inhuur tijdelijke krachten

In de begroting is een structureel budget opgenomen ad € 544.173 voor inhuur van tijdelijke arbeidskrachten. Dit budget wordt in de begroting niet over de programma's verdeeld, maar is centraal beschikbaar. Het kan specifiek worden aangewend bij inhuur, bij ziekte of ander onvoorziene omstandigheden, zwangerschap, of bijzondere verlofsoorten of knelpunten.

§ F Verbonden partijen

1. Algemeen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake als er sprake is van zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Deze definities houden in dat indien de gemeente participeert in een NV (Naamloze Vennootschap), BV (Besloten Vennootschap), VOF (Vennootschap Onder Firma), CV (Commanditaire Vennootschap) of een GR (Gemeenschappelijke Regeling) altijd sprake is van verbonden partijen. Ook stichtingen en verenigingen kunnen onder verbonden partijen vallen, indien de gemeente een zetel in het bestuur heeft en financiële risico's loopt. Een stichting of vereniging die jaarlijks subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij. Een eventuele morele verplichting tot betaling in geval van problemen zou in de paragraaf Weerstandsvermogen kunnen worden opgenomen. Bij een verbonden partij kan met name worden gedacht aan samenwerkingsverbanden. Deze samenwerkingsverbanden zijn ontstaan uit de behoefte om gezamenlijk met andere partijen een bepaald doel na te streven. Zonder deze samenwerkingsverbanden zou de gemeente deze taken zelf moeten uitvoeren. Aan een verbonden partij zijn bepaalde bevoegdheden overgedragen, waartoe de deelnemers elk jaar een financiële bijdrage beschikbaar stellen. De gemeente moet er zelf voor waken dat op de juiste wijze van de bevoegdheden gebruik wordt gemaakt en de beschikbaar gestelde gelden goed worden besteed. Daartoe is er ambtelijk en bestuurlijk toezicht en worden gegevens opgenomen in de begroting en de jaarrekening.

2. Waterlands Archief (WA)

Vestigingsplaats:	Purmerend
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling met vijf gemeenten
Activiteiten:	het bevorderen van politiek-bestuurlijke samenwerking en beheer van archiefstukken van de deelnemende gemeenten
Programmaonderdelen:	6.01 Overhead
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het bestuur

De begroting 2025 van het Waterlands Archief is in het algemeen bestuur van het WA vastgesteld op 12 juli 2024.

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2022	2023	2024	2025
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	174	184	180	181
Eigen vermogen per 31 december	324	193	96	84
Vreemd vermogen per 31 december	184	602	278	315
Jaarresultaat voor bestemming	103	143	-	-

Algemene informatie

De publieke taak van het archief komt voort uit de Archiefwet, die overheidsorganisaties oplegt om archieven publiek toegankelijk te maken. Het Waterlands Archief (WA) is een hiervoor opgericht samenwerkingsverband met als belangrijkste doelstelling het duurzaam beheren en beschikbaar stellen van proces gebonden overheidsinformatie die als zodanig is gewaardeerd. Deze wettelijke taken van de deelnemende gemeenten zijn gedelegeerd aan het Waterlands Archief en vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling.

Daaruit vloeien de volgende kerntaken voort:

- Het publiekelijk toegankelijk maken van de archieven met de studiezaal, door (genealogische) bronnen aan te bieden via de website en door educatieve projecten.
- Het beheren en toegankelijk maken van de archieven door inventarisatie en indexering.
- Toezicht en advies op niet-overgebrachte gemeentelijke archieven door middel van inspecties op het informatie- en archiefbeheer van de vijf gemeenten, waarbij de nadruk ligt op advies vooraf in plaats van inspectie achteraf.

Ontwikkelingen en beleidsvoornemen

Eind 2020 is het Uitvoeringsplan 2022-2025 'Van archiefbewaarplaats naar informatieknoppunt' door het bestuur van het Waterlands Archief vastgesteld. Het Waterlands Archief is op weg om een knoppunt te worden in toezicht op, beheer van en toegang tot informatie. Er wordt onder andere stevig ingezet op ontmoeting met bezoekers, de publieke toegankelijkheid van (digitale) archieven en het borgen van de digitale duurzaamheid van archieven.

Zo is de traditionele studiezaal omgebouwd tot ontmoetingspunt voor bezoekers. Er wordt voorts onderzocht op welke wijze E-depot (diensten) gekoppeld kunnen worden aan nieuwe applicaties van gemeenten, zodat vanaf de bron gearhiveerd kan worden ('Archivering by design'). Een belangrijke verschuiving in de rol van het WA is die van inspectie naar advies: in een vroeg stadium gemeenten adviseren bij het inrichten van systemen, maar ook ontwikkelingen die op de gemeente afkomen zoals de Wet open overheid (Woo), kwaliteitssystemen en de Omgevingswet.

Samenwerking

Gemeente Purmerend verzorgt een deel van de bedrijfsvoering van het Waterlands Archief, op het gebied van Personeel en organisatie (Advies en opstellen overeenkomsten) en Planning en control (Advies boekhouding en Planning en control).

Het bestuur zal erop toezien dat de kosten binnen het door Purmerend aangegeven budget blijft.

Wetgeving

De Wet open overheid (Woo) en de modernisering van de Archiefwet vragen van gemeenten dat de digitale informatiehuishouding op orde is. Dit is een randvoorwaarde om informatie voor de Woo actief openbaar te kunnen maken. Dit maakt het noodzakelijk dat de aandacht wordt verschoven naar de wijze waarop de informatie wordt gestructureerd, de kwaliteit van informatie en hoe dit actief kan worden gepubliceerd. Tegelijkertijd neemt de hoeveelheid van informatie en data toe mede door sociale media en berichten-apps. In samenwerking met de WA-gemeenten wordt een adequate invulling gegeven bij het inrichten van archivering aan het begin van het proces en ontwerpen van digitaal informatiebeheer aan de voorkant ('Archivering by design').

Risico's

Een deel van de bedrijfsvoering wordt uitgevoerd door gemeente Purmerend. Over het toezicht op de uitvoering zullen door het bestuur van het Waterlands Archief nog afspraken gemaakt moeten worden.

Het WA beschikt over een algemene reserve en een tweetal bestemmingsreserves. Met deze reserves is het WA zelfstandig in staat om een enkele financiële tegenvaller op te kunnen vangen.

In de begroting van 2025 is voor het eerst sprake van een liquiditeitstekort en is een externe lening noodzakelijk om gedurende het jaar over voldoende middelen te beschikken om de lopende exploitatiekosten te kunnen voldoen.

3. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zaanstreek-Waterland (GGD)

Vestigingsplaats:	Zaanstad
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling
Activiteiten:	uitvoeringsinstelling van de regio Zaanstreek-Waterland op het gebied van collectieve preventie en andere gemeentelijke activiteiten in het kader van de gezondheidszorg
Programmaonderdelen:	3.03 Volksgezondheid
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het algemeen bestuur

De begroting 2025 van de GGD Zaanstreek-Waterland wordt in het algemeen bestuur vastgesteld op 10 oktober 2024.

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2022	2023	2024	2025
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	716	882	874	978
Eigen vermogen per 31 december	1.044	3.233	1.061	1.695
Vreemd vermogen per 31 december	11.413	6.386	2.093	4.289
Jaarresultaat voor bestemming	- 74	- 201	-	-

Visie

GGD Zaanstreek-Waterland beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid en de veiligheid van alle inwoners in de regio. Daarbij staat een preventieve en collectieve aanpak voorop. Uiteraard met specifieke aandacht voor bevordering van participatie en ondersteuning van de eigen regie van inwoners. De GGD is breed sociaal-medisch deskundig en daardoor een betrouwbare vraagbaak. Tevens levert de GGD onafhankelijk advies op maat. De GGD anticipeert op de toekomst en beweegt mee met externe ontwikkelingen, nieuwe inzichten en veranderende behoeften en wensen vanuit de samenleving en onze gemeenten. Als uitvoeringsorganisatie van de gemeenten sluit de GGD aan bij de gemeenschappelijke verantwoordelijkheden in het sociaal domein.

Beleidsvoornemens

Het lokale volksgezondheidsbeleid wordt vormgegeven binnen de kaders van de Wet publieke gezondheid, het Nationaal Preventieakkoord en Lokaal Preventieakkoord. Lokaal wordt de gezondheid van mensen bevordert en chronische ziekten voorkomen door een integrale aanpak in de omgeving waarin mensen wonen, werken, leren en leven. Verder wordt de gezondheidsbescherming op peil gehouden en bieden nieuwe bedreigingen het hoofd. Daarnaast worden de gezondheidsverschillen tussen laag- en hoogopgeleiden gestabiliseerd of teruggebracht. Hiervoor wordt het volgende gedaan:

- Preventie heeft een prominente plaats in de gezondheidszorg en het gezondheidsbeleid ten aanzien van alcohol, drugs en roken (genotmiddelen), gezond gewicht en psychische gezondheid wordt gecontinueerd.
- De aansluiting van de GGD/gezondheidszorg op de terreinen Wmo, Jeugdwet en Participatiewet wordt vormgegeven.
- In 2021 is het traject van visievorming GGD Zaanstreek Waterland gestart, en wordt gekeken naar een doorontwikkeling van de GGD. Eén van de resultaten hiervan is dat de Gemeenschappelijke Regeling GGD Zaanstreek-Waterland (hierna: GR) per 11 juli 2024 is gewijzigd. In de begroting 2025 van de GGD is een compleet overzicht van de basistaken en de (regionale) plustaken. Aan de 4 pijlers van het Ministerie van VWS (Monitoren, signaleren, adviseren; Gezondheidsbescherming; Crisisbeheersing; Toezicht) zijn, Jeugdgezondheidszorg, Meld en Adviespunt Bijzondere Zorg (MABZ), Veilig Thuis en Contracttaken toegevoegd. Deze wordt ter zienswijze aangeboden aan de raden in september 2024.

Risico's

Tweemaal per jaar vindt er een risico-inventarisatie plaats, bij de begroting en bij de jaarrekening. De GGD kent risico's die te maken hebben met de personele kosten. Deze risico's zijn:

- Eigen risicodragers WW-verplichting. De GGD is risicodragers voor uitkeringen uit de werkloosheidswet (WW). Dat betekent dat bij ontslag of bij einde dienstverband (bij tijdelijke aanstellingen) de eventueel uit te betalen WW-uitkering betaald moet worden door de GGD.
- Omvang van de projectenportefeuille. De omvang van de projectenportefeuille is risicovol geweest omdat deze een groot deel van de dekking van de bedrijfsvoering verzorgde. Met de ingang van de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling (op 11 juli 2024), het nieuwe takenpakket voor 2025 en de nieuwe manier van berekenen van overhead sinds 2025 is dit risico verkleind. Mocht de omvang van de projectenportefeuille worden verkleind, dan komen bijdragen vanuit de projecten in de kosten voor bedrijfsvoering van de Gemeenschappelijke Regeling onder druk te staan.
- Doorbetalingsverplichting bij gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid in verband met ziekte. De GGD is eigen risicodragers voor de WGA (Werkhervattingsregeling Gedeeltelijk Arbeidsgeschiktheid), in het kader van de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA). Dit betekent dat de GGD betaalt voor aanvulling van het loon van een zieke (ex)werknemer.
- Raming van loonkosten onvoldoende voor vervanging bij ziekte. De salarissen worden geraamd op maximale schaal en periodiek. Garantieschalen, toelagen en vervanging bij ziekte worden niet apart in de raming meegenomen, maar worden betaald uit het verschil tussen de begrote maximale en de daadwerkelijke betaalde periodiek. Aangezien steeds meer medewerkers in de hoogste periodiek terecht komen zal er binnen de begroting geen dekking meer zijn voor vervanging bij ziekte.
- Er bestaat een risico doordat de meeste afspraken met de gemeenten over de contracttaken voor 2025 nog niet zijn gemaakt. De begroting 2025 is daarom gebaseerd op de aannames in de kadernota, wat kan leiden tot financiële onzekerheden als de uiteindelijke afspraken afwijken. Hoewel de begroting iets lager is uitgevallen vanwege een optimistische prognose van de cao-kosten, kunnen hogere uiteindelijke kosten tot budgettaire problemen leiden. Dit benadrukt de noodzaak van tijdige en duidelijke afspraken met de gemeenten.

4. Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VrZW)

Vestigingsplaats:	Zaanstad
Rechtsvorm:	Verplichte gemeenschappelijke regeling
Activiteiten:	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is een samenwerkingsverband tussen de Brandweer Zaanstreek-Waterland, GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio), politie en de gemeenten Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad. We werken samen bij het voorkomen en bestrijden van rampen en crises.
Programmaonderdelen:	1.01 Veiligheid
Bestuurlijk belang gemeente:	Eén lid in het algemeen bestuur, de burgemeester

De kerntaak van de VrZW is het voorbereiden op en het bestrijden van rampen en crises. Dit wordt in een samenwerkingsverband gedaan, bestaande uit de brandweer, GHOR, politie en de gemeenten Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad. De veiligheidsregio voert twee soorten taken uit: taken uit de Wet veiligheidsregio's en taken vanuit de Gemeenschappelijke Regeling.

De conceptbegroting 2025 van de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is op 5 juni 2024 besproken in de gemeenteraad. De begroting 2025 is door het Algemeen Bestuur van de VrZW op 10 juli 2024 vastgesteld.

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2022	2023	2024	2025
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	1.534	1.591	1.783	1.917
Eigen vermogen per 31 december	1.804	1.360	691	691
Vreemd vermogen per 31 december	22.117	20.922	15.609	16.446
Jaarresultaat voor bestemming	22	- 171	-	-

Beleidsvoornemens

De ontwikkelingen in het meerjarig beleidsplan 2025-2028 VrZW zijn maatgevend voor de begroting. Dit beleidsplan wordt in het najaar van 2024 aangeboden aan het bestuur. In de Kaderbrief 2025 zijn de strategische opgaven verwoord. Dit zijn: toekomstgerichte crisisbeheersing, toekomstbestendige brandweezorg, samenwonen en samenwerken met de GGD, en toekomstbestendige organisatie en werkgeverschap.

Naast de kerntaken heeft de VrZW ook prioriteiten voor 2025:

- *Brandweezorg*
In 2024 is de VrZW gestart met het versterken van de basisbrandweezorg. Dit is fase 1 van de toekomstbestendige brandweezorg, waarvan de invoering uiterlijk 31 december 2026 is afgerond. In 2025 zijn vanuit een 24/7 bezetting twee redvoertuigen beschikbaar vanuit de posten Purmerend en Prins Bernhardplein en één duikteam regionaal inzetbaar vanuit de post Purmerend. Verder wordt gestart met een 24/7 bezetting van één tankautospuiter aanvullend vanaf het Prins Bernhardplein en wordt de duikorganisatie hier versterkt. Hiervoor worden circa 24 medewerkers extra aangenomen, verdeeld over 2025 en 2026.
- *Crisisbeheersing*
Sinds 2023 is er structureel geld beschikbaar om invulling te geven aan de opgave crisisbeheersing toekomstgericht te versterken en robuust te maken. De extra middelen worden ingezet om de regionale en landelijke slagkracht en de informatiepositie te versterken.
- *Organisatie*
In 2024 zijn er voorbereidingen getroffen voor de verbouwing voor het samenwonen met de GGD Zaanstreek-Waterland op de locatie Prins Bernhardplein in Zaandam. De verbouwing zal plaatsvinden in 2025 zodat de GGD aan het einde van 2025 kan inhuizen.

Risico's

De gemeenschappelijke regeling komt voort uit de Wet veiligheidsregio's en de gemeente Waterland is verplicht deel te nemen aan deze gemeenschappelijke regeling. De VrZW benoemt zelf enkele risico's voor de begroting 2025. Deze risico's worden hieronder beschreven:

Samenwonen met de GGD.

- Voor de gezamenlijke huisvesting van VrZW en GGD-ZW wordt het kantoorpand van VrZW in Zaandam verbouwd. De verbouwingskosten kunnen hoger uitvallen dan oorspronkelijk begroot en er kan vertraging ontstaan in de oplevering.

Toekomstbestendige Brandweezorg.

- De verbouwing t.b.v. huisvesting 24 uursdienst kan hoger uitvallen dan oorspronkelijk begroot en er kan vertraging ontstaan in de oplevering waardoor alternatieve huisvesting langer in gebruik moet zijn.
- Het komen te vervallen van een ingecalculerde rijksbijdrage van € 1 mln. (verplichte bouwsteen) in het kader van verplichte wijziging van het brandweerstelsel.

Versterking Crisisbeheersing.

- Aantrekken van gekwalificeerd personeel voor crisisbeheersing is niet eenvoudig.

Andere risico's

- Onvoldoende personele capaciteit (beroepsmedewerkers + vrijwilligers) voor het realiseren van alle taakopdrachten.
- Kosten van investeringen/inkoop blijken na aanbesteding hoger dan voorzien. Met name de technologische ontwikkeling in het brandweermaterieel en ict-toepassingen drijft de prijzen op.
- Toegekende indexatie van bijdrage van gemeenten is onvoldoende om hogere kosten (dan voorzien) in de begroting en meerjarige investeringsraming op te vangen. De indexerings-systematiek gaat uit van CBS-cijfers. De feitelijke loon- en prijsontwikkeling wijkt daar de afgelopen jaren steeds meer van af.
- Onvoorziene acute uitgaven die nodig zijn om de paraatheid op peil te houden door uitval van materieel als gevolg van schade en/of leveringsproblemen in de aanvoerketen en om de (indirecte) gevolgen voor de organisatie te beperken.
- Onvoorziene uitgaven door uitval kritische systemen na cyberincident (uitrukalarmering, mobiele systemen auto's, eigen administratiesystemen).
- Onvoorziene claims door nieuwe beroepsziekten (denk aan PTSS en blootstelling aan PFAS) en niet gedekte aanspraken uit dienstongevallen.
- Meer langdurige grootschalige inzet dan waarmee bij het opstellen van de begroting rekening is gehouden. Denk aan duur en complexiteit van de crisis en aan de omstandigheden waaronder de crisis bestreden moet worden.
- Wet Normalisatie rechtspositie Ambtenaren (WNa) wordt onverkort van toepassing op veiligheidsregio's. En taakdifferentiatie tussen beroepsmedewerkers en vrijwilligers leidt tot verplichte wijziging van het brandweerstelsel.
- Indien er een fusie tussen gemeenten plaatsvindt buiten de regio van de Veiligheidsregio, heeft dit gevolgen voor de financiën en de toekomst van de veiligheidsregio

5. Recreatieschap Twiske-Waterland

Vestigingsplaats:	Haarlem
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling van de provincie, stadsdeel Amsterdam-Noord, Edam-Volendam, Graft-de Rijk, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad
Activiteiten:	het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openlucht recreatie en tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap
Programmaonderdelen:	2.02 Sport, cultuur en recreatie
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het algemeen bestuur

De begroting van 2025 van het recreatieschap Twiske-Waterland is vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur op 4 juli 2024.

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2022	2023	2024	2025
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	17	17	19	20
Eigen vermogen per 31 december	5.233	5.204	4.732	5.012
Vreemd vermogen per 31 december	616	694	264	474
Jaarresultaat voor bestemming	141	- 29	- 191	9

Het recreatieschap Twiske-Waterland beheert en onderhoudt recreatieterreinen, natuurterreinen en recreatieve routes en objecten in haar werkgebied. Zij bekostigt haar activiteiten uit inkomsten van huren, pachten, evenementen en bijdragen van de participanten.

Doel van recreatieschap Twiske-Waterland is:

- Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling in de openluchtrecreatie;
- In samenhang met het vorenstaande tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
- Het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap door bescherming, ontwikkeling en consolidatie van de waarden die het in zich draagt;
- Het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde doelstellingen.

Ambitie van recreatieschap Twiske-Waterland:

Het bestuur heeft in 2020 haar ambities voor de komende jaren opgetekend en vastgesteld in het Ambitiedocument. Deze ambities zijn samen te vatten onder drie strategische doelen: meer biodiversiteit, het beter spreiden van toenemende recreatiedruk en een breder recreatief aanbod.

Uitvoering van de ambities:

Om uitvoering te geven aan de ambities wordt met het jaarlijks terugkerende onderhoud en beheer, aangevuld met een meerjarenuitvoeringsprogramma, zorg gedragen voor instandhouding en (waar gewenst en mogelijk) uitbreiding van het voorzieningenniveau.

Risico's

Er zijn enkele risico's te noemen:

1. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziekte, plagen flora en fauna en (drugs)dumping;
2. (Grootschalige) evenementen;
3. Vandalisme en nalatig recreantengedrag;
4. Erfpachtcontracten met Staatsbosbeheer;
5. Veranderende en verzwarende wet- en regelgeving;
6. Onzekerheid ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie;
7. Juridische procedures en reputatieschade overheidsorganisaties;
8. Kosten voor afhandeling WOB/Woo-verzoeken;
9. Betalingsachterstanden en/of faillissement van gebiedsondernemers;
10. Problemen bij invulling/bemensing handhaving;
11. Onrechtmatig accorderen en betalen van facturen;
12. Continuïteit dienstverlening RNH.

6. Omgevingsdienst IJmond

Vestigingsplaats:	Beverwijk
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling
Activiteiten:	Uitvoering van het basistakenpakket om een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit te bereiken en in stand te houden.
Programmaonderdelen:	7.4 Milieubeheer
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het algemeen bestuur

De Omgevingsdienst IJmond stelt de Begroting 2025 vast in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 17 juli 2024.

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2022	2023	2024	2025
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	93	99	180	192
Eigen vermogen per 31 december	734	730	487	498
Vreemd vermogen per 31 december	4.453	4.717	8.981	8.978
Jaarresultaat voor bestemming	122	105	-	-

Visie

De Omgevingsdienst IJmond heeft als doel het bereiken en in stand houden van een veilige en duurzame, fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit binnen het werkgebied. Naast het verplichte basistakenpakket, kunnen deelnemers extra taken in brengen in de vorm van dienstverleningsovereenkomsten, bijvoorbeeld in geval van personeelskrapte. Vanuit expertise werkt ODIJ samen met de deelnemers bovendien aan het versnellen van de regionale transitie-opgaven en vanuit gerichte programma's aan het verbeteren van de leefomgeving.

Beleidsvoornemens

Volgens het meest recente uitvoeringsprogramma, zijn de belangrijkste beleidsvoornemens voor 2025:

- Wijziging GR: De invoering van de Omgevingswet, de gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regelingen en de fusie van de gemeenten Purmerend en Beemster vragen om een wijziging van de GR. Hiertoe is een driesporenaanpak opgesteld: spoor 1 en 2 zijn afgerond, spoor 3 zal zich richten op het toekomstig bestendig maken van de GR.
- Verbetering VTH-stelsel: Naar aanleiding van de bevindingen van de Commissie van Aartsen, wordt gewerkt aan het sterker en onafhankelijker maken van het VTH-stelsel. Hiertoe is een Interbestuurlijk Programma opgesteld, dat zich voornamelijk richt op het op orde brengen van de basistaken. Hiervoor is incidenteel € 75.000 beschikbaar gesteld.
Voor Waterland specifiek zal de OD IJmond zich op vier doelen richten:
- Er wordt een integrale actualisatie van het bedrijvenbestand uitgevoerd, om een volledig beeld te krijgen en houden van de activiteiten die plaatsvinden op bedrijventerreinen.
- De horecabranche is de afgelopen jaren niet gecontroleerd op de huidige milieuregelgeving. Om het naleefgedrag te monitoren, gaat ODIJ beginnen met het bezoeken van deze branche.
- ODIJ gaat verder met de juridische procedures, invorderen verbeurde dwangsom en de last onder bestuursdwang, welke zijn opgelegd aan het agrarische bedrijf Klomp.
- Jaarlijks vinden er diverse evenementen plaats. ODIJ adviseert op de milieuparagraaf van de evenementenvergunning. In samenspraak wordt bepaald waar inzet gepleegd zal worden.

Risico's

De Omgevingsdienst IJmond noemt zelf enkele risico's met betrekking tot de begroting, te weten:

- Omgevingswet: er zijn nog geen afspraken gemaakt met deelnemers over de lopende dienstverleningsovereenkomsten en het bijbehorende uurtarief. Er zijn eerst ervaringscijfers nodig om taakinzet te kunnen kwantificeren.
- Wet kwaliteitsborging voor het bouwen: het effect van de invoering van de Wkb is dat (vooral nog) een deel van de bouwtaken wordt geprivatiseerd. Bij de Begroting 2024 werd er nog vanuit gegaan dat de wet op dit moment nog geen effect zou hebben, omdat de wet slechts ten dele in werking is.
- Energiebesparingsplicht: Toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht is, in het kader van de energietransitie, door het Rijk ondergebracht bij omgevingsdiensten als verplichte basistaak. Uitvoering wordt tot en met 2025 incidenteel gefinancierd vanuit de SPUK-THE14. Over de periode daarna zijn nog geen afspraken gemaakt.
- Interbestuurlijk programma VTH en Bestuursopdracht: Vanuit het IBP-VTH is een robuustheidstoets naar aanleiding van zes criteria opgesteld. Op basis van deze criteria is ODIJ niet robuust.

In opdracht van de staatssecretaris heeft het algemeen bestuur daarom een plan van aanpak opgesteld. De uitwerking van deze ontwikkellijnen vindt komende periode plaats.

7. Alliander

Vestigingsplaats:	Arnhem
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap
Activiteiten:	Netwerkbeheerder.
Programmaonderdelen:	5.01 Dividend
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2022	2023	2024	2025
Jaarlijkse dividend uitkering	81	110	140	160
Eigen vermogen per 31 december	4.570.000	4.749.000		
Vreemd vermogen per 31 december	6.106.000	6.877.000		
Netto winst	198.000	267.000		

De gemeente is aandeelhouder van Alliander NV. De gemeente heeft 135.851 aandelen. Als netwerkbedrijf is Alliander verantwoordelijk voor de regionale distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio) gas en warmte. Alliander heeft in 2024 een bedrag van € 120,3 miljoen aan dividend uitgekeerd over 2023. Dit komt overeen met 45% van het resultaat na belastingen. De gemeente Waterland heeft (in 2024) over 2023 een bruto dividend van € 146.225 uitgekeerd gekregen.

Beleidsvoornemens

De huidige situatie continueren.

8. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats:	Den Haag
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap
Activiteiten:	bank
Programmaonderdelen:	5.01 Dividend
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2022	2023	2024	2025
Jaarlijkse dividend uitkering	32	35	30	30
Eigen vermogen per 31 december	4.615.000	4.700.000		
Vreemd vermogen per 31 december	107.459.000	110.819.000		
Netto winst	300.000	254.000		

De gemeente is aandeelhouder van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De gemeente heeft 14.040 aandelen. De gemeente heeft een minderheidsbelang van 0,025%. De BNG fungeert als bank voor de maatschappelijke sectoren die een binding hebben met de overheid. Het dividend over 2023 bedraagt EUR 2,16 per aandeel (2022 EUR 2,50) per aandeel. De gemeente Waterland heeft (in 2024) een dividend van € 24.777 uitgekeerd gekregen.

Beleidsvoornemens

De huidige situatie continueren.

9. N.V. HVC

Vestigingsplaats:	Alkmaar
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap
Activiteiten:	Afvalverwerking ,dienstverlening en energieleverantie
Programmaonderdelen:	2.03 Milieu
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2022	2023	2024	2025
Jaarlijkse dividend uitkering	-	-	30	30
Eigen vermogen per 31 december	198.697	233.501		
Vreemd vermogen per 31 december	878.504	928.387		
Netto winst	28.139	34.897		

HVC is als samenwerkingsverband werkzaam op gebied van beheer van afval, reststromen en duurzame energie en direct of indirect verband houdende andere activiteiten ten dienste van de aandeelhouders (gemeenten, waterschappen en samenwerkingsverbanden van gemeenten onderling en/of waterschappen.)

Het doel van N.V. HVC is:

- HVC is een duurzaam energie- en afvalbedrijf van 52 gemeenten en 8 waterschappen. De kerntaken: aandeelhoudende gemeenten en waterschappen als partner ondersteunen bij de transitie 'aardgasvrij' en de verduurzaming van het afvalbeheer. Zo worden samen stappen gezet naar minder CO2-uitstoot.
- HVC houdt zich bezig met 11 activiteiten: warmteontwikkeling en -levering, windenergie, zonne-energie, levering van duurzame energie, energieproductie uit biomassa, gescheiden inzameling, recycling, beheren openbare ruimte, vergisting/compostering, energieproductie uit restafval en slibverwerking.
- Bij het uitvoeren van onze activiteiten staan voor ons de volgende kernwaarden centraal: duurzaam. HVC wil zoveel mogelijk uit het afval halen want dat levert een enorme klimaatwinst op. HVC investeert in hergebruik van (schaarse) grondstoffen en het opwekken van duurzame warmte en elektriciteit voor huizen en gebouwen.
- HVC is een publiek bedrijf van gemeenten en waterschappen dat samenwerkt met andere (publieke) organisaties en onze inwoners. HVC werkt aan onderlinge versterking en wil graag met onze inwoners het gesprek aangaan hoe we verduurzaming het beste kunnen aanpakken.
- HVC gaat door waar anderen stoppen. Geeft initiatieven een kans. HVC laat zien wat er allemaal kan en hoe je dat slim doet. Plannen maken is belangrijk maar ze uitvoeren is nog veel belangrijker.

Risico's

Als aandeelhouder is er een financieel risico. Dit is zorgvuldig afgewogen. Hoewel er altijd risico's zijn lijken deze bij HVC niet noemenswaardig meer of minder dan bij soortgelijke trajecten. Het risico van aandeelhouderschap en de garantstelling die hieruit volgt is eerder doorgenomen en door de controller acceptabel bevonden. Het risico van garantstelling wordt door HVC gecompenseerd middels een jaarlijkse garantstellingsprovisie.

10. ROM InWest B.V.

Vestigingsplaats:	Haarlem
Rechtsvorm:	Besloten Vennootschap
Activiteiten:	ROM InWest verbindt ondernemers onderling, kennisinstellingen en overheden zodat ze samen gestructureerd kunnen bouwen aan innovatieve, ondernemende en duurzame ecosystemen. ROM InWest ondersteunt de groeiambities van ondernemers met producten, diensten en programma's om innovatie en groei te stimuleren.
Programmaonderdelen:	1.02 Economie en toerisme
Bestuurlijk belang gemeente:	Aandeelhouder

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2022	2023	2024	2025
Jaarlijkse dividend uitkering	-	-	n.n.b.	n.n.b.
Eigen vermogen per 31 december	18.272	39.273		
Vreemd vermogen per 31 december	6.316	1.173		
Netto winst	- 1.595	- 1.641		

ROM inWest is de regionale ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Holland. ROM inWest ondersteunt startups, scale-ups en mkb-bedrijven die met hun innovaties bijdragen aan de voedseltransitie, energietransitie, digitalisering en circulaire economie. ROM inWest helpt ondernemers bij het vinden van externe financiers en investeren ook zelf in deze bedrijven. Naast financiering ondersteunt ROM inWest ondernemers met diverse programma's bij het opschalen en financieerbaar maken van hun oplossingen. In november 2022 hebben de aandeelhouders ingestemd met de toetreding van onder andere gemeente Waterland. Begin 2023 is de toetreding geformaliseerd en zijn nieuwe aandelen aan de toetredende aandeelhouders uitgegeven.

Doelstelling/bedoeld resultaat

Door oprichting van en deelname aan de ROM InWest:

- wordt de economie (in de regio) gestimuleerd, waarmee banen kunnen worden behouden;
- wordt nieuwe duurzame werkgelegenheid gestimuleerd en gecreëerd;
- wordt bijgedragen aan het realiseren van de transitieopgaven op gebied van energie en circulariteit; en
- kunnen landelijke en Europese subsidieregelingen worden ondergebracht.

Wat betekent dit voor de ondernemers in Waterland

- in de gemeente Waterland zijn vele ondernemers gevestigd die vallen in het segment waarvoor de ROM is ingesteld, namelijk het midden- en kleinbedrijf;
- door deelname aan het ROM InWest draagt de gemeente Waterland bij aan deze economische impuls binnen de regio;
- Waterlandse bedrijven kunnen gebruikmaken van de mogelijkheden die het ROM biedt. De werkgelegenheid die dit met zich meebrengt, komt ook ten goede aan de Waterlandse inwoners;
- Waterland en Waterlandse ondernemingen kunnen door deelname aan de ROM verschillende (beleids)doelen (bijv. op het terrein van economie en duurzaamheid) realiseren door gebruikmaking van de expertise en de middelen die binnen het ROM aanwezig zijn.

Aandelen/deelname gemeente Waterland

De deelnemende gemeenten stappen in voor 1% van de gemeentebegroting 2019. Voor Waterland is 1% van de begroting (€ 36.593.3281%) afgerond € 366.000,-. Omdat het een revolverend fonds betreft is het de verwachting dat de inleg na 25 jaar weer wordt terugbetaald aan de gemeenten. Het bedrag van € 366.000,- wordt als een deelneming verstrekt aan ROM InWest. Gemeente Waterland doet aan totaal financiering. Dat betekent dat we voor deze deelneming niet separaat geld aantrekken. De rentelasten worden in de toekomstige jaren meegenomen in de begroting.

Fusie

Er is op de aandeelhoudersvergadering van 29 juni 2023 en principe besluit genomen om tot een fusie van InWest Regio en ROM InWest te komen. Dit omdat in de huidige structuur geen fiscale eenheid voor de omzet belasting kan worden gerealiseerd. Het niet overgaan tot deze fusie zou over een periode van 15 jaar een fiscaal nadeel van € 5,3 mln betekenen. Anno 2024 wordt er gewerkt aan een voorstel voor aanpassing van de organisatiestructuur. De voorgestelde aanpassing heeft geen materiele wijzigingen tot gevolg en brengt geen verandering in financiële verplichtingen van aandeelhouders. Besluitvorming hieromtrent vindt naar verwachting in het laatste kwartaal van 2024 plaats.

Risico's

Deze besloten vennootschap kent onder meer de volgende risico's:

- een wijziging in de funding-mix waardoor er onvoldoende middelen beschikbaar komen voor een professionele exploitatie;
- tijdig beschikbaar krijgen van capital calls;
- Niet kunnen invullen van (vrijkomende) vacatures.

§ G Grondbeleid

De gemeente Waterland voert grondbeleid. Het grondbeleid is een belangrijk middel om doelstellingen en ambities op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en huisvesting te realiseren. De gemeente formuleert de doelstelling van het grondbeleid als volgt: *“Het bevorderen van het gewenste ruimtegebruik en de ruimtelijke kwaliteit en het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten”*. Sinds 13 oktober 2023 is het grondbeleid van de gemeente Waterland weergegeven in de hernieuwde ‘Nota grondbeleid gemeente Waterland 2022’, hierna verder te noemen: Nota grondbeleid.

De nota grondbeleid geeft de strategie weer die de gemeente voert bij haar grondbeleid, zowel in het algemeen als per project. Aspecten die hierbij een rol spelen zijn onder meer: de gewenste mate van betrokkenheid bij projecten, het risicomangement voor de gemeente, de rolverdeling en verantwoording binnen de gemeente, financiële en organisatorische capaciteit en de gemeentelijke grondpositie binnen een project.

Om te zorgen dat er aan de ruimtelijke ambities en doestellingen van de gemeente wordt gewerkt, heeft de gemeente gekozen voor het toepassen van het concept Sturend Grondbeleid. Dit concept gaat uit van een manier van werken die door de tijdige inzet van grondbeleids-instrumenten, toegepast op de locatie en situatie, leidt tot de tijdige bestuurlijk gewenste verandering in het ruimtelijk grondgebruik. Sturend Grondbeleid waarborgt de gewenste flexibiliteit in de uitvoering en per locatie kan maatwerk worden geleverd. Het kunnen blijven voeren van de regie, een optimaal kostenverhaal en een minimum aan risico zijn belangrijke uitgangspunten. De gemeente bepaalt op welke wijze de grondbeleidsinstrumenten worden ingezet om daarmee het voeren van de regie en het optimaliseren van het kostenverhaal te waarborgen en de risico's voor de gemeente te minimaliseren.

Het gemeentelijk grondbeleidsinstrumentarium bestaat uit:

- Grondverwerving.
- Vestiging voorkeursrecht.
- Het vaststellen van een bestemmingsplan casu quo omgevingsplan.
- Het sluiten van samenwerkings- of exploitatieovereenkomsten inclusief kostenverhaal.
- Onteigenen.

Het inzetten van het grondbeleidsinstrumentarium kan met name een bijdrage leveren aan de ambities zoals beschreven in het woningbouwprogramma. Het college heeft plannen gemaakt voor de bouw van ongeveer 2000 woningen, van welke woningen de betaalbaarheid op voorhand gewaarborgd dient te zijn. In huidige bouwplannen is een keuze gemaakt voor een gemeentelijke rol en de inzet van het grondbeleidsinstrumentarium. Voor de nog te maken bouwplannen kan het wenselijk zijn om te kiezen voor een actieve(re) gemeentelijke rol. In het grondbeleid zijn tevens nieuwe maatregelen opgenomen om de betaalbaarheid van woningen beter te waarborgen en de huidige verdeling van sociale-, betaalbare- en vrijesectorwoningen te reguleren. Deze nieuwe maatregelen hebben financiële consequenties. Als niet wordt voldaan aan de eis om sociale en betaalbare woningen te realiseren, dient ter compensatie een vergoeding aan de gemeente te worden betaald.

Het grondprijnsbeleid, opgenomen in de nota grondbeleid onder “5” en in een separate grondprijzen brief (bijlage 2), geeft inzicht in onder meer de uitgangspunten voor prijsstelling van de verhuur en verkoop van gemeentelijke onroerende zaken. Het college stelt jaarlijks de grondprijzenbrief vast, met grondprijzen voor bouwgrond, bedrijventerreinen, sociale huurwoningen, snippergroen, enzovoorts.

Voor wat betreft de uitgangspunten voor prijsstelling van uitgifte van gronden en erfpachtcanons wordt eveneens verwezen naar de separate grondprijzen brief (bijlage 2 van de nota grondbeleid) en naar "7.6.1." van de nota grondbeleid. Hier staat gemeld dat uitgegeven grond getaxeerd dient te worden door een daartoe gecertificeerde taxateur die plaatselijk bekend is en dat op basis van deze waarde een marktconforme erfpachtcanon wordt vastgesteld op basis van de volgende formule: "erfpachtcanon = residuele grondwaarde x rentepercentage". Het gehanteerde rentepercentage wordt vastgesteld door het college onder voorwaarden zoals in "7.6.1." van de nota grondbeleid genoemd.

§ H Wet open overheid

De openbaarheidsparagraaf is een verplichting vanuit de Wet open overheid (hierna: Woo) (artikel 3.5). Hierin wordt toegelicht hoe de gemeente voldoet of gaat voldoen aan de plicht tot passieve en actieve openbaarmaking van informatie en hoe zij haar informatiehuishouding structureel verbetert.

De focus van deze openbaarheidsparagraaf is de beschrijvende en kwalitatieve verantwoording op hoofdlijnen over de activiteiten die worden uitgevoerd in 2025 op de thema's basis informatiehuishouding op orde, actieve openbaarmaking en passieve openbaarmaking. Dit betreft zowel de reguliere activiteiten die uit de standaard budgetten worden bekostigd als de activiteiten die zijn gerealiseerd vanuit de middelen uit het Gemeentefonds voor de implementatie van de Woo.

In onderstaande toelichting is zoveel als mogelijk de verdeling van de drie thema's informatiehuishouding, actieve en passieve openbaarmaking aangehouden, met de kanttekening dat het in de praktijk met elkaar is verbonden.

Verbetering informatiehuishouding

Voor de verbetering van de informatiehuishouding worden in 2025 de volgende activiteiten gerealiseerd:

- In 2025 zal het zaakgericht/ procesgericht werken verder invulling krijgen door de implementatie van het nieuwe zaakstelsel. Met dit zaakstelsel zal de dienstverlening aan de inwoner beter worden ondersteund, onder andere door het kunnen aanbieden van e-diensten en webformulieren.
- Per 1 januari 2025 bieden we voor ieder dienstverlenend proces een digitaal kanaal. Dit zorgt ervoor dat we beter toegankelijk zijn voor de inwoner. Bij het aanbieden van een digitaal kanaal hoort ook het verzorgen van ondersteuning van inwoners met minder digitale vaardigheden. Hiermee voldoen we aan de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.
- De nieuwe digitale werkplek zal worden geïmplementeerd. Dit zorgt voor een stabiele ict, noodzakelijk voor een goed informatiebeheer en een randvoorwaarde voor goede dienstverlening. Parallel wordt Microsoft 365 verder ingericht, waarbij rekening gehouden wordt met het zorgen voor goede opslagvoorwaarden, snelle vindbaarheid van informatie en het kunnen voldoen aan de wettelijke bewaar- en vernietigingstermijnen.

Actieve openbaarmaking

Onder actieve openbaarmaking verstaan we de activiteiten die vanuit de overheid worden ondernomen om informatie uit zichzelf openbaar te maken voor de samenleving en politiek. In 2025 realiseren we hiervoor de volgende activiteiten:

- Aan de slag met actieve openbaarmaking
In 2024 is een pilot uitgevoerd rondom het actief openbaar maken van de Woo-verzoeken (inclusief het besluit en onderliggende documenten). Het doel van deze pilot was om te komen tot een stappenplan voor het publiceren van informatie uit de informatiecategorieën. In 2025 gaan we op basis van dit stappenplan over op het actief openbaar maken van bestuursstukken, raadsstukken (voor zover dat al niet gebeurt), organisatiegegevens en convenanten.

Passieve openbaarmaking

Onder passieve openbaarmaking verstaan we het openbaar maken van informatie naar aanleiding van een verzoek uit de samenleving, zoals de Woo-verzoeken. De volgende activiteiten zijn gerealiseerd:

- Optimaliseren van het behandelproces Woo- en informatieverzoeken
De Woo-contactfunctionaris speelt een centrale rol bij het snel en gericht afhandelen van Woo-verzoeken en informatieverzoeken. Hoewel we in 2024 het huidige proces rondom Woo-verzoeken (en informatieverzoeken) al hebben verbeterd. Zal ook in 2025 structureel gekeken

worden naar verbetering en versnelling van het proces. Hierbij is ook oog voor goede communicatie aan de verzoeker en ondersteuning van de ambtenaar bij het zoeken en vinden van informatie.

§ I Subsidies

Op grond van de Algemene subsidieverordening Waterland in samenhang met de Algemene wet bestuursrecht stelt de gemeenteraad jaarlijks de subsidieplafonds en subsidiebegrotingsposten vast voor een aantal welzijnsterreinen. Voor de welzijnssubsidies wordt een onderscheid gemaakt tussen periodieke en eenmalige subsidies. In onderstaand overzicht worden de subsidieplafonds en begrotingsposten voor welzijnssubsidies gepresenteerd.

Categorie	Subsidie verleend in 2024	Subsidie gevraagd voor 2025	Maximaal subsidiebedrag voor 2025
Amateuristische kunstbeoefening	14.400,00	13.300,00	12.900,00
- Ilpendams fanfare	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Christelijke Muziekvereniging Juliana	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Muziekvereniging Olympia/Con Brio	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Fanfarecorps Zuiderwoude	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Toneelvereniging de Brug	750,00	750,00	750,00
- Toneelvereniging IOS	550,00	550,00	550,00
- Christelijk gemengd koor Marcantat	0,00	0,00	0,00
- Gemengd Koor Broek in Waterland	550,00	750,00	550,00
- Cantorij Grote Kerk	1.500,00	0,00	0,00
- Gemengd koor Instemming	550,00	750,00	550,00
- Marker mannenkoor	500,00	500,00	500,00
Kunstzinnige vorming	130.340,00	147.258,74	132.532,00
- SOAM	8.540,00	8.052,00	8.052,00
- Stichting Muziekschool Waterland	121.800,00	139.206,74	124.480,00
Sport	96.120,00	104.440,00	98.235,00
- Zwemvereniging Waterland	11.275,00	13.789,00	11.523,00
- Sportservice Noord-Holland (Sportakkoord)	10.761,00	10.761,00	10.998,00
- Sportservice Noord-Holland (Brede Regeling Combinatiefunctionaris)			
	74.084,00	79.890,00	75.714,00
Cultuurhistorische waarden	800,00	1.850,00	1.800,00
- Stichting Museum de Speeltoren	0,00	1.050,00	1.000,00
- Vereniging Historisch Eiland Marken	300,00	300,00	300,00
- Vereniging Oud Monnickendam/archeologische werkgroep	500,00	500,00	500,00
Volkscultuur	2.050,00	2.950,00	2.800,00
- Chr.Oranjever. Nederland en Oranje Marken	0,00	0,00	0,00
- Stichting voor Volksvermaak Ilpendam	300,00	350,00	300,00
- Herdenkingscomité Monnickendam	400,00	450,00	400,00
- Sint Nicolaas Comité Monnickendam	1.000,00	1.000,00	1.000,00
- Sinterklaasintocht Uitdam	0,00	800,00	750,00
- Stichting Oranje comité/Oranjevereniging Katwoude	350,00	350,00	350,00
Sociaal cultureel werk	286.525,00	368.078,00	292.829,00
- De Bolder sociaal cultureel werk en vrijwilligersondersteuning	286.525,00	368.078,00	292.829,00
Jeugd- en jongerenwerk	1.600,00	6.700,00	3.550,00
- Hervormd Gereformeerd Jeugdwerk	550,00	500,00	500,00
- Stichting Marker Jongeren	500,00	500,00	500,00
- Vereniging Scoutinggroep Waterland	550,00	1.000,00	550,00
- Epic Youth	0,00	4.700,00	2.000,00
Halt	8.780,00	11.368,00	8.973,00
- Halt	8.780,00	11.368,00	8.973,00
Club- en buurthuiswerk	0,00	500,00	500,00
- Stichting club- en buurthuiswerk Ilpendam	0,00	500,00	500,00

Categorie	Subsidie verleend in 2024	Subsidie gevraagd voor 2025	Maximaal subsidiebedrag voor 2025
Overige sociaal culturele activiteiten	11.850,00	14.598,00	7.850,00
- Stichting Bach in Monnickendam	0,00	0,00	0,00
- Damesclub Katwoude	350,00	350,00	350,00
- Stichting Uit de kunst Monnickendam	2.000,00	4.748,00	2.000,00
- Stichting Cultuur Nacht Waterland	0,00	0,00	0,00
- Stichting Big Band Monnickendam Notorious Monks	1.000,00	1.500,00	1.000,00
- Stichting Monnickendammer Visdagen	2.000,00	2.000,00	2.000,00
- Stichting Waterlandse Theaterprojecten Neeltje Pater	0,00	0,00	0,00
- Stichting Tuintonen	500,00	500,00	500,00
- Catharinastichting	1.000,00	1.500,00	1.000,00
- Stichting Broeker Kerk	0,00	4.000,00	1.000,00
- Wapen van Ilpendam	5.000,00	0,00	0,00
Peuteropvang	65.000,00	0,00	66.500,00
- Tinteltuin	8.000,00	n.v.t	8.000,00
- Sportify Kids (Peuterspeelzaal Marken en Stichting Co Nijntje)	27.000,00	n.v.t	25.000,00
- SKW	30.000,00	n.v.t	31.000,00
- Kindcentrum Wijs	0,00	n.v.t	2.500,00
Ouderenzorg	135.240,00	213.650,00	139.396,00
a. Coördinerend ouderenwerk	13.400,00	15.400,00	14.900,00
- St. Gecoördineerd Ouderenwerk 55+ Ilpendam	4.500,00	5.000,00	4.500,00
- St. Gecoördineerd Ouderenwerk Monnickendam	5.000,00	5.000,00	5.000,00
- St. Dienstverlening Ouderen Broek in Waterland	3.500,00	3.500,00	3.500,00
- St. Welzijn Ouderen Marken	0,00	0,00	0,00
- St. Samenwerkingsverband Welzijn Ouderen Waterland	0,00	1.500,00	1.500,00
- Vereniging Vervoer van Ouderen	400,00	400,00	400,00
b. Stichting WonenPlus Noord-Holland	120.740,00	196.950,00	123.396,00
- St. WonenPlus Noord-Holland (incl. mantelzorgondersteuning)	120.740,00	196.950,00	123.396,00
c. Recreatief ouderenwerk	1.100,00	1.300,00	1.100,00
- Gymnastiekvereniging Ilpenstein	550,00	750,00	550,00
- Ouderensoos Broek in Waterland	550,00	550,00	550,00
Maatschappelijk werk	150.013,00	173.538,00	155.710,00
a. Maatschappelijke dienstverlening	40.383,00	45.373,00	43.668,00
- E.H.B.O.-afdeling Ilpendam	300,00	300,00	300,00
- Stichting Slachtofferhulp Nederland	5.000,00	6.815,00	5.110,00
- St. Waterlandse Uitdaging	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Stichting AED Marken-Uitdam	2.000,00	2.000,00	2.000,00
- Stichting 6 minuten Waterland	6.930,00	6.930,00	6.930,00
- Discriminatie.nl Zaanstreek-Waterland	23.653,00	26.828,00	26.828,00
b. Algemeen Maatschappelijk Werk	109.630,00	128.165,00	112.042,00
- SMD Algemeen maatschappelijk werk	109.630,00	128.165,00	112.042,00

Categorie	Subsidie verleend in 2024	Subsidie gevraagd voor 2025	Maximaal subsidiebedrag voor 2025
Vluchtelingenwerk	80.865,00	114.223,00	82.644,00
- Stichting Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan	80.865,00	114.223,00	82.644,00
Welzijnsbeleid	24.400,00	24.400,00	24.400,00
Stimuleringsubsidies	20.000,00	20.000,00	20.000,00
Subsidies dorpsraden	4.400,00	4.400,00	4.400,00
- Stichting Stadsraad Monnickendam	550,00	550,00	550,00
- Stichting Polderraad Katwoude	550,00	550,00	550,00
- Stichting Dorpsraad Zuiderwoude	550,00	550,00	550,00
- Stichting Eilandraad Marken	550,00	550,00	550,00
- Stichting Dorpsraad IJpendam	550,00	550,00	550,00
- Dorpsraad Broek in Waterland	550,00	550,00	550,00
- Dorpsraad Uitdam	550,00	550,00	550,00
- Vereniging Dorpsgemeenschap Watergang	550,00	550,00	550,00
Overig	51.745,00	65.480,00	52.213,00
- Stichting Promotie Waterland	21.265,00	35.000,00	21.733,00
- Re-integratiesubsidies	30.480,00	30.480,00	30.480,00
Totaal bedrag	1.059.728,00	1.296.301,74	1.082.832,00

Toelichting welzijnssubsidies 2025

Periodieke subsidies Samenleving

De subsidievereisten zijn opgenomen in de Algemene subsidieverordening gemeente Waterland 2021 (hierna: Asv), de bijbehorende uitvoeringsregeling subsidies gemeente Waterland 2021 (hierna: uitvoeringsregeling subsidies) en de beleidsregels subsidies gemeente Waterland 2021. Bij de beoordeling van de aanvragen zijn onderstaande uitgangspunten gehanteerd:

1. Voor de subsidieaanvragen onder € 5.000 worden de standaardbedragen op het aanvraagformulier en de historische bepaling, conform de beleidsregels subsidies gemeente Waterland 2021, voor de periodieke waarderingssubsidie gehanteerd;
2. Bij gelijkblijvende activiteiten bestaat het subsidiebedrag voor aanvragen > € 5.000 (waarbij meer is aangevraagd dan het subsidieniveau 2025) in beginsel uit het aangevraagde bedrag tot een maximum van het bedrag van 2024 + 2,2% (CPB-norm);
3. Een aantal subsidierelaties hebben geen aanvraag voor een periodieke subsidie ingediend waardoor deze geen bedrag voor 2025 ontvangen. In 2025 kan door iedereen voor 2026 weer een aanvraag voor een periodieke subsidie worden ingediend;
4. De post stimuleringsubsidies is gefixeerd op het niveau van 2024;
5. Voor de dorpsraden is als bijdrage het bedrag opgenomen dat ook in 2024 is verleend.

Overige toevoegingen

Stichting Vluchtelingenwerk Nederland

Het aangevraagde subsidiebedrag voor 2025 bedraagt € 114.223,00. Het aangevraagde subsidiebedrag is meer dan het maximaal te verlenen subsidiebedrag in 2025. Dit bedrag komt na indexering en afronding uit op € 82.644,03 (dit bedrag bestaat uit het toegekende subsidiebedrag in 2024 en de indexering van 2,2%). Het verschil met het aangevraagde bedrag en het maximaal te verlenen subsidiebedrag wordt verklaard door de verhoging van de subsidie in 2024 met € 28.580,00. Dit is als gevolg van de verhoogde taakstelling inzake de huisvesting van statushouders. Naar verwachting zal in 2025 ook een verhoging van de subsidie worden aangevraagd, omdat de verhoogde taakstelling dan ook van toepassing zal zijn. De activiteiten zijn gelijkblijvend.

Stichting Welzijn Wonen Plus Noord-Holland

Het aangevraagde subsidiebedrag voor 2025 bedraagt € 196.950,00. Het aangevraagde subsidiebedrag is meer dan het maximaal te verlenen subsidiebedrag in 2025. Dit bedrag komt na indexering en

afronding uit op € 123.396,00. De verhoging in het aangevraagde subsidiebedrag voor 2024 wordt verklaard door de verhoging van de personeelskosten, de wens om respijthulp aan mantelzorgers van dementerende inwoners aan te bieden, de wens om 'Welzijn op recept' in gemeente Waterland te starten en de wens om de specifieke dienstverlening in Marken uit te breiden naar andere kernen. In afstemming met de stichting willen wij ons richten op het huidige aanbod en dienstverlening.

SMD Algemeen maatschappelijk werk

Het aangevraagde subsidiebedrag voor 2025 bedraagt € 128.165,00. Het aangevraagde subsidiebedrag is meer dan het maximaal te verlenen subsidiebedrag in 2025. Dit bedrag komt na indexering en afronding uit op € 112.042,00. SMD heeft bij de begroting voor 2025 rekening gehouden met een indexeringspercentage van 5% ten opzichte van de aanvraag in 2024. Het aanbod en de dienstverlening voor 2025 wordt met elkaar afgestemd.

Sportservice Noord-Holland

Sportservice doet de subsidieaanvraag van € 90.651,00 bestaand uit; €79.890,00 Brede Regeling Combinatiefunctionarissen en € 10.761,00 Sportakkoord II. Het maximaal te verlenen subsidiebedrag in 2025 bedraagt € 86.712,00 (na afronding en indexering) bestaand uit; € 75.713,85 Brede Regeling Combinatiefunctionarissen en € 10.997,74 Sportakkoord II. Deze kosten worden door de Brede SPUK Gezond en Actief Leven Akkoord gedekt. De uitvoering zal aansluiten bij het plan van aanpak Brede SPUK- regeling en Sportakkoord II.

Stichting de Bolder

Het aangevraagde subsidiebedrag voor 2024 bedraagt € 368.078,00. Het aangevraagde subsidiebedrag is meer dan het maximaal te verlenen subsidiebedrag in 2025. Dit bedrag komt na indexering en afronding uit op € 292.828,55. Het verschil tussen het aangevraagde subsidiebedrag en het maximaal te verlenen subsidiebedrag wordt door de Bolder verklaard door de hoge energiekosten, onderhoudskosten en de personeelskosten.

Stichting Halt

Het aangevraagde subsidiebedrag voor 2025 van Stichting Halt bedraagt € 11.368,00. Het maximaal te verlenen bedrag 2025 bedraagt na indexering en afronding € 8.973,00.

Stichting Halt is hierover geïnformeerd en hier volgt afstemming met de beleidsmedewerker Jeugd over het werkplan van 2025. Dit zal resulteren in minder preventieve lessen en inzet op de afstemming tussen Halt en afdeling Handhaving.

Dorpshuizen Watergang en Katwoude

Voor 2025 hebben wij van de dorpshuizen de Nieuwe Boet in Watergang en het dorpshuis in Katwoude een aanvraag voor een periodieke waarderingsubsidie ontvangen. In het kader van de heroriëntatie dorpshuizen en de Bolder en het plan om een dorpshuisfonds op te zetten hebben wij alleen het aangevraagde subsidiebedrag in de begroting opgenomen en niet het maximaal te verlenen subsidiebedrag voor 2025. Voor het vaststellen van het maximaal te verlenen subsidiebedrag aan deze organisaties zullen aanvullende beleidsregels opgesteld en vastgesteld moeten worden.

Overige bijdragen

Organisatie	Begroot 2024	Begroot 2025
- Waterlands Museum 'de Speeltoren'	11.466,00	11.718,00
- N.V. Sportfondsenbad Monnickendam	81.063,00	87.648,00
Totaal	92.529,00	99.366,00

Toelichting

- Waterlands museum 'de Speeltoren' ontvangt jaarlijks een vergoeding in verband met de nota van de erfpacht.
- N.V. Sportfondsenbad Monnickendam ontvangt jaarlijks het bedrag van het exploitatie tekort.

II. Financiële begroting

Overzicht exploitatie

1. Overzicht van baten en lasten

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo 2025
1.	Ruimtelijk domein	6.031	1.688	- 4.344
1.01	Veiligheid	2.927	34	- 2.893
1.02	Economie en toerisme	295	32	- 263
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	2.809	1.622	- 1.187
2.	Openbaar domein	12.377	5.652	- 6.725
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	4.157	666	- 3.491
2.02	Sport, cultuur en recreatie	3.789	431	- 3.358
2.03	Milieu	4.430	4.555	125
3.	Sociaal domein	21.376	4.181	- 17.195
3.01	Onderwijs	1.758	119	- 1.639
3.02	Sociale voorzieningen	18.419	3.938	- 14.481
3.03	Volksgesondheid	1.199	125	- 1.075
4.	Bestuur	2.602	375	- 2.228
4.01	Bestuur	2.602	375	- 2.228
5.	Algemene dekkingsmiddelen	353	39.290	38.938
5.01	Dividend	4	220	216
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	366	6.230	5.864
5.03	Algemene uitkering	-	32.697	32.697
5.04	Saldo van financieringsfunctie	336	143	- 192
5.05	Overige dekkingsmiddelen	- 353	-	353
6.	Overhead	9.253	57	- 9.196
6.01	Overhead	9.253	57	- 9.196
7.	Vennootschapsbelasting	3	-	- 3
7.01	Vennootschapsbelasting	3	-	- 3
8.	Onvoorzien	50	-	- 50
8.01	Onvoorzien	50	-	- 50
	Totaal saldo van baten en lasten	52.045	51.243	- 802
9.	Reserves	630	1.689	1.059
0.101	Mutaties algemene reserve	-	630	630
0.125	Mutaties algemene reserve surplus	-	420	420
0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	-	50	50
0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	-	122	122
0.112	Mutaties reserve nieuwbouw de Verwondering	-	36	36
0.113	Mutaties reserve nieuwbouw sporthal	-	148	148
0.114	Mutaties reserve kapitaallasten ICT	-	220	220
0.121	Mutaties reserve kapitaallasten 2e SDOB veld	630	50	- 580
0.123	Mutaties reserve kapitaallasten toplagen kunstgrasvelden	-	13	13
	Geraamd resultaat	52.675	52.933	257

De bovenstaande tabel geeft een samenvattend overzicht van alle baten en lasten van de programma's en van de algemene dekkingsmiddelen. Vervolgens wordt aangegeven welke bedragen aan de reserves worden onttrokken of toegevoegd.

2. Meerjarenraming

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1.	Ruimtelijk domein	- 3.048	- 2.169	- 4.344	- 4.244	- 4.066	- 4.066
1.01	Veiligheid	- 2.542	- 2.771	- 2.893	- 2.802	- 2.801	- 2.801
1.02	Economie en toerisme	- 333	- 300	- 263	- 261	- 258	- 258
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	- 174	902	- 1.187	- 1.181	- 1.007	- 1.007
2.	Openbaar domein	- 5.525	- 6.473	- 6.725	- 6.286	- 6.335	- 6.179
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	- 3.160	- 3.226	- 3.491	- 3.456	- 3.465	- 3.395
2.02	Sport, cultuur en recreatie	- 2.772	- 2.994	- 3.358	- 3.395	- 3.433	- 3.412
2.03	Milieu	407	- 253	125	565	564	629
3.	Sociaal domein	- 13.758	- 11.489	- 17.195	- 16.149	- 16.214	- 16.364
3.01	Onderwijs	- 1.850	- 1.608	- 1.639	- 1.625	- 1.621	- 1.740
3.02	Sociale voorzieningen	- 11.027	- 8.846	- 14.481	- 13.438	- 13.477	- 13.476
3.03	Volksgezondheid	- 881	- 1.034	- 1.075	- 1.087	- 1.116	- 1.148
4.	Bestuur	- 1.694	- 1.949	- 2.228	- 2.211	- 2.214	- 2.214
4.01	Bestuur	- 1.694	- 1.949	- 2.228	- 2.211	- 2.214	- 2.214
5.	Algemene dekkingsmiddelen	34.209	36.747	38.938	37.366	37.583	37.664
5.01	Dividend	113	196	216	215	215	214
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	4.724	5.029	5.864	5.864	5.864	5.864
5.03	Algemene uitkering	29.330	31.431	32.697	31.114	31.418	31.717
5.04	Saldo van financieringsfunctie	- 597	- 988	- 192	- 176	- 245	- 476
5.05	Overige dekkingsmiddelen	637	1.080	353	348	331	345

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
6.	Overhead	- 8.538	- 9.106	- 9.196	- 9.223	- 9.275	- 9.217
6.01	Overhead	- 8.538	- 9.106	- 9.196	- 9.223	- 9.275	- 9.217
7.	Vennootschapsbelasting	2	- 2	- 3	- 3	- 3	- 3
7.01	Vennootschapsbelasting	2	- 2	- 3	- 3	- 3	- 3
8.	Onvoorzien	-	- 45	- 50	- 50	- 50	- 50
8.01	Onvoorzien	-	- 45	- 50	- 50	- 50	- 50
	Totaal saldo baten en lasten	1.647	5.514	- 802	- 801	- 573	- 428
9.	Reserves	841	- 1.919	1.059	1.059	1.159	1.092
0.101	Mutaties algemene reserve	2.826	- 1.538	630	-	100	100
0.125	Mutaties algemene reserve surplus	-	-	420	420	420	420
0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	50	50	50	50	50	50
0.103	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland	818	-	-	-	-	-
0.107	Mutaties reserve fundering kerktorens	1	1	0	0	0	0
0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	- 2.925	162	122	122	122	122
0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie	9	9	0	0	0	0
0.111	Mutaties reserve Covid 19	300	-	-	-	-	-
0.112	Mutaties reserve nieuwbouw de Verwondering	36	36	36	36	36	-
0.113	Mutaties reserve nieuwbouw sporthal	-	150	148	148	148	148
0.114	Mutaties reserve kapitaallasten ICT	29	211	220	220	220	189
0.115	Mutaties reserve onderhoud wegen	- 456	-	-	-	-	-
0.116	Mutaties reserve onderhoud gebouwen	167	-	-	-	-	-
0.117	Mutaties reserve onderhoud openbare verlichting	13	-	-	-	-	-
0.119	Mutaties reserve onderhoud stroomkasten	82	-	-	-	-	-
0.121	Mutaties reserve kapitaallasten 2e SDOB veld	- 111	-	- 580	50	50	50
0.123	Mutaties reserve kapitaallasten toplagen kunstgrasvelden	-	-	13	13	13	13
0.124	Mutaties reserve sportpark Markgouw	-	- 1.000	-	-	-	-
	Geraamd resultaat	2.488	3.595	257	258	586	664

3. Incidentele baten en lasten

Hieronder het overzicht van de incidentele baten en lasten.

Programma- onderdeel	Omschrijving	Begrotingsjaar			
		2025	2026	2027	2028
	Totaal baten	250	210	100	100
9.01	Reserves	-	-	100	100
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	250	210		-
	Totaal lasten	- 969	- 491	- 100	- 100
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	- 531	- 491	- 100	- 100
2.03	Milieu	- 438	-	-	-
	Totaal saldo	- 719	- 281	-	-

Toelichting

9.01 Reserves

De incidentele baten betreft de onttrekking van programmaonderdeel 1.03 voor de kosten voor 2027 en 2028 voor het project Omgevingsplan Waterland.

1.03 Grondzaken

De incidentele baten betreffen eenmalige hogere opbrengsten. In 2025 en 2026 worden extra leges ontvangen vanuit het project Galgeriet. Tegenover deze extra leges staan extra plankosten onder de incidentele lasten. Tevens zijn hier de lasten van het project Omgevingsplan Waterland opgenomen.

2.03 Milieu

De incidentele lasten betreft de begrotingswijziging van Omgevingsdienst IJmond voor 2025 waarmee zij het actualiseren van de GR aan de gecontracteerde opdracht, de financieringsstructuur en tijdelijke extra fte kunnen realiseren. Tevens is besloten om de afvalstoffenheffing in twee stappen (2025 en 2026) kostendekkend te maken. Hierdoor is in 2025 een deel nog incidenteel.

4. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Hieronder het overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Programma- onderdeel	Omschrijving	Begrotingsjaar			
		2025	2026	2027	2028
9.01	Totaal baten	257	258	586	664
	Reserves	257	258	586	664
	Totaal lasten	- 1.056	- 1.055	- 1.055	- 996
1.01	Veiligheid	- 24	- 24	- 24	- 24
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	- 36	- 36	- 36	- 36
2.02	Sport, cultuur en recreatie	- 272	- 271	- 270	- 270
2.03	Milieu	- 31	- 31	- 31	- 31
3.01	Onderwijs	- 62	- 62	- 62	- 25
6.01	Overhead	- 211	- 211	- 211	- 189
9.01	Reserves	- 420	- 420	- 420	- 420
	Totaal saldo	- 799	- 797	- 469	- 332

Toelichting

1.01 Veiligheid

De structurele lasten betreffen de onttrekking van de afschrijvingslasten voor de brandweerkazernes.

2.01 Verkeer, vervoer en waterstaat

De structurele lasten betreffen de onttrekking van een deel (30%) van de afschrijvingslasten voor de gemeentewerf.

2.02 Sport, cultuur en recreatie

De structurele lasten betreffen de onttrekking van de afschrijvingslasten voor een deel (45%) van de gemeentewerf, de voorbereiding voor de nieuwe sporthal, de vervanging van zowel de ondergrond als de toplaag van het kunstgrasveld bij SDOB en de vervanging van vier andere kunstgrasvelden.

2.03 Milieu

De structurele lasten betreffen de onttrekking van een deel (26%) van de afschrijvingslasten voor de gemeentewerf.

3.01 Onderwijs

De structurele lasten betreffen de onttrekking van de afschrijvingslasten voor de Gouwzeeschool en de voorbereiding voor de nieuwbouw van De Verwondering.

6.01 Overhead

De structurele lasten betreffen de onttrekking van de afschrijvingslasten voor het IV plan.

9.01 Reserves

De structurele baten en lasten betreft de toevoeging of onttrekking van het exploitatiesaldo. Daarnaast zijn hier de mutaties m.b.t. de Algemene reserve surplus opgenomen. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de berekening van deze mutaties.

Omschrijving (bedrag x € 1.000)	Begrotingsjaar			
	2025	2026	2027	2028
Stand algemene reserve 1-1	12.148	14.692	14.530	14.268
Toevoeging	3.595	257	258	586
Onttrekking	630	-	100	100
Stand algemene reserve 31-12 voor onttrekking surplus	15.112	14.950	14.688	14.754
Onttrekking surplus	420	420	420	420
Stand algemene reserve 31-12 na onttrekking surplus	14.692	14.530	14.268	14.334
Benodigde weerstandscapaciteit	1.371			
Surplus*	13.741			
Max. in te zetten voor het dekken van structurele lasten (10% van het surplus)	1.374			
Ingezet voor het dekken van structurele lasten	420	420	420	420
Solvabiliteitsratio	38%	39%	36%	27%

* Het surplus is het verschil tussen de stand 31-12 algemene reserve voor onttrekking surplus en de benodigde weerstandscapaciteit

Structureel evenwicht

Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Incidentele lasten kunnen door zowel structurele als incidentele baten worden gedekt. De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo. Incidentele lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo negatief. Door het geraamde resultaat (na mutatie reserves) met het saldo van de incidentele baten en lasten te corrigeren wordt het structureel begrotingssaldo verkregen. Het saldo van de incidentele baten en lasten betreffen de incidentele baten en lasten uit bovenstaand overzicht, gecorrigeerd met de incidentele mutaties reserves.

Onderstaand overzicht laat zien dat de begroting structureel in evenwicht is.

Omschrijving (bedrag x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Saldo baten en lasten	- 802	- 801	- 573	- 428
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.059	1.059	1.159	1.092
Begrotingssaldo na bestemming	257	258	586	664
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	719	281	-	-
Structureel begrotingssaldo	977	539	586	664

Uiteenzetting van de financiële positie

1. Geprognosticeerde balans 2025-2028

Hieronder wordt een overzicht van de geprognosticeerde balans periode 2025-2028 gepresenteerd:

Bedrag x € 1.000	2025	2026	2027	2028
VASTE ACTIVA	45.484	43.506	45.874	63.657
Immateriele vaste activa				
Kosten onderzoek en ontwikkeling	665	481	296	148
Bijdragen aan activa derden	446	426	406	385
	<u>1.111</u>	<u>906</u>	<u>702</u>	<u>533</u>
Materiele vaste activa				
Investerings economisch nut	31.825	30.538	33.599	52.011
Investerings economisch nut met heffing	9.834	9.413	8.992	8.588
Investerings maatschappelijk nut	778	675	572	537
Uitgegeven in erfpacht	79	79	79	79
	<u>42.516</u>	<u>40.706</u>	<u>43.242</u>	<u>61.216</u>
Financiële vaste activa				
Kapitaalverstrekkingen	708	781	854	854
Overige langlopende leningen	1.149	1.113	1.076	1.054
	<u>1.857</u>	<u>1.894</u>	<u>1.930</u>	<u>1.908</u>
VLOTTENDE ACTIVA	11.616	11.086	11.057	10.957
Voorraden				
Onderhanden werk	-	-	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Uitzettingen < 1 jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	2.500	2.500	2.500	2.500
Uitzettingen in 's Rijks schatkist rentetypische looptijd < 1 jaar	2.500	2.500	2.500	2.500
Rekening-courantverhoudingen niet-financiële instellingen	503	504	505	505
Overige vorderingen	3.208	2.781	2.854	2.855
	<u>8.711</u>	<u>8.285</u>	<u>8.359</u>	<u>8.360</u>
Liquide middelen				
Kas	2	2	2	2
Bank	300	300	300	300
	<u>302</u>	<u>302</u>	<u>302</u>	<u>302</u>
Overlopende activa				
Vooruitbetaalde bedragen	2.603	2.499	2.396	2.295
	<u>2.603</u>	<u>2.499</u>	<u>2.396</u>	<u>2.295</u>
TOTALE ACTIVA	57.100	54.592	56.931	74.613

Bedrag x € 1.000	2025	2026	2027	2028
VASTE PASSIVA	44.339	40.749	42.263	60.537
Eigen vermogen				
Algemene reserve	14.692	14.530	14.268	14.334
Bestemmingsreserves	6.972	6.337	5.702	5.126
Resultaat na bestemming	257	258	586	664
	<u>21.922</u>	<u>21.125</u>	<u>20.556</u>	<u>20.124</u>
Voorzieningen				
Voorzieningen	7.534	7.341	7.023	6.830
	<u>7.534</u>	<u>7.341</u>	<u>7.023</u>	<u>6.830</u>
Vaste schulden > 1 jaar				
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	14.800	12.200	14.600	33.500
Waarborgsommen	84	84	84	84
	<u>14.884</u>	<u>12.284</u>	<u>14.684</u>	<u>33.584</u>
VLOTTENDE PASSIVA	12.760	13.843	14.669	14.076
Netto-vlottende schulden				
Overige kasgeldleningen	1.000	2.000	2.000	2.000
Bank	-	-	-	-
Overige schulden	3.260	3.343	4.169	3.576
	<u>4.260</u>	<u>5.343</u>	<u>6.169</u>	<u>5.576</u>
Overlopende passiva				
Nog te betalen bedragen	4.500	4.500	4.500	4.500
Ontvangen bedragen van het Rijk	4.000	4.000	4.000	4.000
	<u>8.500</u>	<u>8.500</u>	<u>8.500</u>	<u>8.500</u>
TOTALE PASSIVA	57.100	54.592	56.931	74.613

2. Geprognosticeerd EMU-saldo

In EU-verband is bepaald dat het EMU-tekort (Europese Monetaire Unie), van een land maximaal 3% van het bruto binnenlands product mag bedragen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van definities en conventies van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR 1995). Deze definities bepalen dat het EMU-saldo het saldo van de gehele overheid is: Rijk, sociale fondsen en overige publiekrechtelijke lichamen, zoals de lokale overheid. Gemeenten zijn daarom mede verantwoordelijk voor het Nederlandse EMU-saldo.

Het EMU-saldo wijkt nogal af van het begrip begrotingssaldo waar lokale overheden mee werken. Een belangrijk verschil is dat het begrotingssaldo van de lokale overheden betrekking heeft op de baten en lasten van de exploitatierekening, terwijl het EMU-saldo ook kapitaaltransacties in de beschouwing meeneemt (zoals investeringen, aan- en verkopen grond). Daarnaast verschilt de behandeling van onder meer interen op reserves, onttrekken van voorzieningen en de opbrengsten uit de verkoop van deelnemingen (bijvoorbeeld aandelen in energiebedrijven). Het is voorgeschreven dat de gemeenten in hun begroting een overzicht opnemen wat hun EMU-saldo is.

In onderstaand overzicht wordt het berekend EMU-saldo ten behoeve van de EMU-enquête gepresenteerd:

Omschrijving	2024	2025	2026
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2024, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2025	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2025
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	4.064	- 802	- 797
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	6.192	- 1.762	- 2.015
3. Mutatie voorzieningen	2.107	- 189	- 193
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	- 8.950	- 10.473	-
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-
Berekend EMU-saldo	8.929	11.244	1.025

In onderstaand overzicht wordt het geprognosticeerde EMU-saldo 2025-2028 gepresenteerd:

EMU-SALDO				2024	2025	2026	2027	2028
				8.929	11.244	1.025	- 3.219	- 18.430
EMU-SALDO referentiewaarde				- 2.453	- 2.453	- 2.453	- 2.453	- 2.453
Verschil EMU-saldo & referentiewaarde				11.382	13.697	3.478	- 766	- 15.977
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	39	38	37	36	- 23
			Uitzettingen	-	-	-	-	-
		Vlottende activa	Uitzettingen	1.399	- 426	- 426	74	1
		Liquide middelen	298	-	-	-	-	
		Overlopende activa	- 5.263	- 104	- 104	- 103	- 101	
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	- 12.501	- 7.100	- 2.600	2.400	18.900
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	2.157	- 6.136	1.082	826	- 593
Overlopende passiva			- 2.112	1.500	-	-	-	
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				-	-	-	-	-

Toelichting

De gemeente Waterland krijgt in 2025 via reële transacties meer geld binnen dan dat ze uitgeeft. Dit scheidt ruimte om schulden af te lossen, te sparen en de reservepositie te verhogen. Daarmee draagt de gemeente positief bij aan het EMU-saldo van Nederland.

3. Stand en het gespecificeerde verloop van de reserves

Hieronder wordt een overzicht van de stand en het gespecificeerde verloop van de reserves voor de jaren 2025-2028 gepresenteerd:

Bedrag x € 1.000	Stand 1-1-2025	Verwacht saldo 2024	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Vermindering t.b.v. afschrijvingen 2025	Stand 31-12-2025	Stand 31-12-2026	Stand 31-12-2027	Stand 31-12-2028
Algemene reserve	12.148	3.595	-	3.150	-	12.592	12.850	13.008	13.494
Algemene reserve surplus	-	-	2.520	420	-	2.100	1.680	1.260	840
Afschrijving Gouwzeeschool	709	-	-	-	25	683	658	633	607
Afschrijving brandweerkazernes	584	-	-	-	24	560	535	511	487
Afschrijving nieuwbouw gemeentewerf	2.811	-	-	-	122	2.689	2.566	2.444	2.322
Afschrijving voorbereiding nieuwbouw De Verwondering	108	-	-	-	36	72	36	-	-
Afschrijving voorbereiding nieuwbouw sporthal	600	-	-	-	150	450	300	150	-
Afschrijving IV Plan	927	-	-	-	211	716	505	294	105
Afschrijving kunstgrasveld SDOB ondergrond	111	-	136	-	17	230	214	199	184
Afschrijving kunstgrasveld SDOB toplaag	-	-	494	-	40	454	414	374	334
Afschrijving toplagen kunstgrasvelden	128	-	-	-	10	118	108	98	88
Reserve sportpark Markgouw	1.000	-	-	-	-	1.000	1.000	1.000	1.000
Saldo exploitatie	3.595	-	257	3.595	-	257	258	586	664
	22.720	3.595	3.408	7.165	636	21.922	21.125	20.556	20.124

Algemene reserve

Een deel van de incidentele baten en lasten wordt aan de reserve toegevoegd respectievelijk onttrokken, zie hiervoor het overzicht Incidentele baten en lasten op pagina 92. Het begrotingssaldo na bestemming wordt ook aan de algemene reserve toegevoegd.

Algemene reserve surplus

Deze reserve wordt in deze begroting gevormd om incidentele inkomsten om te zetten in structurele inkomsten voor een periode van 6 jaar. Deze mogelijkheid is door de VNG aangedragen om actuele knelpunten op te lossen.

Reserve afschrijving Gouwezeschool

De afschrijvingslasten worden jaarlijks uit deze reserve onttrokken.

Reserve afschrijving brandweerkazernes

De afschrijvingslasten worden jaarlijks uit deze reserve onttrokken.

Reserve nieuwbouw gemeentewerf

In december 2018 is er een reserve gevormd voor de eerste jaren van de kapitaallasten (afschrijvingsgedeelte) van de nieuwe gemeentewerf.

Reserve afschrijving voorbereiding nieuwbouw De Verwondering

In juni 2021 is een reserve gevormd voor de afschrijvingslasten van de voorbereiding voor de nieuwbouw van De Verwondering.

Reserve afschrijving voorbereiding nieuwbouw sporthal

In juni 2021 is een reserve gevormd voor de afschrijvingslasten van de voorbereiding voor de nieuwe sporthal.

Reserve afschrijving IV Plan

In juli 2022 is een reserve gevormd voor de afschrijvingslasten van het IV Plan.

Reserve afschrijving kunstgrasveld SDOB ondergrond

Deze reserve is in december 2023 gevormd voor de afschrijvingslasten van de ondergrond van het kunstgrasveld bij de voetbalvereniging in Broek in Waterland.

Reserve afschrijving kunstgrasveld SDOB toplaag

Deze reserve is in december 2023 gevormd voor de afschrijvingslasten van de toplaag van het kunstgrasveld bij de voetbalvereniging in Broek in Waterland.

Reserve afschrijving toplagen kunstgrasvelden

In juni 2024 is een reserve gevormd voor een gedeelte van de afschrijvingslasten van het vervangen van de toplagen van vier kunstgrasvelden.

Reserve sportpark Markgouw

Bij de NJN 2024 is een reserve gevormd voor aanpassingen aan het sportpark Markgouw. Onder andere voor het realiseren van een nieuw handbalveld.

Saldo exploitatie

Betreft het verwachte exploitatiesaldo in het betreffende jaar.

4. Stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen

Hieronder wordt de stand van zaken met betrekking tot de voorzieningen gepresenteerd:

Bedrag x € 1.000	Stand 1-1-2025	Toevoeging 2025	Aanwending 2025	Stand 31-12-2025	Stand 1-1-2026	Toevoeging 2026	Aanwending 2026	Stand 31-12-2026	Stand 1-1-2027	Toevoeging 2027	Aanwending 2027	Stand 31-12-2027	Stand 1-1-2028	Toevoeging 2028	Aanwending 2028	Stand 31-12-2028
Riolering	2.969	-	270	2.699	2.699	-	274	2.426	2.426	-	274	2.152	2.152	-	274	1.878
Afvalstoffen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wachtgeldverplichtingen B&W	260	62	19	303	303	62	19	346	346	62	19	389	389	62	19	433
Pensioenverplichtingen B&W	1.596	88	88	1.596	1.596	88	88	1.596	1.596	88	88	1.595	1.595	88	88	1.595
Waterbank	39	-	-	39	39	-	-	39	39	-	-	39	39	-	-	39
Onderhoud gebouwen	1.140	-	-	1.140	1.140	-	-	1.140	1.140	-	-	1.140	1.140	-	-	1.140
Onderhoud oevers	668	-	-	668	668	-	-	668	668	-	-	668	668	-	-	668
Onderhoud wegen	640	-	-	640	640	-	-	640	640	-	-	640	640	-	-	640
Openbare openbare verlichting	50	-	-	50	50	-	-	50	50	-	-	50	50	-	-	50
Baggeren binnenhaven Monnickendam	93	13	-	105	105	13	-	118	118	13	125	5	5	13	-	18
Buitensport	83	-	-	83	83	-	-	83	83	-	-	83	83	-	-	83
Verlofsparen	75	25	-	100	100	25	-	125	125	25	-	150	150	25	-	175
RVU	111	-	-	111	111	-	-	111	111	-	-	111	111	-	-	111
Totaal	7.723	188	377	7.534	7.534	188	381	7.341	7.341	188	506	7.023	7.023	188	381	6.830

Riolering

Doel van de voorziening is het beschikken over voldoende vermogen ter dekking van de jaarlijkse fluctuerende exploitatielasten van de riolering.

Afvalstoffen

Doel van de voorziening is het beschikken over voldoende vermogen ter dekking van de jaarlijkse fluctuerende exploitatielasten van de afvalstoffen.

Wachtgeldverplichtingen college

Voorziening ter dekking van de wachtgeldverplichtingen voor burgemeester en wethouders.

Pensioenverplichtingen wethouders

Voorziening ter dekking van de pensioenverplichtingen voor wethouders.

Waterbank

Deze voorziening is getroffen voor toekomstige natuurcompensatie.

Onderhoud wegen

Deze voorziening is bedoeld voor het onderhoud van wegen.

Onderhoud gebouwen

Deze voorziening is bedoeld voor het onderhoud van diverse gebouwen die in eigendom van de gemeente zijn.

Onderhoud openbare verlichting

Deze voorziening is bedoeld voor het onderhoud van de openbare verlichting.

Onderhoud oevers

Deze voorziening is bedoeld voor het onderhoud van diverse kades en beschoeiingen.

Baggeren binnenhaven Monnickendam

Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van het periodiek baggeren van de haven Monnickendam.

Buitensport

Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van de renovatie van de sportvelden.

Verlofsparen

Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van de opname van bovenwettelijke vakantie-uren die met ingang van 1 januari 2022 gespaard kunnen worden door medewerkers.

RVU

Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van de Regeling voor Vervroegde Uittreding die met ingang van 2023, onder bepaalde voorwaarden, beschikbaar is voor medewerkers binnen de gemeente.

5. Financiering

Zie hiervoor paragraaf D Financiering op pagina 59-61.

6. Investeringskredieten

Een overzicht van de lopende en toekomstige investeringskredieten 2025-2028:

Omschrijving lopende kredieten (bedrag x € 1.000)	Jaar	start afschr	afschr ter-mijn	Soort activa	Bedrag krediet	Boekwaarde 01-01-2025	Waardever-meerd. & waardever-mind. 2025	Afschr. 2025	Aflossing 2025	Boekwaarde 31-12-2025	Toegereken-de rente 2025	Kapitaal-lasten 2025	Kapitaal-lasten 2026	Kapitaal-lasten 2027	Kapitaal-lasten 2028
Programma 1. Ruimtelijk domein					67	67	-	7	-	60	0	7	7	7	7
Duurzaamheid brandweerkazerne Ipendam	2023	2025	10	ecn	67	67	-	7	-	60	0	7	7	7	7
Programma 2. Openbaar domein					5.664	5.326	338	486	-	5.178	37	523	574	572	568
Voorbereiding bouw sporthal Marijkeveld	2021	2025	5	imm	741	741	-	148	-	593	5	153	152	151	150
Aanschaf minicontainers 2022	2022	2025	10	ecn	71	71	-	7	-	64	0	8	8	8	7
Ondergrondse restafval containers 2022	2022	2025	10	ecn	36	36	-	4	-	32	0	4	4	4	4
Kademuur Zereiderpad (Marken)	2022	2025	40	mn	275	275	-	7	-	268	2	9	9	9	9
Ondergrondse restafval containers 2023	2023	2025	10	ecn	36	36	-	4	-	32	0	4	4	4	4
Aanleg atletiekveld 2023	2023	2025	20	ecn	320	320	-	16	-	304	2	18	18	18	18
Aanpassing afvalinzameling binnenstad Monnickendam	2022	2025	10	ecn	225	225	-	23	-	202	2	24	24	24	24
Aanschaf minicontainers 2024	2024	2025	10	ecn	76	76	-	8	-	69	1	8	8	8	8
Ondergrondse restafval containers 2024	2024	2025	10	ecn	37	37	-	4	-	33	0	4	4	4	4
Ondergrondse wijkcontainers	2024	2025	10	ecn	30	30	-	3	-	27	0	3	3	3	3
Voertuig Vliegende keep	2024	2025	7	ecn	52	52	-	7	-	45	0	8	8	8	8
Voertuig Koppel civiel 1	2024	2025	7	ecn	100	100	-	14	-	86	1	15	15	15	15
Voertuig Koppel civiel 2	2024	2025	7	ecn	100	100	-	14	-	86	1	15	15	15	15
Voertuig Service team	2024	2025	7	ecn	52	52	-	7	-	45	0	8	8	8	8
Maaier (werktuigdrager)	2024	2025	7	ecn	150	150	-	21	-	129	1	22	22	22	22
Bus	2024	2025	7	ecn	66	66	-	9	-	57	0	10	10	10	10
Ondergrondse restafval containers 2025	2025	2026	10	ecn	38	-	38	-	-	38	-	-	4	4	4
Personenauto 1	2025	2026	5	ecn	33	-	33	-	-	33	-	-	7	7	7
Personenauto 2	2025	2026	5	ecn	33	-	33	-	-	33	-	-	7	7	7
Personenauto 3	2025	2026	5	ecn	33	-	33	-	-	33	-	-	7	7	7
Voertuig Koppel groen 1	2025	2026	7	ecn	50	-	50	-	-	50	-	-	7	8	8
Voertuig Koppel groen 2	2025	2026	7	ecn	50	-	50	-	-	50	-	-	7	8	8
Voertuig Koppel groen 3	2025	2026	7	ecn	50	-	50	-	-	50	-	-	7	8	8
Voertuig Koppel groen 4	2025	2026	7	ecn	50	-	50	-	-	50	-	-	7	8	8
Vervanging toplaag kunstgrasveld Monnickendam	2024	2025	12	ecn	377	377	-	31	-	345	3	34	34	34	33
Vervanging toplaag kunstgrasveld BiW	2024	2025	12	ecn	353	353	-	29	-	324	2	32	32	31	31
Vervanging toplaag kunstgrasveld Ipendam	2024	2025	12	ecn	358	358	-	30	-	328	3	32	32	32	32
Vervanging toplaag kunstgrasveld Marken	2024	2025	12	ecn	382	382	-	32	-	350	3	34	34	34	34
Kademuur Beestenmarkt	2024	2025	60	ecn	650	650	-	11	-	639	5	15	15	15	15
Vervanging Wilhelminabrug	2023	2025	50	mn	160	160	-	3	-	157	1	4	4	4	4
2e Kunstgrasveld SDOB ondergrond	2024	2025	20	ecn	200	200	-	10	-	190	1	11	11	11	11
2e Kunstgrasveld SDOB toplaag	2024	2025	10	ecn	400	400	-	40	-	360	3	43	43	42	42
Fietspad Oudelandsdijkje	2024	2025	30	ecn	79	79	-	3	-	77	1	3	3	3	3

Omschrijving lopende kredieten (bedrag x € 1.000)	Jaar	start afschr	afschr termijn	Soort activa	Bedrag krediet	Boekwaarde 01-01-2025	Waardevermeerd. & waardevermind. 2025	Afschr. 2025	Aflossing 2025	Boekwaarde 31-12-2025	Toegerekende rente 2025	Kapitaal-lasten 2025	Kapitaal-lasten 2026	Kapitaal-lasten 2027	Kapitaal-lasten 2028
Programma 3. Sociaal domein					4.252	4.252	-	106	-	4.146	30	136	135	135	134
Nieuwbouw De Verwondering	2021	2025	40	ecn	2.952	2.952	-	74	-	2.878	21	94	94	93	93
Verenigingsgebouw Galgriet	2023	2025	40	ecn	1.300	1.300	-	32	-	1.268	9	42	41	41	41
Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen					183	183	73	-	-	257	1	1	2	2	3
Aandelen InWest Regio B.V.	2023			fin	183	183	73	-	-	257	1	1	2	2	3
Programma 6. Overhead					3.809	3.260	521	418	-	3.364	23	440	785	782	777
IV Plan Optim. digit. dienstv&proc. team Samenlev	2022	2025	5	ecn	95	95	-	19	-	76	1	20	20	19	19
IV Plan Optim. digit. dienstv&proc team Realisatie	2022	2025	5	ecn	85	85	-	17	-	68	1	18	17	17	17
IV Plan Optim. digit. dienstv&proc. team Bedrijfsv	2022	2025	5	ecn	75	75	-	15	-	60	1	16	15	15	15
ICT Bedrijfsvoering	2022	2025	5	ecn	213	186	-	43	-	143	1	44	44	43	43
IV ontwikkeling organisatie	2023	2025	5	ecn	645	645	-	129	-	516	5	134	133	132	131
ICT ontwikkeling 2024	2024	2025	5	ecn	60	60	-	12	-	48	0	12	12	12	12
Investerings Wet open overheid 2024	2024	2025	5	ecn	111	111	-	22	-	89	1	23	23	23	23
Investerings IV 2024	2024	2025	5	ecn	725	725	-	145	-	580	5	150	149	148	147
Investerings Wet open overheid 2025	2025	2026	5	ecn	111	-	111	-	-	111	-	-	23	23	23
Investerings IV 2025	2025	2026	5	ecn	350	-	350	-	-	350	-	-	72	73	73
ICT ontwikkeling 2025	2025	2026	5	ecn	60	-	60	-	-	60	-	-	12	13	12
Wet open Overheid	2023	2025	5	ecn	79	79	-	16	-	63	1	16	16	16	16
Moderne werkplek	2024	2025	5	ecn	1.200	1.200	-	-	-	1.200	8	8	248	247	245
Totaal van de lopende kredieten					13.975	13.088	932	1.016	-	13.004	92	1.108	1.504	1.498	1.488

Omschrijving toekomstige kredieten (bedrag x € 1.000)	start afschr	afsch ter-mijn	Soort activa	Bedrag krediet	Boekwaarde 01- 01-2025	Waardever- meerd. & waardever- mind. 2025	Afschr. 2025	Boekwaarde 31- 12-2025	Toegereken- de rente 2025	Kapitaallasten 2025	Kapitaallasten 2026	Kapitaallasten 2027	Kapitaallasten 2028
Programma 2. Openbaar domein				21.200	-	-	-	-	-	-	-	82	93
Bouw sporthal Marijkeveld	2029	40	ecn	19.046	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aanschaf opslag containers	2028	10	ecn	100	-	-	-	-	-	-	-	-	11
Duurzaamheid sporthal Marijkeveld	2029	40	ecn	1.498	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Maaier Torro	2027	7	ecn	122	-	-	-	-	-	-	-	18	18
Veegwagen	2027	7	ecn	189	-	-	-	-	-	-	-	28	28
Tractor	2027	7	ecn	66	-	-	-	-	-	-	-	10	10
Voertuig Koppelbomen	2027	7	ecn	179	-	-	-	-	-	-	-	26	27
Programma 3. Sociaal domein				5.000	-	-	-	-	-	-	-	-	160
Nieuwbouw De Rietlanden	2028	40	ecn	5.000	-	-	-	-	-	-	-	-	160
Programma 6. Overhead				113	-	-	-	-	-	-	-	23	23
Investerings Wet open overheid 2026	2027	5	ecn	113	-	-	-	-	-	-	-	23	23
Totaal van de toekomstige kredieten				26.313	-	-	-	-	-	-	-	105	277

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de kapitaallasten die de komende jaren vrijvallen, doordat desbetreffende investeringen op dat moment volledig zijn afgeschreven.

Omschrijving activum	Jaar eerste investering	Laatste jaar afschrijving	Vrijval 2025 (x € 1.000)	Vrijval 2026 (x € 1.000)	Vrijval 2027 (x € 1.000)	Vrijval 2028 (x € 1.000)	Vrijval 2029 (x € 1.000)
ICT ontwikkeling 2020	2020	2025	43				
Projectmanagement ondersteuning 2020	2020	2025	42				
Serverapparatuur	2020	2025	56				
Vervanging kozijnen J.F.Kennedyschool	2005	2025	141				
ICT ontwikkeling 2021	2021	2026		17			
Ondergrondse containers 't Spil	2015	2026		27			
Projectmanagement ondersteuning 2021	2021	2026		7			
Voorbereiding nieuwbouw De Verwondering	2020	2026		57			
Aanschaf tractiemiddelen 2022 Opel Vivaro VSG-33-J	2022	2027			11		
Aanschaf tractiemiddelen 2022 VW Crafter VSX-06-Z	2022	2027			16		
Aanschaf tractiemiddelen 2022 trekker TPH-93-H	2022	2027			14		
Buitendienst (Aanschaf materieel Groendienst)	2017	2027			702		
ICT Bedrijfsvoering	2022	2027			44		
ICT ontwikkeling 2022	2022	2027			17		
IV Plan Optim. digit. dienstv&proc. team Ruimte	2022	2027			21		
IV Plan Upgrade naar recente Oracle omgeving	2022	2027			8		
Minicontainers	2017	2027			101		
Ondergrondse wijkcontainers 2017	2017	2027			100		
Openbare ruimte Gouwzeeschool	2012	2027			206		
Parkeer-/verkeersmaatregelen Marken	2009	2027			606		
Bibliotheek, overname 2013	2013	2028				249	
GRP,drukriolering 2012	2013	2028				59	
GRP,gemalen 2012	2012	2028				22	
Gebruiksvoorzieningen De Binnendijkschool	2004	2028				2	
Gebruiksvoorzieningen J.F.Kennedyschool	2004	2028				13	
Gebruiksvoorzieningen W de Zwijgerschool	2004	2028				13	
Gebruiksvoorzieningen school De Fuut	2004	2028				21	
Gebruiksvoorzieningen school De Havenridders	2004	2028				14	
Gebruiksvoorzieningen school De Overhaal	2004	2028				7	
Gebruiksvoorzieningen school De Rietlanden	2004	2028				11	
ICT ontwikkeling 2023	2023	2028				7	
Ondergrondse wijkcontainers 2018	2018	2028				88	
Vervanging speeltoestellen (2009)	2012	2028				55	
Duurzaamheid gemeentehuis Pierebaan	2019	2029					7
Stichtingskosten sportzaal Marijkestraat	1970	2029					26
Verbouw parkeerhok Marken	2005	2029					23
Totaal			282	109	1.847	560	57

7. Verplichtingen jaarlijks terugkerende arbeidskosten

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenoemde 'jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume'. Hieronder wordt verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig dan wel voormalig personeel. Voor deze kosten mag geen voorziening worden getroffen. Verplichtingen van ongelijk volume dienen ineens in de vorm van een voorziening te worden gedekt. De gemeente Waterland heeft niet te maken met jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

III. Bijlagen

1. Uitvoeringsinformatie 2025-2028

Hieronder wordt de uitvoeringsinformatie van de begroting 2025 en de meerjarenraming voor de drie daarop volgende jaren gepresenteerd.

Programmaonderdeel		Taakvelden		Begroting 2025			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028
1.	Ruimtelijk domein			6.031	1.688	- 4.344	- 4.244	- 4.066	- 4.066
1.01	Veiligheid			2.927	34	- 2.893	- 2.802	- 2.801	- 2.801
		1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.145	-	- 2.145	- 2.056	- 2.055	- 2.055
		1.2	Openbare orde en veiligheid	782	34	- 748	- 747	- 746	- 746
1.02	Economie en toerisme			295	32	- 263	- 261	- 258	- 258
		3.1	Economische ontwikkeling	54	-	- 54	- 54	- 54	- 54
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-	- 0	- 0	- 0	- 0
		3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	19	29	10	12	15	15
		3.41	Economische promotie algemeen	221	3	- 218	- 218	- 218	- 218
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen			2.809	1.622	- 1.187	- 1.181	- 1.007	- 1.007
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	186	259	74	74	74	74
		8.1	Ruimte en leefomgeving	863	52	- 811	- 811	- 630	- 630
		8.3	Wonen en bouwen	1.760	1.310	- 450	- 444	- 451	- 451
2.	Openbaar domein			12.377	5.652	- 6.725	- 6.286	- 6.335	- 6.179
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat			4.157	666	- 3.491	- 3.456	- 3.465	- 3.395
		2.1	Verkeer en vervoer	3.314	108	- 3.206	- 3.196	- 3.229	- 3.160
		2.2	Parkeren	229	136	- 92	- 92	- 92	- 92
		2.3	Recreatieve havens	146	149	3	4	6	6
		2.4	Economische havens en waterwegen	307	5	- 303	- 303	- 302	- 302
		2.5	Openbaar vervoer	6	-	- 6	- 6	- 6	- 6
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria	155	269	114	136	159	159

Programmaonderdeel		Taakvelden		Begroting 2025			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028
2.02	Sport, cultuur en recreatie			3.789	431	- 3.358	- 3.395	- 3.433	- 3.412
		5.1	Sportbeleid en activering	342	55	- 287	- 287	- 287	- 287
		5.2	Sportaccommodaties	1.205	276	- 928	- 927	- 925	- 924
		5.3	Cultuurpresentaties, cultuurproductie en cultuurparticipatie	162	-	- 162	- 162	- 162	- 162
		5.4	Musea	16	-	- 16	- 16	- 16	- 16
		5.5	Cultureel erfgoed	132	11	- 121	- 121	- 121	- 121
		5.6	Media	292	41	- 251	- 251	- 251	- 251
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.641	48	- 1.593	- 1.631	- 1.671	- 1.652
2.03	Milieu			4.430	4.555	125	565	564	629
		7.2	Riolering	1.120	1.626	506	510	509	515
		7.3	Afval	2.180	2.498	318	675	680	743
		7.4	Milieubeheer	1.131	431	- 700	- 620	- 625	- 630
3.	Sociaal domein			21.376	4.181	- 17.195	- 16.149	- 16.214	- 16.364
3.01	Onderwijs			1.758	119	- 1.639	- 1.625	- 1.621	- 1.740
		4.1	Openbaar basisonderwijs	29	-	- 29	- 29	- 29	- 29
		4.2	Onderwijshuisvesting	1.037	78	- 959	- 946	- 941	- 1.060
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	692	41	- 651	- 651	- 651	- 651
3.02	Sociale voorzieningen			18.419	3.938	- 14.481	- 13.438	- 13.477	- 13.476
		6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.312	641	- 671	- 675	- 674	- 673
		6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	399	36	- 364	- 363	- 363	- 363
		6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	1.227	-	- 1.227	- 1.227	- 1.227	- 1.227
		6.3	Inkomensregelingen	3.916	2.830	- 1.085	- 1.085	- 1.085	- 1.085
		6.4	Begeleide participatie	1.422	356	- 1.066	- 1.066	- 1.066	- 1.066
		6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	603	-	- 603	- 603	- 603	- 603
		6.711	Hulp bij het huishouden (Wmo)	2.073	75	- 1.998	- 1.823	- 1.823	- 1.823
		6.712	Begeleiding (Wmo)	1.095	-	- 1.095	- 1.095	- 1.095	- 1.095
		6.713	Dagbesteding (Wmo)	607	-	- 607	- 607	- 607	- 607
		6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	17	-	- 17	- 17	- 17	- 17
		6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	430	-	- 430	- 430	- 430	- 430
		6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	3.511	-	- 3.511	- 2.699	- 2.771	- 2.771
		6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	13	-	- 13	- 13	- 13	- 13
		6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	842	-	- 842	- 842	- 842	- 842
		6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	52	-	- 52	- 52	- 52	- 52
		6.791	PGB Wmo	244	-	- 244	- 244	- 244	- 244
		6.792	PGB Jeugd	168	-	- 168	- 107	- 76	- 76
		6.821	Jeugdbescherming	336	-	- 336	- 336	- 336	- 336
		6.91	Coördinatie en beleid Wmo	35	-	- 35	- 35	- 35	- 35
		6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	120	-	- 120	- 120	- 120	- 120
3.03	Volksgezondheid	7.1	Volksgezondheid	1.199	125	- 1.075	- 1.087	- 1.116	- 1.148

Programmaonderdeel		Taakvelden		Begroting 2025			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028
4.	Bestuur			2.602	375	- 2.228	- 2.211	- 2.214	- 2.214
4.01	Bestuur	0.1	Bestuur	2.602	375	- 2.228	- 2.211	- 2.214	- 2.214
		0.2	Burgerzaken	1.520	-	- 1.520	- 1.511	- 1.511	- 1.511
				1.082	375	- 707	- 700	- 703	- 703
5.	Algemene dekkingsmiddelen			353	39.290	38.938	37.366	37.583	37.664
5.01	Dividend	0.51	Treasury/dividend	4	220	216	215	215	214
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is			366	6.230	5.864	5.864	5.864	5.864
		0.61	OZB woningen	270	3.816	3.546	3.546	3.546	3.546
		0.62	OZB niet-woningen	72	969	898	898	898	898
		0.63	Parkeerbelasting	2	427	425	425	425	425
		0.64	Belastingen overig	16	152	136	136	136	136
		3.42	Economische promotie forensenbelastingen	3	34	31	31	31	31
		3.43	Economische promotie toeristenbelasting	4	832	828	828	828	828
5.03	Algemene uitkering	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	32.697	32.697	31.114	31.418	31.717
5.04	Saldo van financieringsfunctie	0.52	Treasury/financiering	336	143	- 192	- 176	- 245	- 476
5.05	Overige algemene dekkingsmiddelen	0.53	Overige algemene dekkingsmiddelen	- 353	-	353	348	331	345
6.	Overhead			9.253	57	- 9.196	- 9.223	- 9.275	- 9.217
6.01	Overhead	0.4	Overhead	9.253	57	- 9.196	- 9.223	- 9.275	- 9.217
7.	Vennootschapsbelasting			3	-	- 3	- 3	- 3	- 3
7.01	Vennootschapsbelasting	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	3	-	- 3	- 3	- 3	- 3

Programmaonderdeel		Taakvelden		Begroting 2025			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028
8.	Onvoorzien			50	-	- 50	- 50	- 50	- 50
8.01	Onvoorzien	0.8	Overige baten en lasten	50	-	- 50	- 50	- 50	- 50
	Totaal saldo van baten en lasten			52.045	51.243	- 802	- 801	- 573	- 428
9.	Reserves			630	1.689	1.059	1.059	1.159	1.092
	Reserves			630	1.689	1.059	1.059	1.159	1.092
0.101	Mutaties algemene reserve	0.101	Mutaties algemene reserve	-	630	630	-	100	100
0.125	Mutaties algemene reserve surplus	0.125	Mutaties algemene reserve surplus	-	420	420	420	420	420
0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	-	50	50	50	50	50
0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	-	122	122	122	122	122
0.112	Mutaties reserve nieuwbouw de Verwondering	0.112	Mutaties reserve afschrijving voorbereiding nieuwbouw Verwondering	-	36	36	36	36	-
0.113	Mutaties reserve nieuwbouw sporthal	0.113	Mutaties reserve afschrijving voorbereiding nieuwbouw	-	148	148	148	148	148
0.114	Mutaties reserve kapitaallasten ICT	0.114	Mutaties reserve kapitaallasten ICT	-	220	220	220	220	189
0.121	Mutaties reserve kapitaallasten 2e SDOB veld	0.121	Mutaties reserve kapitaallasten 2e SDOB veld	630	50	- 580	50	50	50
0.123	Mutaties reserve kapitaallasten toplagen kunstgrasvelden	0.123	Mutaties reserve kapitaallasten toplagen kunstgrasvelden	-	13	13	13	13	13
	Geraamd resultaat			52.675	52.933	257	258	586	664

2. Overzicht van baten en lasten per taakveld

Hieronder wordt een overzicht van de baten en lasten per taakveld gepresenteerd ten behoeve de regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.

Taakvelden		Begroting 2025			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028
0.	Bestuur en ondersteuning						
0.1	Bestuur	1.520	-	- 1.520	- 1.511	- 1.511	- 1.511
0.2	Burgerzaken	1.082	375	- 707	- 700	- 703	- 703
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	186	259	74	74	74	74
0.4	Overhead	9.253	57	- 9.196	- 9.223	- 9.275	- 9.217
0.5	Treasury	- 13	363	377	387	301	82
0.61	OZB woningen	270	3.816	3.546	3.546	3.546	3.546
0.62	OZB niet-woningen	72	969	898	898	898	898
0.63	Parkeerbelasting	2	427	425	425	425	425
0.64	Belastingen overig	16	152	136	136	136	136
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	32.697	32.697	31.114	31.418	31.717
0.8	Overige baten en lasten	50	-	- 50	- 50	- 50	- 50
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	3	-	- 3	- 3	- 3	- 3
0.10	Mutaties reserve	630	1.689	1.059	1.059	1.159	1.092
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	257	-	- 257	258	586	664
1.	Veiligheid						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.145	-	- 2.145	- 2.056	- 2.055	- 2.055
1.2	Openbare orde en veiligheid	782	34	- 748	- 747	- 746	- 746
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1	Verkeer en vervoer	3.314	108	- 3.206	- 3.196	- 3.229	- 3.160
2.2	Parkeren	229	136	- 92	- 92	- 92	- 92
2.3	Recreatieve havens	146	149	3	4	6	6
2.4	Economische havens en waterwegen	307	5	- 303	- 303	- 302	- 302
2.5	Openbaar vervoer	6	-	- 6	- 6	- 6	- 6
3.	Economie						
3.1	Economische ontwikkeling	54	-	- 54	- 54	- 54	- 54
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-	- 0	- 0	- 0	- 0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	19	29	10	12	15	15
3.4	Economische promotie	228	869	641	641	641	641

Taakvelden		Begroting 2025			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028
4.	Onderwijs						
4.1	Openbaar basisonderwijs	29	-	- 29	- 29	- 29	- 29
4.2	Onderwijshuisvesting	1.037	78	- 959	- 946	- 941	- 1.060
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	692	41	- 651	- 651	- 651	- 651
5.	Sport, cultuur en recreatie						
5.1	Sportbeleid en activering	342	55	- 287	- 287	- 287	- 287
5.2	Sportaccommodaties	1.205	276	- 928	- 927	- 925	- 924
5.3	Cultuurpresentaties, cultuurproductie en cultuurparticipatie	162	-	- 162	- 162	- 162	- 162
5.4	Musea	16	-	- 16	- 16	- 16	- 16
5.5	Cultureel erfgoed	132	11	- 121	- 121	- 121	- 121
5.6	Media	292	41	- 251	- 251	- 251	- 251
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.641	48	- 1.593	- 1.631	- 1.671	- 1.652
6.	Sociaal domein						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.312	641	- 671	- 675	- 674	- 673
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	399	36	- 364	- 363	- 363	- 363
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	1.227	-	- 1.227	- 1.227	- 1.227	- 1.227
6.3	Inkomensregelingen	3.916	2.830	- 1.085	- 1.085	- 1.085	- 1.085
6.4	Begeleide participatie	1.422	356	- 1.066	- 1.066	- 1.066	- 1.066
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	603	-	- 603	- 603	- 603	- 603
6.711	Hulp bij het huishouden (Wmo)	2.073	75	- 1.998	- 1.823	- 1.823	- 1.823
6.712	Begeleiding (Wmo)	1.095	-	- 1.095	- 1.095	- 1.095	- 1.095
6.713	Dagbesteding (Wmo)	607	-	- 607	- 607	- 607	- 607
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	17	-	- 17	- 17	- 17	- 17
6.751	Jeugdhulp ambulante lokaal	430	-	- 430	- 430	- 430	- 430
6.752	Jeugdhulp ambulante regionaal	3.511	-	- 3.511	- 2.699	- 2.771	- 2.771
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	13	-	- 13	- 13	- 13	- 13
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	842	-	- 842	- 842	- 842	- 842
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	52	-	- 52	- 52	- 52	- 52
6.791	PGB Wmo	244	-	- 244	- 244	- 244	- 244
6.792	PGB Jeugd	168	-	- 168	- 107	- 76	- 76
6.821	Jeugdbescherming	336	-	- 336	- 336	- 336	- 336
6.91	Coördinatie en beleid Wmo	35	-	- 35	- 35	- 35	- 35
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	120	-	- 120	- 120	- 120	- 120

Taakvelden		Begroting 2025			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028
7.	Volksgezondheid en milieu						
7.1	Volksgezondheid	1.199	125	- 1.075	- 1.087	- 1.116	- 1.148
7.2	Riolering	1.120	1.626	506	510	509	515
7.3	Afval	2.180	2.498	318	675	680	743
7.4	Milieubeheer	1.131	431	- 700	- 620	- 625	- 630
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	155	269	114	136	159	159
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
8.1	Ruimte en leefomgeving	863	52	- 811	- 811	- 630	- 630
8.3	Wonen en bouwen	1.760	1.310	- 450	- 444	- 451	- 451

3. Afkortingenlijst

AP	Autoriteit Persoonsgegevens
Asv	Algemene subsidieverordening
Asv	Algemene subsidieverordening
Awb	Wet versterking waarborgfunctie
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BRP	Basis Registratie Personen
BTLH	Bureau Toerisme Laag Holland
EMU	Economische en Monetaire Unie
ENSI-audit	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EPvE	Esthetisch Programma van Eisen
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GR	Gemeenschappelijke Regeling
HVC	Huisvuilcentrale
IBT	Interbestuurlijk toezicht
IZA	Integraal Zorg Akkoord
JOGG	Jongeren op Gezond Gewicht
KRK	Kader Ruimtelijke Kwaliteit
MABZ	Meld en Adviespunt Bijzondere Zorg
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MRA	Metropool Regio Amsterdam
MT	Management Team
MTO	Medewerkers tevredenheidsonderzoek
o.a.	onder andere
RES	Regionale Energie Strategie
RI&E	Risico, Inventarisatie en Evaluatie
ROM	Regionale ontwikkelingsmaatschappij
SaaS	Software as a service
SPUK	Specifieke uitkering
VrZW	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	Voorschoolse voorzieningen
WA	Waterlands Archief
WAMS	Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein
WGA	Werkhervattingsregeling Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
WIA	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
Wkb	Wet kwaliteitsborging
Wmebv	Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer
WNA	Wet Normalisatie rechtspositie Ambtenaren
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waarde Onroerende Zaken
Wpg	Wet politiegegevens
Wpg	Wet politiegegevens
WW	Werkloosheidswet

COLOFON

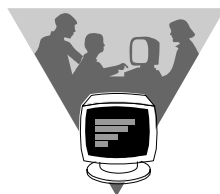
Uitgave:

Gemeente Waterland
Postbus 1000
1140 BA MONNICKENDAM

Bezoekadres:

Pierebaan 3
1141 GV MONNICKENDAM
Telefoon: 0299 - 658585

Samenstelling en lay-out:

Afdeling Bedrijfsvoering
Team Financiën
e-mail: financieelbeleid@waterland.nl

Voor opmerkingen en/of suggesties met betrekking tot de opbouw, indeling en lay-out kan contact opgenomen worden met het team Financiën.

Voor inhoudelijke vragen kan contact opgenomen worden met de afdelingsmanager van de betreffende afdeling of de gemeentelijke voorlichter.